

PRITARTA
Švenčionių rajono savivaldybės
tarybos 2012 m. gruodžio 20 d.
sprendimu Nr. T-209

ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 19, LT-18116 Švenčionys, tel. (8 387) 20609,
faks. (8 387) 20608, el. p. svencionys.sveikata@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301700695

ŠVENČIONIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS 2010-2012 M. STEBĖSENOS PROGRAMOS ATASKAITA UŽ 2011 METUS

2012, Švenčionys

TURINYS

1.	BENDROJI DALIS.....	3
1.1.	Demografinė ir socialinė ekonominė būklė.....	4
1.2.	Gyventojų sveikatos būklė	12
1.3.	Sergamumas	16
1.4.	Vaikų sergamumas	34
1.5.	Fizinės aplinkos veiksniai	37
1.6.	Sveikatos priežiūros sistemos raida.....	38
2.	SPECIALIOJI DALIS.....	41
2.1.	Gyventojai	41
2.2.	Mirtingumas	43
2.3.	Sergamumas, bendrasis sergamumas	49
2.4.	Tyrimai	62
2.4.1.	Švenčionių rajono savivaldybės mokinių elgesio ir gyvensenos tyrimas	62
2.4.2.	Švenčionių rajono savivaldybės ikimokyklinio amžiaus vaikų elgesio ir gyvensenos tyrimas 64	
2.4.3.	Smurto prieš 11-18 metų amžiaus vaikus paplitimo ir jį įtakančių veiksnių vertinimas ...	66
2.5.	Valstybinės visuomenės sveikatos programos	69
2.5.1.	Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinė programa	69
2.5.2.	Krūties vėžio prevencinė programa	70
2.5.3.	Priešinės liaukos vėžio prevencinė programa	71
2.5.4.	Storosios žarnos vėžio prevencinė programa.....	72
2.5.5.	Širdies ir kraujagyslių ligų prevencinė programa	73
2.5.6.	Silantų prevencinė programa	74
3.	IŠVADOS	76
4.	REKOMENDACIJOS	78

1. BENDROJI DALIS

1. Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos 2010-2012 m. stebėsenos programos 2011 metų duomenų analizė (toliau – Ataskaita) rengiama vykdant Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos programą 2010-2012 m., patvirtintą Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. vasario 11 d. sprendimu Nr. T-24. Buvo renkami 2007-2011 metų duomenys (pagal duomenų šaltinių teikiamą informaciją).
2. Visuomenės sveikatos stebėsenos vykdymą ir Ataskaitos rengimą savivaldybių lygmeniu reglamentuoja Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. liepos 3 d. nutarimu Nr. IX-1023 (Žin., 2002, Nr. 72-3022), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, priimtas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. IX-886 (Žin., 2002, Nr. 56-2225).
3. Ataskaita parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. V- 62 „Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 18-715), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. V-118 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2008, Nr. 21-771), Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. vasario 11 d. sprendimu Nr. T-24 patvirtinta Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2010-2012 m. programa ir priemonių planu.
4. Siekiant savivaldybėje nustatyti problemas ir jų mastą, kai kurie rodikliai yra lyginami su savivaldybėmis, gyventojų skaičiumi panašiomis į Švenčionių rajono.

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2011 metų pradžioje pagal savivaldybes.

Savivaldybė	Gyventojų skaičius
Joniškio r.	28 260
Švenčionių r.	29 218
Alytaus r.	29 890
Anykščių r.	30 273
Pasvalio r.	30 856

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

5. Informacijos šaltiniai:
 - 5.1. Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės (2005-2011 m. duomenys);
 - 5.2. Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (2001-2011 m. duomenys);
 - 5.3. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Švenčionių skyrius (2009-2011 m. duomenys);
 - 5.4. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras (2011 m. duomenys).

Duomenų analizę parengė: Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė Ingrida Grigonytė, tel./faks. (8 387) 206 08, el. p. stiprinimas.svencionys@gmail.com

Duomenų analizė paskelbta: www.svencioniuvsb.lt

1.1. Demografinė ir socialinė ekonominė būklė

Vartojamos sąvokos:

Bedarbiai – tai darbingo amžiaus gyventojai, kurie yra užsiregistravę darbo biržoje.

Darbingo amžiaus gyventojai – Lietuvoje iki 1995 m. – 16–59 m. vyrai ir 16–54 m. moterys. Nuo 1995 m. darbingas amžius ilginamas 2 mėn. per metus vyrams ir 4 mėn. per metus moterims, kol vyrams pasiekė 62 m. 6 mėn., moterims – 60 metų.

Darbo jėga – visi užimti gyventojai ir bedarbiai.

Gimstamumo rodiklis – gyvų gimusių per metus skaičiaus santykis su vidutiniu metiniu gyventojų skaičiumi.

Gyventojų migracija – tai jų persikėlimas gyventi iš vienos vietovės į kitą toje pačioje šalyje arba už valstybės ribų.

Kaimo gyventojas – gyventojas, gyvenantis kaimo gyvenamojoje vietovėje.

Kūdikis – vaikas iki vieno metų amžiaus.

Kūdikių mirtingumas parodo, kiek mirė kūdikių per metus iš tūkstančio gyvų gimusių.

Miesto gyventojas – gyventojas, gyvenantis mieste, t. y. kompaktiškai užstatytoje gyvenamojoje vietovėje, turinčioje daugiau kaip 3 tūkst. gyventojų, iš kurių daugiau kaip du trečdaliai dirbančiųjų dirba pramonėje, verslo bei gamybinės ir socialinės infrastruktūros srityse. Mieste gali gyventi ir mažiau negu 3 tūkst. žmonių, jei šis įgijo miesto statusą iki Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo (1994 m. liepos 19 d.).

Migracijos saldo – imigrantų ir emigrantų skaičiaus skirtumas.

Mirtingumo rodiklis – mirusiųjų skaičius per metus 1000-čiui gyventojų.

Natūralus gyventojų prieaugis – skirtumas tarp gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus.

Nedarbo lygis – bedarbių ir darbo jėgos santykis (parodo bedarbių dalį procentais nuo darbingų Lietuvos gyventojų (darbo jėgos) laikotarpio pabaigai.

Standartizuotas mirtingumo rodiklis – mirusių asmenų skaičius 100 000 gyventojų pagal Europos standartą.

Vaikas – tai 0–17 metų 11 mėn. 29 d. (iki 18 m.) asmuo.

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – tikimybinis rodiklis, parodantis, kiek vidutiniškai metų gyvens kiekvienas gimęs arba sulaukęs tam tikro amžiaus žmogus, jeigu visą būsimą tiriamos kartos gyvenimą mirtingumo lygis kiekvienoje gyventojų amžiaus grupėje liks nepakitęs.

Vidutinis gyventojų skaičius – vidutinis gyventojų skaičius atitinkamu laikotarpiu. Apskaičiuojamas sudėjus gyventojų skaičių laikotarpio pradžioje ir pabaigoje ir padalijus iš dviejų.

Gyventojų skaičius Lietuvoje skaičius ir toliau palaipsniui mažėja. Ši tendencija pastebima ir Švenčionių r., kuriame 2011 m. gyveno vidutiniškai 608 gyventojais mažiau nei 2010 m.

2 lentelė. Vidutinis metinis gyventojų skaičius.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuva	3 339 455	3 286 820	3 222 186
Vilniaus apskr.	850 069	844 588	836 562
Švenčionių r. sav.	30 131	29 570	28 962

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

2011 m. metų pradžioje Švenčionių r. savivaldybėje buvo registruota 29 218 gyventojų, t. y. 704 gyventojais mažiau nei 2010 metų pradžioje. Per 2009-2011 m. laikotarpį Švenčionių r. gyventojų sumažėjo 3,7 proc. (3 lentelė).

3 lentelė. Gyventojų skaičius metų pradžioje.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuva	3 349 872	3 329 039	3 244 601

Vilniaus apskr.	849 815	850 324	838 852
Švenčionių r. sav.	30 340	29 922	29 218

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

Gyventojų skaičiaus pasiskirstymas pagal lytį rodo, kad 2009-2011 m. Švenčionių r. sav. vyrų ir moterų santykis išliko panašus. Šiuo laikotarpiu moterų buvo 6 proc. daugiau nei vyrų. Tai pastebėta ir 2011 m.

Per 2009-2011 m. laikotarpį Švenčionių r. sumažėjo tiek moterų, tiek vyrų: moterų – 3,8 proc. (N=615), o vyrų – 3,6 proc. (N=507).

4 lentelė. Gyventojų skaičius pagal lytį metų pradžioje.

Lietuva						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Vyrai	1 559 247	46,5	1 547 751	46,5	1 507 268	46,5
Moterys	1 790 625	53,5	1 781 288	53,5	1 737 333	53,5
Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%**	Abs. sk.	%**	Abs. sk.	%**
Vyrai	14 248	47,0	14 063	47,0	13 741	47,0
Moterys	16 092	53,0	15 859	53,0	15 477	53,0

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Lietuvos gyventojų metų pradžioje.

** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Švenčionių r. gyventojų metų pradžioje.

2011 m. Švenčionių r. sav. visų amžiaus grupių (išskyrus 45-64 metų amžiaus) gyventojų skaičius sumažėjo, tačiau dėl sumažėjusio bendro gyventojų skaičiaus rajone, kiekvienos amžiaus grupės gyventojų procentas išliko beveik nepakitęs – nežymiai sumažėjo 0-17 metų ir 18-44 metų amžiaus grupėms priklausančių žmonių, šiek tiek padaugėjo 45-64 metų gyventojų ir visai nepakito 65 metų ir vyresnio amžiaus žmonių procentas. Panašios skirtingų amžiaus grupių gyventojų kaitos tendencijos pastebimos ir Vilniaus apskr. bei visoje Lietuvoje.

5 lentelė. Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes metų pradžioje.

Lietuva						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
0-17 m.	653 736	19,5	636 071	19,1	610 719	18,8
18-44 m.	1 320 837	39,4	1 308 297	39,3	1 249 929	38,5
45-64 m.	839 070	25,0	850 270	25,5	848 184	26,1
65+	536 229	16,1	534 401	16,1	535 769	16,5
Vilniaus apskr.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%**	Abs. sk.	%**	Abs. sk.	%**
0-17 m.	154 707	18,2	153 842	18,1	152 159	18,1
18-44 m.	355 066	41,8	353 526	41,6	342 689	40,9
45-64 m.	216 049	25,4	218 946	25,8	219 154	26,1
65+	123 993	14,6	124 010	14,6	124 852	14,9
Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%***	Abs. sk.	%***	Abs. sk.	%***
0-17 m.	5 524	18,2	5 381	18,0	5 147	17,6
18-44 m.	10 896	35,9	10 744	35,9	10 412	35,6
45-64 m.	7 783	25,7	7 759	25,9	7 764	26,6

65 +	6 137	20,2	6 038	20,2	5 895	20,2
------	-------	------	-------	------	-------	------

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Lietuvos gyventojų metų pradžioje.

** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Vilniaus apskr. gyventojų metų pradžioje.

*** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Švenčionių r. gyventojų metų pradžioje.

Švenčionių r. sav. ir toliau stebimas 0-15 metų amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimas. 2011 m. pradžioje šio amžiaus vaikai Švenčionių r. sav. sudarė 15,0 proc. visų rajono gyventojų. Darbingo amžiaus gyventojų procentas nuo 2010 m. išliko nepakitęs, o pensinio amžiaus gyventojų nors ir nežymiai, tačiau padaugėjo.

6 lentelė. Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes.

Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
0-15 metų amžiaus gyv.	4 643	15,3	4 535	15,2	4 393	15,0
Darbingo amžiaus gyv.	18 448	60,8	18 222	60,9	17 793	60,9
Pensinio amžiaus gyv.	7 249	23,9	7 165	23,9	7 032	24,1

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Švenčionių r. gyventojų metų pradžioje.

2011 m. Švenčionių r. esančiuose miestuose gyveno 19,4 proc. daugiau žmonių nei kaimuose. Nors neženkiai, tačiau 2009-2011 m. miestuose gyvenančių žmonių skaičius padidėjo, o kaimuose – sumažėjo.

7 lentelė. Gyventojų skaičius metų pradžioje pagal gyvenamąją vietą.

Lietuva						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Miestas	2 240 521	66,9	2 229 521	67,0	2 171 206	66,9
Kaimas	1 109 351	33,1	1 099 518	33,0	1 073 395	33,1
Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%**	Abs. sk.	%**	Abs. sk.	%**
Miestas	17 995	59,3	17 793	59,5	17 430	59,7
Kaimas	12 345	40,7	12 129	40,5	11 788	40,3

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Lietuvos gyventojų metų pradžioje.

** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Švenčionių r. gyventojų metų pradžioje.

Švenčionių r. sav. miestų gyventojų palaipsniui mažėja. Švenčionių, Švenčionėlių ir Pabradės miestuose gyventojų skaičius 2009-2011 m. laikotarpyje keitėsi nežymiai. Dauguma Švenčionių r. miestų gyventojų 2011 m. buvo Pabradės mieste įsikūrę asmenys. Mažiausias gyventojų skaičius iš rajono miestų 2011 m. išliko Švenčionių mieste.

8 lentelė. Gyventojų skaičius Švenčionių r. sav. miestuose: Švenčionys, Švenčionėliai, Pabradė.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Švenčionys	5 562	30,9	5 510	31,0	5 467	31,4

Švenčionėliai	6 242	34,7	6 162	34,6	5 960	34,2
Pabradė	6 191	34,4	6 121	34,4	6 003	34,4

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų Švenčionių r. miestų gyventojų metų pradžioje.

2011 m. Švenčionių r. sav. gimstamumas buvo didesnis, o mirtingumas mažesnis nei 2010 m. Natūralaus gyventojų prieaugio rodiklis padidėjo iki -10,4. Tuo tarpu Lietuvoje yra stebimi priešingi rezultatai – visi rodikliai nors ir nežymiai, tačiau sumažėjo.

9 lentelė. Natūrali gyventojų kaita.

Lietuva						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	1000 gyv.	Abs. sk.	1000 gyv.	Abs. sk.	1000 gyv.
Gimstamumas	36 682	11,0	35 626	10,8	34 385	11,3
Mirtingumas	42 032	12,6	42 120	12,8	41 037	13,5
Natūralus gyventojų prieaugis	-5 350	-1,6	-6 494	-2,0	-6 652	-2,2
Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	1000 gyv.	Abs. sk.	1000 gyv.	Abs. sk.	1000 gyv.
Gimstamumas	273	9,1	245	8,3	252	9,1
Mirtingumas	572	19,0	591	20,0	539	19,5
Natūralus gyventojų prieaugis	-299	-9,9	-346	-11,7	-287	-10,4

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

Švenčionių r. sav. 2011 m. gimė 252 kūdikiai, t.y. 7 naujagimiais daugiau nei 2010 m. ir 40 naujagimių mažiau nei 2009 m. Daugiausia naujagimių (N=95) susilaukė moterys, priklausančios 25-29 m. amžiaus grupei, ir nesusilaukė nė viena vyresnė kaip 44 metų ir jaunesnė kaip 15 metų moteris.

Pastebėta, kad kasmet mažėja gimdančių 20-24 m. amžiaus moterų, tačiau daugėja 30-34 metų amžiaus moterų, susilaukiančių naujagimių.

Švenčionių r. savivaldybėje gimdžiusių 40-44 metų amžiaus moterų skaičius nuo 2010 m. nepakito ir siekė 7 gimdymo atvejus.

10 lentelė. Gimusieji pagal motinos amžių.

Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	1000 mot.●*	Abs. sk.	1000 mot.●*	Abs. sk.	1000 mot.●*
Iki 15	0	0	0	0	0	0
15-19	19	17,3	12	11,2	11	10,9
20-24	76	61,9	62	52,9	57	50,7
25-29	102	123,3	89	101,0	95	105,7
30-34	48	63,2	63	85,5	67	100,8
35-39	23	23,9	12	12,9	15	17,3
40-44	4	4,0	7	7,2	7	7,3
45-49	1	0,8	0	0	0	0
50+	0	0	0	0	0	0
Nenurodyta	0	0	0	0	0	0

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

● vaisingumo rodiklis pagal motinos amžių – tai gyvų gimusių skaičius 1000-iui atitinkamo amžiaus moterų.

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Rodiklis rodo, kiek 1000-iui tam tikro amžiaus moterų (rodiklis metų pradžioje) tenka gimusių vaikų per metus.

Natūralios gyventojų kaitos (NGK) rodiklius lyginant su rajonais gyventojų skaičiumi ir amžiaus struktūra panašiais į Švenčionių r. pastebėta, kad 2011 m., priešingai nei 2010 m., Švenčionių r. šis rodiklis nėra didžiausias (NGK=-287). Tačiau lyginant Švenčionių r. NGK rodiklį su gretimų rajonų NGK rodikliu matyti, kad Švenčionių r. jis yra didžiausias.

11 lentelė. Natūrali gyventojų kaita gretimose savivaldybėse ir savivaldybėse, gyventojų skaičiumi panašiose į Švenčionių r. sav.

Natūrali kaita (prieaugis/sumažėjimas)					
Panašūs raj.	2010 m.	2011 m.	Gretimi raj.	2010 m.	2011 m.
Joniškio r.	-171	-171	Ignalinos r.	-272	-300
Švenčionių r.	-346	-287	Visagino sav.	26	43
Alytaus r.	-196	-211	Utenos r.	-272	-307
Anykščių r.	-339	-326	Molėtų r.	-219	-181
Pasvalio r.	-212	-219	Vilniaus r.	-14	-22

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

Švenčionių r. sav. 2011 m. ženkliai padidėjo mirusių kūdikių skaičius ir siekė 4 mirties atvejus.

12 lentelė. Kūdikių mirtingumas.

	2009 m.*		2010 m.*		2011 m.	
	Abs. sk.	1000-iui gim.	Abs. sk.	1000-iui gim.	Abs. sk.*	1000-iui gim.**
Lietuva	181	5,0	153	4,3	144	4,2
Vilniaus apskr.	51	4,8	39	3,7	38	3,7
Švenčionių r.	1	3,6	0	-	4	15,9

* Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

** Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

Nors 2009 m. ir 2010 m. Švenčionių r. sav. buvo stebimas gyventojų mirtingumo rodiklio padidėjimas, tačiau 2011 m. šis rodiklis sumažėjo ir siekė 18,6 mirties atvejus 1000-iui gyventojų. Deja, Švenčionių r. sav. šis rodiklis vis tiek išlieka kur kas didesnis už Vilniaus apskr. ir visos Lietuvos gyventojų mirtingumo rodiklius.

13 lentelė. Bendras mirtingumo rodiklis 1000 gyventojų.

	2009 m.*	2010 m.*	2011 m.**
Lietuva	12,6	12,8	12,7
Vilniaus apskr.	11,8	11,9	11,6
Švenčionių r.	19,0	20,0	18,6

* Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

** Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. didžiausias mirtingumas pastebėtas tarp 80-ies ir vyresnio amžiaus žmonių. Lyginant su 2009-2010 m. duomenimis, šio amžiaus žmonių mirtingumas 2011 m. sumažėjo.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad padidėjo kūdikių ir vaikų iki 10 metų mirtingumas. Kitoms amžiaus grupėms priklausančių asmenų mirtingumas nėra pastovus.

14 lentelė. Mirtingumas pagal amžiaus grupes.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Lietuva	Švenčionių r. sav.	Lietuva	Švenčionių r. sav.	Lietuva	Švenčionių r. sav.

	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%**	Abs.s k.	%*	Abs.s k.	%**	Abs.s k.	%*	Abs.s k.	%**
0	181	0,4	1	0,2	153	0,4	0	0	144	0,4	4	0,7
1-4	32	0,1	0	0	36	0,1	0	0	34	0,1	1	0,2
5-9	26	0,1	0	0	22	0,1	0	0	26	0,1	1	0,2
10-14	50	0,1	0	0	33	0,1	0	0	36	0,1	0	0
15-19	197	0,5	2	0,3	146	0,3	1	0,2	122	0,3	3	0,6
20-24	292	0,7	13	2,3	250	0,6	5	0,8	227	0,6	2	0,4
25-29	315	0,7	7	1,2	271	0,6	10	1,7	283	0,7	5	0,9
30-34	456	1,1	6	1,0	426	1,0	3	0,5	367	0,9	6	1,1
35-39	691	1,6	12	2,1	653	1,6	7	1,2	539	1,3	4	0,7
40-44	1010	2,4	14	2,4	976	2,3	10	1,7	951	2,3	8	1,5
45-49	1638	3,9	13	2,3	1555	3,7	23	3,9	1497	3,5	18	3,3
50-54	2030	4,8	27	4,7	2072	4,9	39	6,6	2060	5,0	26	4,8
55-59	2555	6,1	34	5,9	2581	6,1	29	4,9	2392	5,8	32	5,9
60-64	3053	7,3	44	7,7	3030	7,2	43	7,3	3005	7,3	32	5,9
65-69	3969	9,4	43	7,5	3684	8,7	41	6,9	3550	8,7	46	8,5
70-74	4737	11,3	59	10,3	4732	11,2	50	8,5	4538	11,1	56	10,4
75-79	6130	14,6	82	14,3	5920	14,1	86	14,6	5766	14,1	64	11,9
80-84	6780	16,1	111	19,4	6940	16,5	123	20,8	6870	16,7	100	18,6
85+	7890	18,8	104	18,2	8640	20,5	121	20,5	8575	20,9	131	24,3

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų mirusių Lietuvos gyventojų tais metais.

** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų mirusių Švenčionių r. gyventojų tais metais.

2011 m. Lietuvoje mirė mažiau žmonių nei 2010 m., tačiau vyrų mirtingumas išlieka didesnis nei moterų. Tai, kad sumažėjo bendras žmonių mirtingumas, pastebėta ir Švenčionių r. savivaldybėje, tačiau mirusių moterų ir mirusių vyrų skaičius yra labai panašus (atitinkamai 269 ir 270 mirties atvejų).

15 lentelė. Mirtingumas pagal lytį.

Lietuva						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų	Abs. sk.	100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų	Abs. sk.	100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų
Vyrai	21 828	1 405,1	21 536	1 409,9	20 944	1 399,5
Moterys	20 204	1 131,3	20 584	1 170,0	20 093	1 164,3
Viso	42 032	1 258,65	42 120	1 281,5	41 037	1 273,6
Švenčionių r. sav.						
	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų	Abs. sk.	100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų	Abs. sk.	100 tūkst. atitinkamo amžiaus gyventojų
Vyrai	296	2 091,0	300	2 158,0	270	1 980,8
Moterys	276	1 721,7	291	1 857,3	269	1 754,6
Viso	572	1 898,4	591	1 998,8	539	1 861,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį), Lietuvos statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

2009-2011 m. laikotarpyje Švenčionių r. sav. miesto gyventojų mirtingumas (atvejų skaičius/100 tūkst. gyventojų) buvo ženkliai didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Nors 2010 m. buvo stebimas šio rodiklio sumažėjimas Švenčionių r. sav., tačiau 2011 m. pastebėtas ženklus padidėjimas, tuo tarpu Vilniaus apskr. šis rodiklis nuo 2010 m. sumažėjo, o Lietuvoje – beveik nepakitęs.

16 lentelė. Miesto gyventojų mirtingumas 100 tūkst. gyventojų.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuva	1 117,30	1 141,35	1 150,76
Vilniaus apskr.	1 071,60	1 067,07	490,42
Švenčionių r.	1 592,71	1 561,48	2 322,59

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

(DB, 2012, spalio)

2009-2010 m. laikotarpyje Švenčionių r. sav. kaimo gyventojų mirtingumas (atvejų skaičius/100 tūkst. gyventojų) buvo ženkliai didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Nors 2010 m. buvo stebimas šio rodiklio padidėjimas Švenčionių r. sav., tačiau 2011 m. pastebėtas ženklus sumažėjimas, tuo tarpu Vilniaus apskr. šis rodiklis nuo 2010 m. ženkliai padidėjo, o Lietuvoje – nežymiai sumažėjo.

17 lentelė. Kaimo gyventojų mirtingumas 100 tūkst. gyventojų.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuva	1 544,70	1 565,29	1 522,28
Vilniaus apskr.	1 590,27	1 620,03	27 285,80
Švenčionių r.	2 345,35	2 642,47	1 134,90

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

(DB, 2012, spalio)

2008-2010 m. laikotarpyje nedarbo lygis Švenčionių r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje, sparčiai augo. Tačiau 2011 m. buvo stebimas pagerėjimas – nedarbo lygis tiek Švenčionių r. sav., tiek Vilniaus apskr. ir Lietuvoje sumažėjo. Nepaisant to, Švenčionių r. sav. 2011 m. šis rodiklis buvo didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.

18 lentelė. Nedarbo lygis (proc.).

	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuva	3,4	9,4	14,5	11,7
Vilniaus apskr.	3,2	9,3	14,4	11,1
Švenčionių r. sav.	5,1	10,1	15,8	12,4

Šaltinis: Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos: Lietuvos darbo rinkos skaičiais 2006-2011.

Nuo 2010 m. Švenčionių r. sav. vaikų (0-17 m.), pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius šiek tiek sumažėjo. 2011 m. vaikų (0-17 m.), pirmą kartą pripažintų neįgaliais, procentas buvo toks pats kaip Lietuvoje ir Vilniaus apskr.

19 lentelė. Vaikai (0-17 metų amžiaus), pirmą kartą pripažinti neįgaliais.

	2008 m.		2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Lietuva	2 243	0,3	2 222	0,3	1 974	0,3	2 010	0,3
Vilniaus apskr.	387	0,2	446	0,3	408	0,3	424	0,3
Švenčionių r. sav.	18	0,3	15	0,3	20	0,4	17	0,3

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų 0-17 m. vaikų tais metais.

Nuo 2008 m. darbingo amžiaus asmenų (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus), pirmą kartą pripažintų neįgaliais, Švenčionių r. sav. ženkliai sumažėjo, tačiau 2011 m. šis rodiklis buvo didesnis nei 2010 m.

Darbingo amžiaus asmenų (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus), pirmą kartą pripažintų neįgaliais, procentas Švenčionių r. sav. 2011 m. buvo didesnis nei visos Lietuvos ir Vilniaus apskr.

20 lentelė. Darbingo amžiaus asmenys (nuo 18 metų iki pensinio amžiaus), pirmą kartą pripažinti neįgaliais.

	2008 m.		2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Lietuva	26 649	2,6	22 507	1,1	15 432	0,8	14 880	0,7
Vilniaus apskr.	5 698	1,1	5 235	1,0	3 733	0,7	3 704	0,7
Švenčionių r. sav.	254	1,4	206	1,2	133	0,8	138	0,8

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo gyventojų, kurių amžius nuo 18 iki pensinio amžiaus tais metais.

1.2. Gyventojų sveikatos būklė

Vartojamos sąvokos:

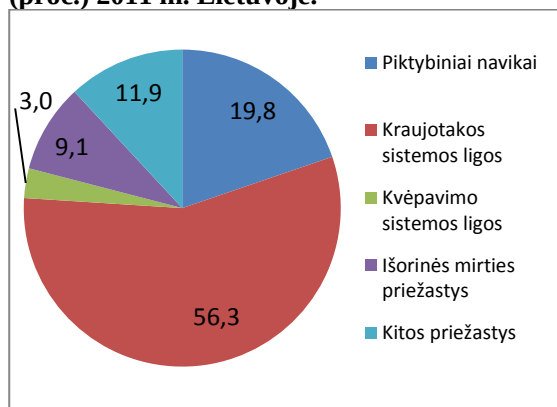
Mirtingumo rodiklis – mirusiųjų skaičius per metus 1000-čiui gyventojų.

Standartizuotas mirtingumo rodiklis – mirusių asmenų skaičius 100 000 gyventojų pagal Europos standartą.

Lietuvoje pagrindinėmis mirties priežastimis vis dar išlieka kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai bei išorinės mirties priežastys, kurios sudaro atitinkamai 716,5, 251,6 ir 115,5 mirties atvejų 100 tūkst. gyventojų.

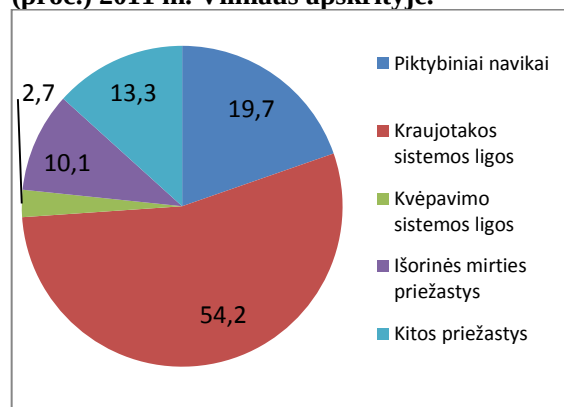
Mirties priežasčių struktūra Švenčionių r. sav. 2011 m. yra panaši į visos Lietuvos bei Vilniaus apskrities – pagrindine mirties priežastimi ir toliau lieka kraujotakos sistemos ligos. Nors Švenčionių r. sav. 2011 m. (lyginant su 2010 m.) buvo stebimas mažesnis gyventojų mirtingumas dėl kraujotakos sistemos ligų ir išorinių mirties priežasčių, tačiau mirtingumas dėl piktybinių navikų ir kvėpavimo sistemos ligų padidėjo.

1 pav. Mirtingumo struktūra pagal priežastis (proc.) 2011 m. Lietuvoje.

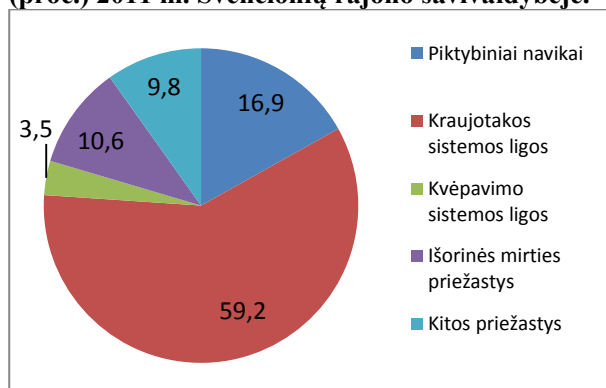
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2011m.

2 pav. Mirtingumo struktūra pagal priežastis (proc.) 2011 m. Vilniaus apskrityje.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2011m.

3 pav. Mirtingumo struktūra pagal priežastis (proc.) 2011 m. Švenčionių rajono savivaldybėje.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2011m.

Nors per 2009-2010 m. laikotarpį Švenčionių r. sav. mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų didėjo, tačiau 2011 m. priešingai – sumažėjo. Mirtingumo dėl kraujotakos sistemos ligų mažėjimo tendencija buvo pastebima ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Nors Švenčionių r. sav. mirtingumo rodiklis

nuo kraujotakos sistemos ligų ir sumažėjo, tačiau jis vis tiek liko beveik dvigubai didesnis nei Lietuvos ir Vilniaus apskr. rodikliai.

21 lentelė. Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų.

	2009 m.*	2010 m.**	2011 m.**	
	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	Mirusių sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	697,5	718,8	23 086	716,5
Vilniaus apskr.	650,8	649,1	5 275	630,6
Švenčionių r. sav.	1 101,9	1 274,9	319	1 101,4

* Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

** Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2010 m., 2011 m.

Dar viena svarbi mirties priežastis – piktybiniai navikai. Švenčionių r. sav. mirtingumas dėl piktybinių navikų 2011 m. buvo kur kas didesnis nei 2010 m. Mirtingumas nuo piktybinių navikų Švenčionių r. sav. 2011 m. buvo ne tik didesnis nei 2010 m., bet ir didesnis nei Vilniaus apskr. ir visoje Lietuvoje.

22 lentelė. Mirtingumas nuo piktybinių navikų.

	2009 m.*	2010 m.**	2011 m.**	
	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	Mirusių sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	243,5	246,7	8 106	251,6
Vilniaus apskr.	222,2	222,7	1 912	228,6
Švenčionių r. sav.	275,5	223,2	91	314,2

* Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

** Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2010 m., 2011 m.

Analizuojant mirtingumą nuo piktybinių navikų pagal jų lokalizaciją pastebėta, kad 2011 m. Švenčionių r. sav. didžiausias mirtingumas buvo nuo trachėjos-plaučių, priešinės liaukos ir krūties (moterų) piktybinių navikų.

2011 m. Švenčionių r. sav. mirtingumas nuo trachėjos-plaučių piktybinių navikų buvo ženkliai didesnis už Vilniaus apskr. ir Lietuvos. Taip pat Švenčionių r. sav. buvo stebimas didesnis mirtingumas nuo visų kitų piktybinių navikų, išskyrus šlapimo pūslės ir kitų gimdos piktybinių navikų, nuo kurių mirtingumas Švenčionių r. sav. buvo didesnis nei Vilniaus apskr., bet mažesnis nei visos Lietuvos.

Mirtys nuo visų šių piktybinių navikų Švenčionių r. sav. 2011 m. sudarė daugiau kaip 60 proc. visų mirčių nuo piktybinių navikų. Šis skaičius, lyginant su Vilniaus apskr. ir Lietuvos, buvo didžiausias.

23 lentelė. Mirusieji pagal piktybinių navikų lokalizaciją.

	2011 m.								
	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	Abs. sk.	100 tūkst.	%*	Abs. sk.	100 tūkst.	%*	Abs. sk.	100 tūkst.	%*
Skrandžio	670	20,8	8,3	176	21,0	9,2	7	24,2	7,7
Trachėjos-plaučių	1 390	43,1	17,2	308	36,8	16,1	20	69,1	22,0
Melanomos ir kitų odos	161	5,0	2,0	45	5,4	2,4	2	6,9	2,2
Krūties (moterų)**	542	31,4	6,7	129	28,5	6,8	6	39,1	6,6
Gimdos kaklelio**	213	12,3	2,6	39	8,6	2,0	4	26,1	4,4
Kitų gimdos**	153	8,9	1,9	30	6,6	1,6	1	6,5	1,1
Priešinės liaukos***	507	33,9	6,3	125	32,6	6,5	6	44,0	6,6
Inkstų išskyrus geldeles	270	8,4	3,3	61	7,3	3,2	4	13,8	4,4
Šlapimo pūslės	233	7,2	2,9	55	6,6	2,9	2	6,9	2,2
Limfinio, kraujodaros ir giminingų audinių	535	16,6	6,6	122	14,6	6,4	6	20,7	6,6
Viso	4 674	-	57,7	1 090	-	57,0	58	-	63,7

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2011 m.

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų mirusių nuo piktybinių navikų tais metais.

** Mirtingumas: tenka 100 000 moterų.

*** Mirtingumas: tenka 100 000 vyrų.

Mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų rodikliai Švenčionių r. sav., lyginant su Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliais, 2009-2011 m. buvo beveik dvigubai didesni. Tačiau nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. mirtingumo nuo kvėpavimo sistemos ligų rodiklis ženkliai sumažėjo ir 2011 m. siekė 65,6 mirties atvejus 100 000-ių gyventojų. Vis dėlto, Švenčionių r. sav. šis rodikliais išlieka labai aukštas.

24 lentelė. Mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų.

	2009 m.*	2010 m.**	2011 m.**	
	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	Mirusių sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	46,7	38,9	1 243	38,6
Vilniaus apskr.	35,9	31,0	266	31,8
Švenčionių r. sav.	106,2	93,5	19	65,6

* Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

** Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2010 m., 2011 m.

Viena pagrindinių mirties priežasčių – išorinės priežastys. 2009-2011 m. laikotarpyje mirtingumas dėl išorinių mirties priežasčių Švenčionių r. sav. sumažėjo. Nepaisant to, jis yra kur kas didesnis nei Vilniaus apskr. ir visoje Lietuvoje.

25 lentelė. Mirtingumas dėl išorinių priežasčių.

	2009 m.*	2010 m.**	2011 m.**	
	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	Mirusių sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	124,8	123,1	3 720	115,4
Vilniaus apskr.	128,6	129,4	978	116,9
Švenčionių r. sav.	225,7	223,2	57	196,8

* Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

** Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2010 m., 2011 m.

Vertinant išorinių mirčių priežasčių struktūrą nustatyta, kad 2011 m. dažniausios išorinės mirties priežastys Švenčionių r. sav. buvo šalčio poveikis, transporto įvykiai bei atsitiktiniai apsinuodijimai alkoholiu. 2011 m. Švenčionių r. sav. mirtingumo dėl transporto įvykių, šalčio poveikio ir atsitiktinių apsinuodijimų alkoholiu rodikliai buvo kur kas aukštesni, o nei Lietuvos ir Vilniaus apskr. Tyčinių sužalojimų ir pasikėsinių rodikliai Švenčionių r. sav. yra tokie patys arba žemesni nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

26 lentelė. Išorinės mirtys pagal priežastis.

	2011 m.								
	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	Abs. sk.	100 tūkst.	%*	Abs. sk.	100 tūkst.	%**	Abs. sk.	100 tūkst.	%***
Transporto įvykiai	362	11,2	9,3	89	10,6	9,1	7	24,2	12,3
Atsitiktiniai paskendimai	239	7,4	6,4	43	5,1	4,4	2	6,9	3,5
Šalčio poveikis	284	8,8	7,6	98	11,7	10,0	9	31,1	15,8
Atsitiktiniai apsinuodijimai alkoholiu	308	9,6	8,3	166	19,8	17,0	7	24,2	12,3
Tyčiniai sužalojimai (savižudybės)	1 018	31,6	27,4	145	17,3	14,8	5	17,3	8,8
Pasikėsinimas (nužudymai)	158	4,9	4,2	41	4,9	4,2	1	3,5	1,8
Viso	2 369	-	63,7	582	-	69,5	31	-	54,4

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Mirties priežastys 2011 m.

* Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų mirusių nuo išorinių mirties priežasčių tais metais Lietuvoje.

** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų mirusių nuo išorinių mirties priežasčių tais metais Vilniaus apskr.

*** Švenčionių r. sav. visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentai nuo visų mirusių nuo išorinių mirties priežasčių tais metais Švenčionių r. sav.

Dar viena aktuali priežastis, lemianti gyventojų mirtį, yra infekcinės ligos. Švenčionių r. sav. Gyventojų mirtingumas nuo infekcinių ligų 2011 m. buvo dvigubai mažesnis nei 2010 m. Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad Švenčionių r. sav. 2011 m. šis rodiklis buvo ženkliai mažesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

27 lentelė. Mirtingumas nuo infekcinių ligų.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.	
	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	Mirusių sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	13,5	14,6	553	17,2
Vilniaus apskr.	12,0	12,2	139	16,6
Švenčionių r. sav.	-	20,3	3	10,4

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009 m., 2010 m., 2011 m.

1.3. Sergamumas

Vartojamos sąvokos:

Bendrasis sergamumas (visos užregistruotos ligos) – sveikatos priežiūros įstaigose per metus registruotų ligos atvejų ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Ligotumas – sergančių gyventojų skaičius tam tikroje populiacijoje tam tikru metu (išreiškiamas ligonių skaičiumi 100 000 gyventojų metų pabaigoje).

Sergamumas (naujai užregistruotos ligos) – sveikatos priežiūros įstaigose per metus naujai išaiškintų ligos atvejų (ūmių ligų ir pirmą kartą gyvenime nustatytų lėtinių ligų) ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Sergantys asmenys (paplitimas) – gyventojų, kuriems sveikatos priežiūros įstaigose užregistruota bent viena liga per metus, ir vidutinio metinio gyventojų skaičiaus santykis.

Švenčionių r. sav. bendras suaugusiųjų nuo 18 metų sergamumas 1000 suaugusiųjų kasmet didėja ir 2011 m. siekė 1990,8. Tačiau 2011 m. Švenčionių r. sav. naujų susirgimų užregistruota 2281 (1,5 proc.) atveju daugiau nei 2010 m. Panašios tendencijos pastebėtos ir Vilniaus apskr. bei visoje Lietuvoje. Švenčionių r. sav. naujai užregistruotų susirgimų skaičius 1000 suaugusiųjų 2009-2011 m. laikotarpyje išliko mažesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

28 lentelė. Suaugusiųjų nuo 18 metų sergamumas ir bendrasis sergamumas.

Suaugusieji (nuo 18 metų)											
Lietuva											
Iš viso užregistruota susirgimų			Iš viso užregistruota susirgimų 1000-iai suaugusiųjų			Naujai užregistruota susirgimų			Naujai užregistruota susirgimų 1000-iai suaugusiųjų		
2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
495044 0	498418 7	519331 7	1837, 2	1871, 34	1982,8	247639 3	237535 3	2512622	919,0	891,84	959,3
Vilniaus apskr.											
131422 3	133383 9	142259 0	1888, 8	1928, 66	2078,1	715252	686730	753228	1028,0	992,98	1100,3
Švenčionių r. sav.											
43224	43153	47593	1751, 5	1775, 41	1990,8	19923	19619	21900	807,3	807,17	916,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Susirgimai, užregistruoti ambulatorinę pagalbą teikiančiose įstaigose, SVEIDROS duomenys

2011 m. Švenčionių r. sav. vaikų (0-17 metų) susirgimų iš viso buvo užregistruota 464 atvejais daugiau nei 2010 m. Padidėjo ir 1000-iai vaikų tenkančių atvejų skaičius, tačiau Švenčionių r. sav. šis rodiklis 2009-2011 m. laikotarpyje išliko mažesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.

2011 m. Švenčionių r. sav. tarp 0-17 metų amžiaus vaikų buvo užregistruota 484 naujais susirgimų atvejais daugiau nei 2010 m. Padidėjo ir 1000-iai vaikų tenkančių naujų atvejų skaičius, kuris 2009-2011 m. išliko mažesnis už Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodiklius.

29 lentelė. Vaikų (0-17 metų) sergamumas ir bendrasis sergamumas.

Vaikai (0-17 metų amžiaus)											
Lietuva											
Iš viso užregistruota susirgimų			Iš viso užregistruota susirgimų 1000-iai vaikų			Naujai užregistruota susirgimų			Naujai užregistruota susirgimų 1000-iai vaikų		
2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011

154315 6	150225 3	155968 0	2392, 8	2409, 79	2586,7	122189 8	117640 3	1228051	1894, 7	1887,0 9	2036,7
Vilniaus apskr.											
395479	399259	427477	2563, 5	2609, 54	2812,5	330158	331941	357121	2140, 1	2169,5 5	2349,6
Švenčionių r. sav.											
10825	10838	11302	1985, 5	2058, 89	2235,4	8957	8884	9368	1642, 9	1687,6 9	1852,8

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Susirgimai, užregistruoti ambulatorinę pagalbą teikiančiose įstaigose, SVEIDROS duomenys

Lyginant Švenčionių r. sav. 2009-2011 m. laikotarpio gyventojų sergamumą tuberkulioze matyti, kad nors 2010 m. rodikliai buvo kur kas didesni nei 2009 m., 2011 m. sergamumas tuberkulioze ženkliai sumažėjo. Nepaisant to, Švenčionių r. sav. sergamumo tuberkulioze rodikliai išlieka aukštesni nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.

30 lentelė. Sergamumas tuberkulioze.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	1 677	50,2	1 573	47,9	1 532	47,6
Vilniaus apskr.	340	40,0	333	39,4	343	41,0
Švenčionių r. sav.	15	49,8	23	77,8	17	58,7

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m. (Respublikinės tuberkuliozės ir infekcinių ligų universitetinės ligoninės duomenys)

2010 m. Švenčionių r. sav. sergančių tuberkulioze vyrų buvo daugiau nei moterų. Tiek vyrų, tiek moterų sergamumas tuberkulioze rajone yra ženkliai didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

31 lentelė. Sergamumas tuberkulioze pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	165,05	142,00	140,29
Vilniaus apskr.	141,98	109,98	110,64
Švenčionių r. sav.	216,71	183,67	165,44
	Moterų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	60,06	58,62	50,19
Vilniaus apskr.	61,35	51,19	47,28
Švenčionių r. sav.	86,40	18,78	121,27

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. tuberkulioze dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresni, rečiausiai – 45-64 metų asmenys. Nuo 2009 m. ženkliai padidėjo vaikų sergamumas. Taip pat yra stebimas 18-44 metų amžiaus ir 65 metų bei vyresnių asmenų sergamumo tuberkulioze padidėjimas.

32 lentelė. Sergamumas tuberkulioze pagal amžiaus grupes.

Metai	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Amžiaus grupės	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.
0-17 m.	18,98	15,66	19,25	11,55	9,72	13,73	53,36	18,34	75,99

18-44 m.	59,95	53,40	51,29	51,54	37,82	39,64	82,20	46,21	85,08
45-64 m.	82,50	74,35	68,30	74,60	62,99	57,06	90,06	77,21	51,54
65+ m.	52,93	45,95	40,55	53,40	43,55	39,38	81,10	49,28	100,56

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

2011 m. Švenčionių r. sav. sergamumas bei bendrasis sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis sumažėjo, Vilniaus apskr. ir Lietuvoje – padidėjo.

2011 m. Švenčionių r. sav. šiomis ligomis dažniausiai sirgo vaikai, rečiausiai – 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

33 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	155 998	46,7	81,2	39,0	36,3	126 689	37,9	149 550	44,8
2010 m.	153 996	46,9	83,4	40,2	39,9	123 613	37,6	146 953	44,7
2011 m.	163 040	50,6	93,1	41,2	39,2	125 039	38,8	150 307	46,6
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	45 458	53,5	91,6	46,1	39,9	39 560	46,5	45 305	53,3
2010 m.	47 227	55,9	95,6	49,8	44,9	41 048	48,6	47 042	55,7
2011 m.	50 438	60,3	102,7	52,2	45,1	41 331	49,4	47 985	57,4
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	1 676	55,6	99,9	46,9	42,7	1 581	52,5	1 790	59,4
2010 m.	1 653	55,9	108,4	47,2	46,5	1 585	53,6	1 799	60,8
2011 m.	1 580	54,6	99,7	45,9	42,4	1 422	49,1	1 649	56,9

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Švenčionių r. sav. infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis 2010 m. dažniau sirgo moterys. tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. sumažėjo moterų ir padidėjo vyrų sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis.

34 lentelė. Sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrai		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	3 072,00	3 020,15	2 976,02
Vilniaus apskr.	3 714,47	3 573,47	3 814,54
Švenčionių r. sav.	4 257,25	4 168,14	4 308,73
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	4 101,91	4 043,88	4 006,06
Vilniaus apskr.	5 004,03	4 897,14	5 027,43
Švenčionių r. sav.	5 492,47	5 314,55	5 163,39

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

Švenčionių r. sav. 2008-2010 m. buvo stebimas didesnis sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. 2010 m. Švenčionių r. sav. dažniausiai infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis sirgo vaikai (0-17 metų amžiaus asmenys), rečiausiai – 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Vaikai Švenčionių r. sav. infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis sirgo dažniau nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos vaikai.

35 lentelė. Sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis pagal amžiaus grupes.

Metai	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Amžiaus grupės	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.
0-17 m.	6 569,38	6 220,83	5 896,78	7 734,12	7 077,25	7 021,10	9 199,29	9 069,21	8 895,65
18-44 m.	3 355,91	3 355,94	3 463,34	4 323,35	4 335,65	4 742,82	4 083,31	3 993,34	4 217,10
45-64 m.	2 547,93	2 641,03	2 617,45	2 970,92	3 031,31	3 097,04	3 679,88	3 758,04	3 736,63
65+ m.	2 302,63	2 353,39	2 364,11	2 966,31	2 888,71	2 991,26	4 040,24	3 630,69	3 419,38

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2008-2010 m. ligotumas piktybiniais navikais Švenčionių r. sav. didėjo. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

36 lentelė. Ligotumas piktybiniais navikais 100 tūkst. gyventojų 2008-2010 m.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	1 788,68	1 876,20	2 003,18
Vilniaus apskr.	1 819,41	1 914,55	2 072,13
Švenčionių r. sav.	1 511,03	1 593,04	1 663,85

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

Švenčionių r. sav. 2010 m. vyrų ligotumas piktybiniais navikais buvo didesnis nei moterų. Nuo 2008 m. ženkliai padidėjo vyrų ligotumas piktybiniais navikais, o moterų beveik nepakito.

37 lentelė. Ligotumas piktybiniais navikais 100 tūkst. gyventojų pagal lytį.

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	1 859,74	1 969,10	2 070,30
Vilniaus apskr.	1 853,40	1 957,98	2 058,78
Švenčionių r. sav.	1 586,86	1 766,16	1 906,20
	Moterų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	1 726,80	1 795,40	1 944,91
Vilniaus apskr.	1 790,41	1 877,57	2 083,47
Švenčionių r. sav.	1 444,09	1 439,75	1 448,81

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. didžiausias piktybiniais navikais buvo tarp 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų. Nuo 2008 m. šios amžiaus grupės žmonių ligotumas piktybiniais navikais ženkliai padidėjo. Mažiausias ligotumas 2010 m. buvo stebimas tarp vaikų, nors ir jų tarpe šis rodiklis palaipsniui didėja.

38 lentelė. Ligotumas piktybiniais navikais pagal amžiaus grupes.

Metai	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.

Amžiaus grupės	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.
0-17	67,19	66,52	72,83	69,95	67,41	68,63	71,17	73,43	76,03
18-44	306,91	316,61	343,99	309,97	320,92	377,19	246,64	249,58	293,12
45-64	2 485,06	2 586,58	2 681,74	2 643,62	2 772,91	2 932,23	1 788,47	1 943,37	1 868,32
65+	6 508,79	6 765,39	7 141,50	6 934,33	7 260,48	7 763,46	4 721,73	4 895,68	5 229,63

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

Per 2008-2010 m. laikotarpį moterų ligotumas krūties piktybiniais navikais Švenčionių r. sav. sumažėjo, o Vilniaus apskr. ir Lietuvoje – padidėjo.

39 lentelė. Moterų ligotumas krūties piktybiniais navikais 100 tūkst. moterų.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	492,09	520,23	544,13
Vilniaus apskr.	573,74	602,48	633,27
Švenčionių r. sav.	512,22	444,44	427,62

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

Švenčionių r. sav. didžiausias ligotumas krūties piktybiniais navikais stebimas tarp 45-64 metų amžiaus, mažiausias – tarp 18-44 metų amžiaus moterų. Nuo 2008 m. visose amžiaus grupėse moterų ligotumas krūties piktybiniais navikais Švenčionių r. sav. sumažėjo.

40 lentelė. Moterų ligotumas krūties piktybiniais navikais 100 tūkst. moterų pagal amžiaus grupes.

Metai	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Amžiaus grupės	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų
18-44	96,21	102,53	102,39	103,88	112,38	122,24	133,49	77,58	59,62
45-64	919,77	952,39	971,46	1 101,05	1 126,67	1 195,55	912,23	863,34	815,22
65+	1 129,69	1 191,45	1 243,91	1 361,59	1 446,08	1 460,51	942,71	783,93	775,58

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

Moterų ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais Švenčionių r. sav. 2010 m. buvo mažesnis nei 2009 m. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. Lietuvoje šis rodiklis palaipsniui didėja.

41 lentelė. Moterų ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais 100 tūkst. moterų.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	137,27	138,75	145,17
Vilniaus apskr.	132,74	132,00	130,68
Švenčionių r. sav.	86,40	100,16	82,97

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. didžiausias ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais buvo pastebimas tarp 65 metų ir vyresnio amžiaus, mažiausias – tarp 18-44 metų amžiaus moterų. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje didžiausias moterų ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais stebimas 45-64 metų amžiaus grupėje.

42 lentelė. Moterų ligotumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais 100 tūkst. moterų pagal amžiaus grupes.

Metai	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.

Amžiaus grupės	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų	100 tūkst. moterų
18-44	89,40	89,71	88,1	83,88	79,56	71,87	38,14	96,97	39,75
45-64	266,70	273,23	289,69	253,00	267,71	270,75	73,96	98,67	74,11
65+	185,21	177,31	182,98	186,67	166,20	166,43	217,55	171,48	200,15

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. vyrų ligotumas priešinės liaukos piktybiniais navikais buvo mažesnis nei 2009 m. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. Lietuvoje vyrų ligotumas priešinės liaukos piktybiniais navikais didėja.

43 lentelė. Vyrų ligotumas priešinės liaukos piktybiniais navikais 100 tūkst. vyrų.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	819,07	892,50	904,09
Vilniaus apskr.	855,20	909,55	890,77
Švenčionių r. sav.	720,03	798,30	726,51

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. didžiausias ligotumas priešinės liaukos piktybiniais navikais stebimas tarp 65 metų ir vyresnio amžiaus, mažiausias – tarp 18-44 metų amžiaus vyrų. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

44 lentelė. Vyrų ligotumas priešinės liaukos piktybiniais navikais 100 tūkst. vyrų pagal amžiaus grupes.

Amžiaus grupės	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Metai	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų	100 tūkst. vyrų
18-44	3,62	6,52	100,00	5,14	10,31	100,00	-	-	100,00
45-64	825,06	950,42	888,18	910,72	1 064,56	995,57	592,19	511,30	511,85
65+	5 319,33	5 622,21	5 739,04	5 946,23	6 059,66	5 959,58	4 000,00	4 695,30	4 067,11

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. gyventojų sergamumas trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais buvo ženkliai didesnis nei 2009 m. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje šis rodiklis taip pat padidėjo, tačiau neįrežymiai.

45 lentelė. Ligtumas trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais 100 tūkst. gyventojų.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	92,37	92,80	95,32
Vilniaus apskr.	88,34	86,70	87,26
Švenčionių r. sav.	81,94	66,38	104,84

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

Nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. padidėjo vyrų ir moterų ligotumas trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais, tačiau vyrų ligotumas išliko didesnis nei moterų. Panašūs pokyčiai pastebėti ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

46 lentelė. Ligtumas trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais 100 tūkst. gyventojų pagal lytį.

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	156,55	155,07	162,16

Vilniaus apskr.	146,58	143,75	143,39
Švenčionių r. sav.	146,80	134,23	201,41
Moterys			
Lietuva	36,49	38,63	37,29
Vilniaus apskr.	38,64	38,12	39,62
Švenčionių r. sav.	24,69	6,26	19,15

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. didžiausias ligotumas trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais pastebėtas 65 metų ir vyresnių, mažiausias – 18-44 metų amžiaus grupėse. Tokios tendencijos pastebėtos ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

47 lentelė. Ligos trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais pagal amžiaus grupes.

Metai	Lietuva			Vilniaus apskr.			Švenčionių r. sav.		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Amžiaus grupės	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.	100 tūkst. gyv.
18-44	6,95	6,01	6,65	7,60	5,93	8,04	18,27	-	18,91
45-64	134,23	132,95	131,88	129,15	129,20	130,11	64,33	102,96	103,08
65+	352,54	353,81	359,57	360,07	350,81	340,76	292,07	197,14	351,99

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2011, spalio)

2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje gyventojų sergamumas ir bendrasis sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis buvo didesnis nei 2010 m. Švenčionių r. sav. 2011 m. šiomis ligomis dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresni, rečiausiai – 18-64 metų amžiaus asmenys. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

48 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	31 706	9,5	12,2	7,3	15,0	17 307	5,2	30 229	9,1
2010 m.	34 626	10,5	13,0	8,4	16,2	19 294	5,9	33 654	10,2
2011 m.	45 685	14,2	15,6	10,8	25,9	19 874	6,2	34 733	10,8
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	7 101	8,4	11,9	6,5	12,3	4 110	4,8	6 883	8,1
2010 m.	8 516	10,1	12,4	8,5	14,3	4 947	5,9	8 428	10,0
2011 m.	11 976	14,3	13,7	12,1	24,8	5 539	6,6	9 255	11,1
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	200	6,6	11,7	3,6	11,3	98	3,3	179	5,9
2010 m.	231	7,8	9,1	5,3	14,4	114	3,9	209	7,1

2011 m.	334	11,5	13,6	8,1	20,4	126	4,4	216	7,5
----------------	-----	------	------	-----	------	-----	-----	-----	-----

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje kraujo ir kraujodaros organų ligomis dažniausiai sirgo vaikai, rečiausiai – 45-64 metų amžiaus asmenys. Švenčionių r. sav. sumažėjo tik vaikų sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis, visų kitų amžiaus grupių – padidėjo. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje visų visose amžiaus grupėse stebimas sergamumo kraujo ir kraujodaros organų ligomis padidėjimas.

49 lentelė. Sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis pagal amžiaus grupes (atvejų skaičius/100 tūkst. gyventojų).

Lietuva			
Amžius (metais)	2008 m.	2009 m.	2010 m.
0-17	898,15	908,52	987,82
18-44	355,30	403,18	470,80
45-64	341,63	354,70	409,79
65+	531,15	549,96	610,00
Vilniaus apskr.			
Amžius (metais)	2008 m.	2009 m.	2010 m.
0-17	943,34	937,97	1028,79
18-44	347,84	392,33	502,72
45-64	303,06	284,14	377,54
65+	430,46	454,84	526,40
Švenčionių r. sav.			
Amžius (metais)	2008 m.	2009 m.	2010 m.
0-17	765,12	991,37	779,32
18-44	200,97	129,41	274,21
45-64	167,27	128,70	244,81
65+	340,74	328,57	368,76

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2010 m. Švenčionių r. sav. moterų, sergančių kraujo ir kraujodaros organų ligomis, buvo daugiau nei vyrų. Tiek moterų, tiek vyrų sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis Švenčionių r. sav. yra mažesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Rajone nuo 2009 m. moterų sergamumas padidėjo, o vyrų – nežymiai sumažėjo.

50 lentelė. Sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrai		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	297,42	304,54	342,65
Vilniaus apskr.	292,14	290,56	357,96
Švenčionių r. sav.	258,65	324,97	323,69
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	652,54	692,51	778,15
Vilniaus apskr.	599,50	627,96	748,19
Švenčionių r. sav.	382,62	325,51	421,24

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Bendras sergamumas kraujotakos sistemos ligomis Švenčionių r. sav. 2009-2011 m. didėjo. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Tačiau priešingai nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, Švenčionių r. sav. sumažėjo gyventojų sergamumas kraujotakos sistemos ligomis.

2011 m. Švenčionių r. sav. dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, rečiausiai – vaikai. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

51 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas kraujotakos sistemos ligomis pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	623 973	186,8	21,1	134,5	597,6	123 955	37,1	918 471	275,0
2010 m.	638 279	194,2	23,2	138,7	671,4	124 695	37,9	962 192	292,7
2011 m.	664 635	206,3	22,8	148,4	638,3	125 336	38,9	979 473	304,0
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	147 850	173,9	25,4	126,7	576,6	29 777	35,0	200 389	235,7
2010 m.	151 641	179,5	27,2	130,4	642,3	30 508	36,1	210 114	248,8
2011 m.	163 423	195,4	25,4	143,4	634,1	33 618	40,2	218 252	260,9
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	5 999	199,1	13,4	135,0	561,2	966	32,1	8 369	277,8
2010 m.	5 751	194,5	12,9	133,0	599,3	923	31,2	8 294	280,5
2011 m.	6 080	209,9	15,8	146,7	574,4	845	29,2	9 000	310,8

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav. kraujotakos sistemos ligomis dažniau sirgo moterys. Švenčionių r. sav., priešingai nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, tiek moterų, tiek vyrų sergamumas kraujotakos sistemos ligomis nuo 2008 m. mažėja.

52 lentelė. Sergamumas kraujotakos sistemos ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	2 994,72	2 993,11	3 017,99
Vilniaus apskr.	2 994,09	2 995,93	2 995,72
Švenčionių r. sav.	3 110,80	2 642,18	2 330,60
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	3 709,71	3 606,36	3 695,54
Vilniaus apskr.	3 408,57	3 347,82	3 547,02
Švenčionių r. sav.	4 332,26	3 261,35	3 223,13

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Per 2009-2011 m. laikotarpį Švenčionių r. sav. pastebėtas gyventojų sergamumo hipertenzinėmis ligomis mažėjimas, tačiau bendrasis sergamumas – didėja. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje tiek sergamumas, tiek bendrasis sergamumas hipertenzinėmis ligomis didėja.

2011 m. Švenčionių r. sav. hipertenzinėmis ligomis dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, rečiausiai – vaikai. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

53 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas hipertenzinėmis ligomis pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	459 800	137,7	2,2	100,9	449,3	36 359	10,9	463 828	138,9
2010 m.	473 978	144,2	2,2	104,1	511,6	33 144	10,1	477 612	145,3
2011 m.	513 900	159,5	2,0	114,2	513,4	33 555	10,4	490 098	152,1
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	108 160	127,2	2,0	94,5	433,9	8204	9,7	109 556	128,9
2010 m.	110 430	130,8	2,0	95,9	485,3	7612	9,0	111 675	132,2
2011 m.	124 817	149,2	2,0	108,3	510,9	8 702	10,4	117 125	140,0
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	4 560	151,3	2,8	106,6	421,2	245	8,1	4 557	151,2
2010 m.	4 397	148,7	1,6	106,3	449,9	223	7,5	4 403	148,9
2011 m.	4 884	168,6	3,0	119,7	464,2	202	7,0	4 798	165,7

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m., priešingai nei 2009 m., Švenčionių r. sav. hipertenzinėmis ligomis dažniau sirgo moterys, Vilniaus apskr. ir Lietuvoje – vyrai. Moterų sergamumas hipertenzinėmis ligomis Švenčionių r. sav. nuo 2009 m. nežymiai padidėjo, vyrų – sumažėjo. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje sumažėjo tiek vyrų, tiek moterų sergamumas.

54 lentelė. Sergamumas hipertenzinėmis ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	1 128,96	1 089,09	995,54
Vilniaus apskr.	1 121,50	1 028,99	926,36
Švenčionių r. sav.	1 062,57	854,82	726,51
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	1 149,25	1 043,42	977,88
Vilniaus apskr.	1 038,31	869,52	848,45
Švenčionių r. sav.	1 400,89	763,69	765,89

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2011 m., lyginant su 2010 m., Švenčionių r. sav. ir Lietuvoje padidėjo gyventojų sergamumas ir bendrasis sergamumas išemine širdies liga. Tuo tarpu Vilniaus apskr. bendrasis sergamumas sumažėjo, o sergamumas – padidėjo.

2011 m. Švenčionių r. sav. išemine širdies liga dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, rečiausiai – vaikai. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

55 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas išemine širdies liga pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	151 808	45,5	0,1	21,8	195,5	15 994	4,8	156 706	46,9
2010 m.	156 272	47,5	0,1	22,5	220,7	16 015	4,9	164 070	49,9
2011 m.	172 062	53,4	0,1	24,4	226,3	16 308	5,1	162 091	50,3
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	27 010	31,8	0,2	14,6	150,3	2 729	3,2	25 007	29,4
2010 m.	28 558	33,8	0,1	15,6	171,7	3 014	3,6	27 105	32,1
2011 m.	32 780	39,2	0,1	17,6	183,1	3 277	3,9	26 692	31,9
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	936	31,1	0,2	14,0	110,9	84	2,8	862	28,6
2010 m.	960	32,5	0,2	14,6	127,5	79	2,7	868	29,4
2011 m.	1 074	37,1	0,2	16,9	131,8	81	2,8	911	31,5

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav., priešingai nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, moterų sergamumas išemine širdies liga buvo šiek tiek didesnis nei vyrų. Moterų sergamumas išemine širdies liga Švenčionių r. sav. nuo 2009 m. padidėjo, vyrų – sumažėjo. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje stebimas tiek vyrų, tiek moterų sergamumo išemine širdies liga didėjimas.

56 lentelė. Sergamumas išemine širdies liga pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	481,98	461,92	473,78
Vilniaus apskr.	354,31	331,74	364,67
Švenčionių r. sav.	314,58	296,71	258,96
	Moterų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	484,07	455,55	456,66
Vilniaus apskr.	327,47	290,35	327,03
Švenčionių r. sav.	302,39	237,87	268,06

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2011 m. Švenčionių r. sav. buvo fiksuotas šiek tiek didesnis gyventojų bendrasis sergamumas miokardo infarktu nei 2010 m., o sergamumas šia liga liko nepakitęs. Panašūs rezultatai stebimi ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

Tiek Švenčionių r. sav., tiek Vilniaus apskr. ir Lietuvoje miokardo infarktu dažniausiai serga 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys. Vaikams ši liga nėra būdinga.

57 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas miokardo infarktu pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	7 003	2,1	-	1,1	8,7	1 920	0,6	3 495	1,0
2010 m.	7 683	2,3	-	1,2	10,2	2 028	0,6	3 839	1,2
2011 m.	8 212	2,5	-	1,3	10,3	2 037	0,6	3 770	1,2
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	1 596	1,9	-	1,1	7,9	472	0,6	765	0,9
2010 m.	2 056	2,4	-	1,3	11,3	572	0,7	922	1,1
2011 m.	2 126	2,5	-	1,3	11,3	540	0,6	880	1,1
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	78	2,6	-	1,1	9,5	18	0,6	40	1,3
2010 m.	84	2,8	-	1,3	11,3	18	0,6	32	1,1
2011 m.	78	2,8	-	1,3	9,3	18	0,6	36	1,2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Vyrų ligotumas miokardo infarktu Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje 2010 m. buvo didesnis nei moterų. Tiek vyrų, tiek moterų ligotumas miokardo infarktu didėja ne tik Švenčionių r. sav., bet ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

58 lentelė. Ligotumas miokardo infarktu 100 tūkst. gyventojų pagal lytį.

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	254,81	262,05	297,74
Vilniaus apskr.	234,84	249,13	329,33
Švenčionių r. sav.	286,61	324,97	338,08
	Moterų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	213,61	219,33	249,00
Vilniaus apskr.	177,94	194,24	253,71
Švenčionių r. sav.	204,75	229,13	300,95

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Švenčionių r. sav. ir Vilniaus apskr. gyventojų sergamumas ir bendrasis sergamumas cerebrovaskulinėmis ligomis mažėja, tuo tarpu Lietuvoje gyventojų sergamumas cerebrovaskulinėmis ligomis 2011 m. liko nepakitęs, o bendrasis sergamumas – šiek tiek padidėjo.

Dažniausiai nuo cerebrovaskulinių ligų kenčia 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys. Tai pastebėta ne tik Švenčionių r. sav., bet ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

59 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas cerebrovaskulinėmis ligomis pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	98 427	29,5	0,2	11,7	136,5	15 476	4,6	87 511	26,2
2010 m.	102 789	31,3	0,1	12,1	156,8	16 391	5,0	92 076	28,0
2011 m.	113 238	35,1	0,1	13,5	158,9	16 002	5,0	92 764	28,8
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	25 856	30,4	0,1	12,5	150,9	4 053	4,8	23 279	27,4
2010 m.	26 472	31,3	0,1	12,5	168,7	4 170	4,9	23 947	28,4
2011 m.	28 934	34,6	0,1	13,5	170,6	3 892	4,7	23 368	27,9
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	1 185	39,3	-	14,8	149,5	158	5,2	1 020	33,9
2010 m.	1 118	37,8	-	13,7	159,9	219	7,4	942	31,9
2011 m.	1 072	37,0	-	12,8	144,3	128	4,4	823	28,4

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav. cerebrovaskulinėmis ligomis beveik 2 kartus dažniau sirgo moterys. tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Tiek vyrų, tiek moterų sergamumas cerebrovaskulinėmis ligomis Švenčionių r. sav. ir Lietuvoje didėja (Vilniaus apskr. moterų sergamumas didėja, vyrų – mažėja).

60 lentelė. Sergamumas cerebrovaskulinėmis ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	324,22	325,91	348,28
Vilniaus apskr.	333,59	369,86	355,64
Švenčionių r. sav.	594,20	402,68	481,95
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	592,76	557,46	601,26
Vilniaus apskr.	497,54	540,18	585,11
Švenčionių r. sav.	1 012,10	600,94	893,54

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2011 m. pastebėta, kad gyventojų sergamumas ir bendrasis sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje didėja. Dažniausiai kvėpavimo sistemos ligomis serga vaikai, rečiausiai – 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, tačiau visų amžiaus grupių sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis palaipsniui didėja.

61 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis pagal amžiaus grupes.

	Lietuva
--	---------

	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	890 523	266,7	567,8	198,2	179,9	1 215 211	363,9	1 368 199	409,7
2010 m.	782 483	238,1	560,5	169	190,9	1 061 757	323,0	1 219 031	370,9
2011 m.	885 762	274,9	586,5	204,2	199,2	1 214 428	376,9	1 375 814	427,0
Vilniaus apskr.									
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	238 867	281,0	595,8	219,4	173,3	330 410	388,7	369 247	434,4
2010 m.	211 240	250,1	590,7	184,8	181,7	294 267	348,4	335 267	397,0
2011 m.	246 484	294,6	617,5	228,7	197,3	341 337	408,0	383 191	458,1
Švenčionių r. sav.									
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	7 543	250,3	446,5	213,4	188,1	10 643	353,2	12 515	415,4
2010 m.	6 717	227,2	452,8	186,8	194,2	9 398	317,8	11 019	372,6
2011 m.	7 679	265,1	487,5	221,0	209,1	11 336	391,4	13 102	452,4

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav. kvėpavimo sistemos ligomis dažniau sirgo moterys. tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Lyginant 2010 m. gyventojų sergamumą kvėpavimo sistemos ligomis su 2009 m. duomenimis matyti, kad Švenčionių r. sav. moterų ir vyrų sergamumas sumažėjo. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

62 lentelė. Sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	22 021,8	23 338,5	20 102,8
Vilniaus apskr.	23 501,9	24 995,7	21 391,7
Švenčionių r. sav.	19 328,9	21 165,7	18 709,5
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	23 225,9	24 638,8	21 503,9
Vilniaus apskr.	24 632,8	26 184,9	22 807,4
Švenčionių r. sav.	20 976,3	21 996,9	19 492,0

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Švenčionių r. sav. nuo 2009 m. padidėjo gyventojų bendras sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais ir 2011 m. siekė 68,6 atvejus/1000 gyventojų. Tokios pat tendencijos pastebimos ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Gyventojų sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais taip pat didėja.

2011 m. Švenčionių r. sav. psichikos ir elgesio sutrikimais dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, rečiausiai – vaikai, Vilniaus apskr. ir Lietuvoje psichikos ir elgesio sutrikimais taip pat dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, tačiau rečiausiai šie susirgimai stebimi 18-64 metų amžiaus grupėje.

63 lentelė. Sergamumas ir bendras sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	186 370	55,8	56,8	46,2	93,2	81 090	24,3	201 678	60,4
2010 m.	190 698	58,0	64,2	47,2	107,0	81 168	24,7	207 930	63,3
2011 m.	200 288	62,2	62,9	49,7	109,7	81 887	25,4	212 997	66,1
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	42 032	49,4	52,4	41,9	80,4	19 973	23,5	44 563	52,4
2010 m.	41 710	49,4	57,7	40,8	88,8	19 712	23,3	43 864	51,9
2011 m.	45 534	54,4	58,1	44,2	95,6	21 333	25,5	45 615	54,5
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	1 711	56,8	27,5	52,3	96,6	495	16,4	1 893	62,8
2010 m.	1 719	58,1	29,7	52,6	112	458	15,5	1 883	63,7
2011 m.	1 759	60,7	32,8	53,5	107,4	530	18,3	1 986	68,6

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav. psichikos ir elgesio sutrikimais dažniau sirgo moterys. Moterų sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais rajone palaipsniui mažėja, tuo tarpų vyrų sergamumas – padidėjo. Tokios pat tendencijos yra pastebimos ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

64 lentelė. Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	1 869,02	1 831,67	1 871,54
Vilniaus apskr.	1 869,77	1 794,79	1 829,00
Švenčionių r. sav.	1 321,22	1 087,95	1 172,49
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	2 709,65	2 535,50	2 525,08
Vilniaus apskr.	2 587,92	2 379,63	2 325,35
Švenčionių r. sav.	2 048,88	1 796,56	1 633,90

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2009-2011 m. laikotarpyje Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje stebimas bendrojo gyventojų sergamumo nervų sistemos ligomis didėjimas. Sergamumas nervų sistemos ligomis didėja Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, o Švenčionių r. sav. – mažėja.

Tiek Švenčionių r. sav., tiek Vilniaus apskr. ir Lietuvoje dažniausiai nervų sistemos ligomis serga 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, rečiausiai – vaikai. Tai pastebėta ir 2011 m. Švenčionių r. sav. nuo 2010 m. sergamumas nervų sistemos ligomis sumažėjo visose amžiaus grupėse. Tuo tarpu Vilniaus apskr. visose amžiaus grupėse stebimas sergamumo nervų sistemos ligomis padidėjimas, o Lietuvoje nežymiai sumažėjo tik vaikų sergamumas nervų sistemos ligomis.

65 lentelė. Sergamumas ir bendrasis sergamumas nervų sistemos ligomis pagal amžiaus grupes.

	Lietuva								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	256 688	76,9	29,5	78,1	129,1	119 693	35,8	274 105	82,1
2010 m.	259 547	79,0	31,7	78,4	150,9	118 113	35,9	279 943	85,2
2011 m.	275 526	85,5	31,2	84,2	151,6	122 039	37,9	290 582	90,2
	Vilniaus apskr.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	64 054	75,4	31,8	75,5	129,1	30 870	36,3	70 376	82,8
2010 m.	65 940	78,1	33,7	76,7	153,0	30 323	35,9	73 159	86,6
2011 m.	74 322	88,8	34,3	86,6	165,1	33 044	39,5	78 874	94,3
	Švenčionių r. sav.								
	Sergantys asmenys					Sergamumas (nauji atvejai)		Bendrasis sergamumas (visi atvejai)	
	Abs. sk.	1000-iui gyv.				Abs. sk.	1000-iui gyv.	Abs. sk.	1000-iui gyv.
		Iš viso	0-17	18-64	65+				
2009 m.	2 843	94,4	56,4	94,0	129,6	842	27,9	3 037	100,8
2010 m.	2 825	95,5	55,4	92,2	158,6	1 051	35,5	3 006	101,7
2011 m.	2 730	94,3	42,5	89,6	153,5	779	26,9	2 957	102,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Švenčionių r. sav. nervų sistemos ligomis ženkliai dažniau serga moterys tai pastebėta ir 2010 m. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje tendencijos panašios. Moterų ir vyrų sergamumas nervų sistemos ligomis Švenčionių r. sav. nuo 2009 m. padidėjo, tuo tarpu Vilniaus apskr. ir Lietuvoje moterų sergamumas nervų sistemos ligomis padidėjo, o vyrų – sumažėjo.

66 lentelė. Sergamumas nervų sistemos ligomis pagal lytį (atvejų sk./100 tūkst. gyventojų).

	Vyrų		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	2 962,92	2 696,30	2 639,85
Vilniaus apskr.	2 833,43	2 692,06	2 585,67
Švenčionių r. sav.	3 970,64	2 190,04	2 776,58
	Moterys		
	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	4 151,04	3 892,82	3 926,82
Vilniaus apskr.	3 929,26	3 892,14	3 895,07
Švenčionių r. sav.	5 122,19	3 161,19	3 899,67

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. sergamumas sifiliu ženkliai sumažėjo ir 2011 m. siekė 3,5 atvejus 100 tūkst. Švenčionių r. sav. gyventojų. Tuo tarpu Vilniaus apskr. ir Lietuvoje 2011 m. šie rodikliai buvo atitinkamai beveik 2,5 ir 7 karto didesni.

67 lentelė. Sergamumas sifiliu.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
--	---------	---------	---------

	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	330	9,9	347	10,6	273	8,5
Vilniaus apskr.	185	21,8	265	31,4	196	23,4
Švenčionių r. sav.	4	13,3	1	3,4	1	3,5

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. sav. asmenų, kuriems buvo išaiškinta gonorėja, skaičius siekė 4 atvejus, t.y. 4 kartus daugiau nei 2009 m. ir 4 kartus daugiau nei 2010 m.

Lyginant Švenčionių r. sav. registruotus sergamumo gonorėja atvejų, tenkančių 100 tūkst. gyventojų, rodiklius su Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliais matyti, kad 2009 m. ir 2010 m. Švenčionių r. sav. šis rodiklis buvo pats mažiausias, tačiau 2011 m. situacija pasikeitė, ir rajone šis rodiklis buvo didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.

68 lentelė. Sergamumas gonorėja.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	391	11,7	315	9,6	248	7,7
Vilniaus apskr.	183	21,5	132	15,6	103	12,3
Švenčionių r. sav.	1	3,3	1	3,4	4	13,8

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

Per 2009-2011 m. laikotarpį Švenčionių r. sav. buvo išaiškintas 1 naujas AIDS atvejis. 2011 m. rajone nė vieno naujo atvejo nenustatyta. Pastaraisiais metais naujų AIDS atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų buvo mažesnis nei Vilniaus apskr. ir visos Lietuvos rodikliai.

69 lentelė. Sergamumas AIDS.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	37	1,11	33	1,00	20	0,62
Vilniaus apskr.	6	0,71	5	0,59	1	0,12
Švenčionių r. sav.	-	-	1	3,38	-	-

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2009 m. Švenčionių r. sav. buvo žinomas 1 AIDS atvejis, tuo tarpu 2010 m. – 2. 2011 m. situacija nepakito ir, neatsiradus naujų atvejų, ligotumas AIDS rajone siekė 2 atvejus.

70 lentelė. Ligos AIDS.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	135	4,06	156	4,81	295	9,22
Vilniaus apskr.	37	4,35	42	5,01	77	9,23
Švenčionių r. sav.	1	3,34	2	6,85	2	6,97

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

Per 2009-2011 m. laikotarpį Švenčionių r. sav. naujų ŽIV nešiotojų viso buvo išaiškinta 10 atvejų. 2011 m. naujai išaiškintų atvejų skaičius buvo kur kas mažesnis nei 2009 m. ir 2010 m.

2009 m. ir 2010 m. naujų ŽIV nešiotojų skaičius 100 tūkst. gyventojų Švenčionių r. sav. buvo ženkliai didesnis nei Vilniaus apskr. ir visos Lietuvos rodikliai, tačiau 2011 m. situacija pagerėjo ir Švenčionių r. sav. šis rodiklis buvo mažiausias.

71 lentelė. ŽIV nešiotojai (nauji atvejai).

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	180	5,39	153	4,65	166	5,15
Vilniaus apskr.	51	6,00	42	4,97	52	6,22
Švenčionių r. sav.	4	13,28	5	16,91	1	3,45

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. sav. viso buvo žinoma 15 ŽIV nešiotojų atvejų, t.y. 6 atvejais daugiau nei 2009 m. ir 1 atveju daugiau nei 2010 m.

ŽIV nešiotojų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, 2011 m. Švenčionių r. sav. buvo mažesnis nei visos Lietuvos, tačiau didesnis nei Vilniaus apskr.

72 lentelė. ŽIV nešiotojai (atvejai metų pabaigoje).

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.	Abs. sk.	100 tūkst. gyv.
Lietuva	1393	41,84	1526	47,03	1900	59,38
Vilniaus apskr.	249	29,28	289	34,45	405	48,55
Švenčionių r. sav.	9	30,08	14	47,92	15	52,25

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

1.4. Vaikų sergamumas

Švenčionių r. sav. yra stebima 0-17 metų vaikų, kuriems nustatomi regėjimo sutrikimai, didėjimo tendencija. 2011 m. Švenčionių r. sav. vaikų, turinčių regėjimo sutrikimų, dalis buvo didesnė nei Lietuvoje ir Vilniaus apskr.

73 lentelė. 0-17 m. vaikų, turinčių regėjimo sutrikimų, dalis.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Lietuva	97 996	16,7	101 016	17,9	102 114	18,7
Vilniaus apskr.	22 825	15,8	24 275	16,9	25 472	17,9
Švenčionių r. sav.	784	16,4	804	18,0	827	19,2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

Per 2009-2011 m. laikotarpį ženkliai padidėjo vaikų, turinčių nenormalią laikyseną, dalis, kuri 2011 m. siekė 3,1 proc. Vis dėlto, Švenčionių r. sav. šis skaičius ir toliau išlieka mažesnis nei Lietuvos ir Vilniaus apskr.

74 lentelė. 0-17 m. vaikų, turinčių nenormalią laikyseną dalis.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Lietuva	18 202	3,1	17 925	3,2	18 050	3,3
Vilniaus apskr.	3 357	2,3	4 127	2,9	4 700	3,3
Švenčionių r. sav.	67	1,4	97	2,2	132	3,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

Nors 2010 m. Švenčionių r. sav. sergamumas skolioze buvo didesnis nei 2009 m., tačiau 2011 m. šis rodiklis buvo kur kas mažesnis ir siekė 1,1 proc.

Lyginant Švenčionių r. sav. 0-17 metų vaikų, sergančių skolioze, dalį su Vilniaus apskr. ir Lietuvos tokio pat amžiaus vaikų, kuriems nustatyta skoliozė, dalimi matyti, 2011 m. Švenčionių r. sav. šis rodiklis buvo mažiausias.

75 lentelė. 0-17 m. vaikų, sergančių skolioze dalis.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Lietuva	16 963	2,9	15 722	2,8	10 121	1,9
Vilniaus apskr.	2 937	2,0	2 949	2,1	1 928	1,4
Švenčionių r. sav.	60	1,3	79	1,8	48	1,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

2011 m. 0-17 m. vaikams dažniausiai buvo nustatyta regėjimo sutrikimai, rečiausiai – klausos defektai ir kalbos sutrikimai. Nors ir nedaug, tačiau vis dėlto buvo nustatyta ir nenormalios laikysenos, deformuojančių dorsopatijų ir skoliozės atvejų.

76 lentelė. 0-17 m. vaikų sergamumo struktūra Švenčionių rajone.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*

Vaikų, apsilankusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose skaičius	4 781	-	4 463	-	4 312	-
Regėjimo sutrikimai	784	16,4	804	18,0	827	19,2
Klausos defektai	6	0,1	19	0,4	9	0,2
Skoliozė	60	1,3	79	1,8	48	1,1
Deformuojančios dorsopatijos	91	1,9	85	1,9	61	1,4
Nenormali laikysena	67	1,4	97	2,2	132	3,1
Kalbos sutrikimai	5	0,1	6	0,1	5	0,1

Saltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

Analizuojant vaikų sergamumo struktūrą pagal amžių nustatyta, kad 2011 m. 0-6 metų amžiaus grupėje dažniausi buvo regėjimo sutrikimai. Nustatyti vos keli klausos defektų, deformuojančios dorsopatijos ir kalbos sutrikimų atvejai.

77 lentelė. 0-6 m. vaikų sergamumo struktūra Švenčionių rajone.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Vaikų, apsilankusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose skaičius	1 323	-	1 267	-	1 275	-
Regėjimo sutrikimai	129	9,8	140	11,0	154	12,1
Klausos defektai	2	0,2	4	0,3	1	0,1
Skoliozė	-	-	3	0,2	-	-
Deformuojančios dorsopatijos	1	0,1	3	0,2	1	0,1
Nenormali laikysena	1	0,1	-	-	-	-
Kalbos sutrikimai	3	0,2	4	0,3	2	0,2

Saltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

2011 m. regos sutrikimai buvo dažniausiai pastebimi ir tarp 7-14 metų vaikų. Nustatyta nemažai nenormalios laikysenos atvejų, o rečiausiai buvo išaiškinami kalbos ir klausos sutrikimai.

Nenormali laikysena 2010 m. dažniausiai buvo nustatyta 7-14 m. vaikams – 3,4 proc., 15-17 metų vaikams – 2,3 proc.

78 lentelė. 7-14 m. vaikų sergamumo struktūra Švenčionių rajone.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Vaikų, apsilankusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose skaičius	2 292	-	2 131	-	2 041	-
Regėjimo sutrikimai	353	15,4	366	17,2	351	17,2
Klausos defektai	3	0,1	12	0,6	6	0,3
Skoliozė	62	1,8	49	2,3	30	1,5
Deformuojančios dorsopatijos	71	3,1	61	2,9	43	2,1
Nenormali laikysena	49	2,1	73	3,4	87	4,3
Kalbos sutrikimai	-	-	2	0,1	2	0,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

15-17 metų amžiaus grupėje dažniausi buvo regėjimo sutrikimai ir nenormalios laikysenos atvejai.

79 lentelė. 15-17 m. vaikų sergamumo struktūra Švenčionių rajone.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.*	
	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*	Abs. sk.	%*
Vaikų, apsilankiusių ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose skaičius	1 166	-	1 065	-	996	-
Regėjimo sutrikimai	302	25,9	298	28,0	322	32,3
Klausos defektai	1	0,1	3	0,3	2	0,2
Skoliozė	18	1,5	27	2,5	18	1,8
Deformuojančios dorsopatijos	19	1,6	21	2,0	17	1,7
Nenormali laikysena	17	1,5	24	2,3	45	4,5
Kalbos sutrikimai	2	0,2	-	-	1	0,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* proc. nuo apsilankiusiųjų

1.5. Fizinės aplinkos veiksniai

Geriamojo vandens mėginių (įskaitant ir šachtinius šulinius) saugos ir kokybės rodikliai:

Iš geriamojo vandens mėginių, kuriuose žarninių lazdelių (*E. Coli*) ir (ar) žarninių enterokokų skaičius viršijo ribinį mikroorganizmų skaičių per tam tikrą laikotarpį, 2011 m. Švenčionių r. sav. nuo bendro tirtų bandinių skaičiaus buvo fiksuota 2,6 proc. neigiamų rezultatų, tuo tarpu 2010 m. šis skaičius buvo lygus 2,5 proc., o 2009 m. – 1,7 proc.

80 lentelė. Geriamojo vandens mėginių, kuriuose žarninių lazdelių (*E. Coli*) ir (ar) žarninių enterokokų skaičius viršijo ribinį mikroorganizmų skaičių per tam tikrą laikotarpį, dalis.

	2009 m.			2010 m.			2011 m.		
	Iš viso imta mėginių	Viršijo ribinį skaičių	%*	Iš viso imta mėginių	Viršijo ribinį skaičių	%*	Iš viso imta mėginių	Viršijo ribinį skaičių	%*
Švenčionių r. sav.	238	4	1,7	236	6	2,5	234	6	2,6

Šaltinis: Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Švenčionių rajono skyrius

* Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentas išreikštas nuo bendro tirtų bandinių skaičiaus ir gautų neigiamų rezultatų.

Iš geriamojo vandens mėginių, kuriuose cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos viršijo nustatytas ribines vertes per tam tikrą laikotarpį, 2011 m. Švenčionių r. sav. nuo bendro tirtų bandinių skaičiaus buvo nustatyta 6,9 proc. neigiamų rezultatų, t.y. 2,5 karto daugiau nei 2010 m. ir 3,3 karto daugiau nei 2009 m.

81 lentelė. Geriamojo vandens mėginių, kuriuose cheminių (toksinių) medžiagų koncentracijos viršijo nustatytas ribines vertes per tam tikrą laikotarpį, dalis.

	2009 m.			2010 m.			2011 m.		
	Iš viso imta mėginių	Viršijo ribinį skaičių	%*	Iš viso imta mėginių	Viršijo ribinį skaičių	%*	Iš viso imta mėginių	Viršijo ribinį skaičių	%*
Švenčionių r. sav.	195	4	2,1	180	5	2,8	58	4	6,9

Šaltinis: Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Švenčionių rajono skyrius

* Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro išvestinis rodiklis. Procentas išreikštas nuo bendro tirtų bandinių skaičiaus ir gautų neigiamų rezultatų.

Švenčionių rajone, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 668 „Dėl maudyklų vandens kokybės stebėsenos 2009-2011 metų programos patvirtinimo“, vykdomas sistemingas Belio ežero paplūdimio ir Žeimenos upės Švenčionėliuose bei Pabradėje maudyklų vandens mikrobiologinės ir cheminės kokybės bei jos kitimo stebėjimas, siekiant, kad rajono gyventojai būtų apsaugoti nuo per vandenį plintančių infekcinių ligų.

2011 m. visais mėnesiais maudyklų mikrobiologiniai parametrai atitiko HN 92:2007 reikalavimus.

82 lentelė. Švenčionių rajono maudyklų vandens kokybės atitikimas Lietuvos higienos normos HN 92:2007 reikalavimams 2011 metais.

Bandinio ėmimo data	Mikrobiologiniai parametrai		
	Belio ežeras	Žeimenos upė, Švenčionėliai	Žeimenos upė, Pabradė
2011 05 25	atitiko	atitiko	atitiko
2011 06 09	atitiko	atitiko	atitiko
2011 06 22	atitiko	atitiko	atitiko
2011 07 07	atitiko	atitiko	atitiko
2011 07 20	atitiko	atitiko	atitiko
2011 08 03	atitiko	atitiko	atitiko
2011 08 16	atitiko	atitiko	atitiko
2011 08 31	atitiko	atitiko	atitiko

Šaltinis: Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras

1.6. Sveikatos priežiūros sistemos raida

Vartojamos sąvokos:

Atvykęs į stacionarą pacientas (hospitalizacija) – tai paciento paguldymas į stacionarinio gydymo įstaigą (skyrių) paprastai ne mažiau kaip 24 valandoms.

Gulėjimo stacionare laikas – tai kalendorinių dienų skaičius nuo paciento atvykimo į ligoninę iki jo išrašymo. Atvykimo ir išvykimo dienos skaičiuojamos kaip viena diena.

Lovos apyvartos rodiklis parodo, kiek vidutiniškai vienoje stacionaro lovoje gulėjo ligonių per metus.

Lovos funkcionavimo rodiklis – parodo, kiek dienų per metus stacionaro lova buvo užimta.

2011 m. Švenčionių r. sav. dirbančių gydytojų skaičius buvo didesnis nei 2009 m. ir 2010 m.

Dėl sumažėjusio gyventojų skaičiaus Švenčionių r. sav., 10 tūkst. gyv. tenkantis gydytojų skaičius palaipsniui auga. Tačiau Švenčionių r. sav. šis rodiklis yra kur kas mažesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.

83 lentelė. Gydytojų skaičius.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	10 tūkst. gyv.	Abs. sk.	10 tūkst. gyv.	Abs. sk.	10 tūkst. gyv.
Lietuva	13 228	39,7	13 203	40,7	13 327	41,7
Vilniaus apskr.	4 177	49,1	4 207	50,2	3 629	43,5
Švenčionių r. sav.	46	15,4	46	15,7	47	16,4

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Švenčionių r. sav. per 2009-2011 m. laikotarpį, šeimos gydytojų skaičius 10 tūkst. gyventojų nežymiai didėjo, kaip ir Lietuvoje bei Vilniaus apskr.

84 lentelė. Bendrosios praktikos (šeimos) gydytojų skaičius 10 tūkst. gyventojų.

	2009 m.	2010 m.	2011 m.
Lietuva	5,52	5,70	5,81
Vilniaus apskr.	5,46	5,69	5,74
Švenčionių r. sav.	4,01	4,11	4,18

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Dirbančių odontologų skaičius Švenčionių r. sav. palaipsniui mažėja. 2011 m. šių gydytojų skaičius rajone siekė 11 odontologų.

Švenčionių r. sav. 10 tūkst. gyv. 2011 m. teko dvigubai mažiau odontologų nei Lietuvoje ir Vilniaus apskr.

85 lentelė. Odontologų skaičius.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.
Lietuva	2 408	7,2	2 529	7,8	2 562	8,0
Vilniaus apskr.	655	7,7	692	8,3	678	8,1
Švenčionių r. sav.	13	4,3	12	4,1	11	3,8

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

Specialistų, turinčių aukštąjį ar aukštesnįjį medicinos išsilavinimą skaičius Švenčionių r. sav. mažėja. Tačiau dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus, daugėja šių specialistų, tenkančių 10 tūkst. gyv., skaičius. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje stebimos panašios tendencijos.

86 lentelė. Specialistų su aukštuoju ir aukštesnioju medicinos išsilavinimu (ne gydytojų) skaičius.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.
Lietuva	31 567	94,8	30 903	95,2	30 942	96,7
Vilniaus apskr.	8 362	98,3	8 305	99,0	8 343	100,0
Švenčionių r. sav.	216	72,2	213	72,9	210	73,2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

Slaugytojų (įskaitant akušerius) skaičius Švenčionių r. sav. palaipsniui mažėja ir 2011 m. siekė 164. Švenčionių r. sav. 10 tūkst. gyv. tenkančių slaugytojų (įskaitant akušerius) skaičius 2009-2011 m. buvo mažesnis nei Lietuvos ir Vilniaus apskr.

87 lentelė. Slaugytojų skaičius (įskaitant akušerius).

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.
Lietuva	24 290	73,0	23 843	73,5	23 833	74,5
Vilniaus apskr.	6 258	73,6	6 276	74,8	6 309	75,6
Švenčionių r. sav.	172	57,5	168	57,5	164	57,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

Lyginant su 2009 m. ir 2010 m., 2011 m. Švenčionių r. sav. stacionaro lovų (su slaugos lovomis) skaičius sumažėjo ir siekė 130 lovų.

2011 m. 10 tūkst. gyv. tenkantis lovų skaičius Švenčionių r. sav. buvo beveik 2 kartus mažesnis nei Lietuvoje ir Vilniaus apskr.

88 lentelė. Bendras lovų skaičius stacionaruose (su slaugos lovomis).

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.
Lietuva	27 155	81,57	26 804	82,61	27 175	84,93
Vilniaus apskr.	7 633	89,77	7 664	91,36	7 916	94,89
Švenčionių r. sav.	138	46,12	140	47,92	130	45,29

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

Lovų skaičius (be slaugos lovų) stacionaruose Švenčionių r. 2011 m. sumažėjo. Sumažėjo ir 10 tūkst. gyv. tenkantis lovų (be slaugos lovų) skaičius. Švenčionių r. sav. šis skaičius yra daugiau kaip 2 kartus mažesnis nei Lietuvoje ir Vilniaus apskr.

89 lentelė. Gyventojų aprūpinimas lovomis stacionaruose (be slaugos lovų).

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.	Abs. sk.	10 000 gyv.
Lietuva	22 719	68,2	22 190	68,4	22 549	70,5
Vilniaus apskr.	6 656	78,3	6 548	78,1	6 823	81,8
Švenčionių r. sav.	105	35,1	105	35,9	96	33,4

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2011 m. vienam Švenčionių r. sav. gyventojui teko 5,92 apsilankymai pas gydytojus. 2011 m. apsilankymų pas gydytojus skaičius Švenčionių r. sav. padidėjo. Tačiau Švenčionių r. sav. šie rodikliai išliko mažesni už Lietuvos ir Vilniaus apskr. rodiklius.

Per 2009-2011 m. laikotarpį nežymiai, tačiau sumažėjo profilaktinių sveikatos patikrinimų skaičius. Tai pastebima ne tik Švenčionių r. sav., bet ir Vilniaus apskr. bei visoje Lietuvoje.

90 lentelė. Apsilankymų pas gydytojus skaičius.

	2009 m.			2010 m.			2011 m.		
	Abs. sk.	1-am gyv.	Profilaktiniai %*	Abs. sk.	1-am gyv.	Profilaktiniai %*	Abs. sk.	1-am gyv.	Profilaktiniai %*
Lietuva	21 792 974	6,53	12,4	21 213 735	6,45	12,1	22 119 656	6,86	12,1
Vilniaus apskr.	5 904 722	9,95	12,7	5 811 454	6,88	12,5	6 122 249	7,32	12,3
Švenčionių r. sav.	168 699	5,60	12,2	150 709	5,10	12,0	171 299	5,91	12,1

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2009, 2010, 2011 m.

* Iš visų apsilankymų profilaktiniai

2008-2010 m. laikotarpyje Švenčionių r. sav. stebimas apsilankymų pas šeimos gydytojus 100 gyventojų mažėjimas. Tuo tarpu Lietuvoje ir Vilniaus apskr. mažėjimo tendencija nepastebima, šie rodikliai yra gana pastovūs ir ženkliai didesni nei Švenčionių r. sav.

91 lentelė. Apsilankymai pas šeimos gydytojus 100 gyventojų.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.
Lietuva	273,04	276,21	273,28
Vilniaus apskr.	252,94	253,53	254,37
Švenčionių r. sav.	249,34	240,42	218,55

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2011 m. Švenčionių r. sav. apsilankiusiųjų pas odontologus asmenų skaičius buvo didesnis nei 2010 m., tačiau mažesnis nei 2009 m. 1-am gyventojui tenkančių apsilankymų pas odontologus skaičius Švenčionių r. sav. 2011 m. buvo ženkliai mažesnis nei Vilniaus apskr. ir visos Lietuvos rodikliai.

92 lentelė. Apsilankymai pas odontologus.

	2009 m.		2010 m.		2011 m.	
	Abs. sk.	1-am gyv.	Abs. sk.	1-am gyv.	Abs. sk.	1-am gyv.
Lietuva	3 129 525	0,94	3 288 863	1,00	3 275 407	1,02
Vilniaus apskr.	942 804	1,11	949 873	1,12	930 186	1,11
Švenčionių r. sav.	23 835	0,79	19 080	0,65	22 655	0,78

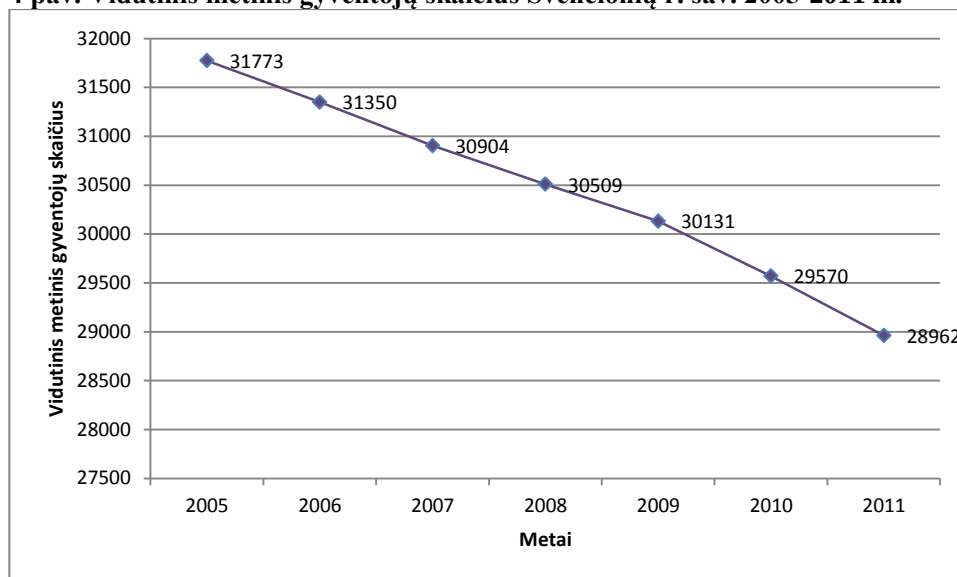
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2. SPECIALIOJI DALIS

2.1. Gyventojai

Švenčionių r. sav. kaip ir visoje Lietuvoje gyventojų skaičius nuolat mažėja. Spartų gyventojų skaičiaus mažėjimą lemia žemas gimstamumo lygis, negalintis užtikrinti kartų kaitos, dideli emigracijos srautai, aukštas mirtingumas.

4 pav. Vidutinis metinis gyventojų skaičius Švenčionių r. sav. 2005-2011 m.

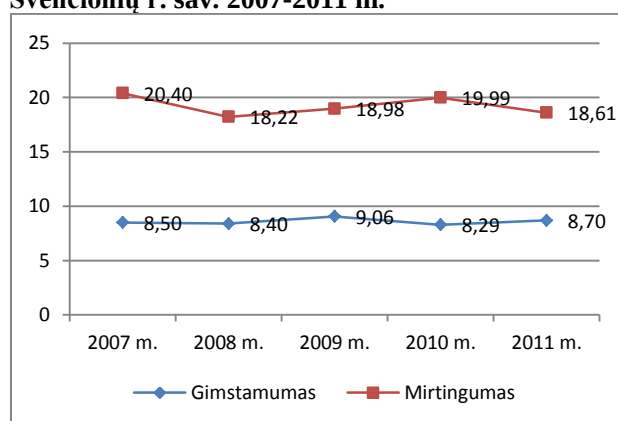

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

Švenčionių r. sav. gimstamumas 1000 gyv. 2007-2011 m. laikotarpyje buvo nepastovus ir svyravo nuo 8,29 iki 9,06. Tačiau lyginant su 2010 m. duomenimis, 2011 m. gimstamumas rajone buvo didesnis.

Švenčionių r. sav. gyventojų mirtingumas minėtu laikotarpiu taip pat nebuvo pastovus. Tačiau, nors 2008-2010 m. mirtingumas didėjo, 2011 m. šis rodiklis ženkliai sumažėjo.

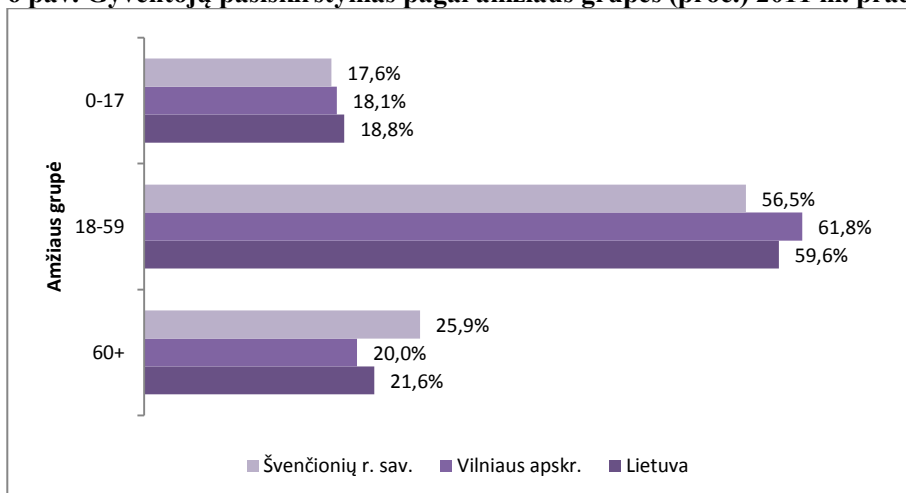
5 pav. Gimstamumas ir mirtingumas 1000-iui gyv. Švenčionių r. sav. 2007-2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes 2011 m. pradžioje pateiktas 6 pav., iš kurio matyti, kad 2011 m. Švenčionių r. sav. daugiausia buvo 18-59 metų, mažiausiai – 0-17 metų amžiaus gyventojų. Panašus gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes stebimas ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

6 pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (proc.) 2011 m. pradžioje.

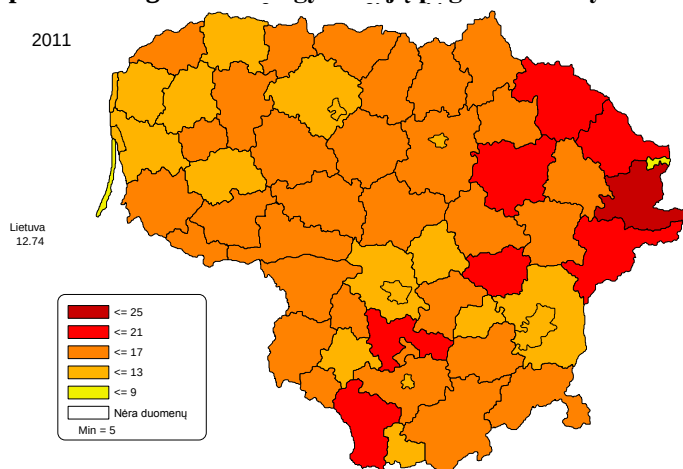

Šaltinis: Statistikos departamentas prie LR Vyriausybės

2.2. Mirtingumas

2011 m. Lietuvoje 1000 gyventojų teko 12,74 mirties atvejų. Lyginant su kitomis savivaldybėmis, Švenčionių r. sav. mirtingumo rodiklis 2011 m. buvo vienas didžiausių.

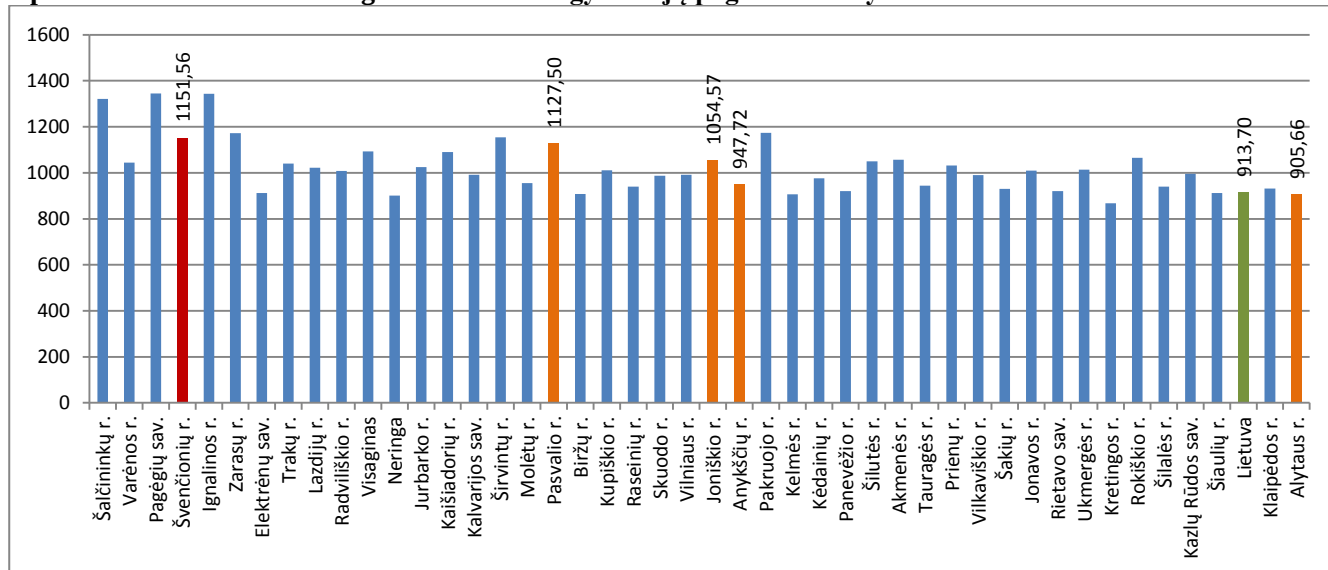
7 pav. Mirtingumas 1000 gyventojų pagal savivaldybės 2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2011 m. Švenčionių r. sav. Gyventojų standartizuotas mirtingumas buvo ženkliai didesnis nei Lietuvos ir viršijo savivaldybių, gyventojų skaičiumi panašių į Švenčionių r. sav., gyventojų standartizuotą mirtingumą.

8 pav. Standartizuotas mirtingumas 100 tūkst. gyventojų pagal savivaldybės 2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

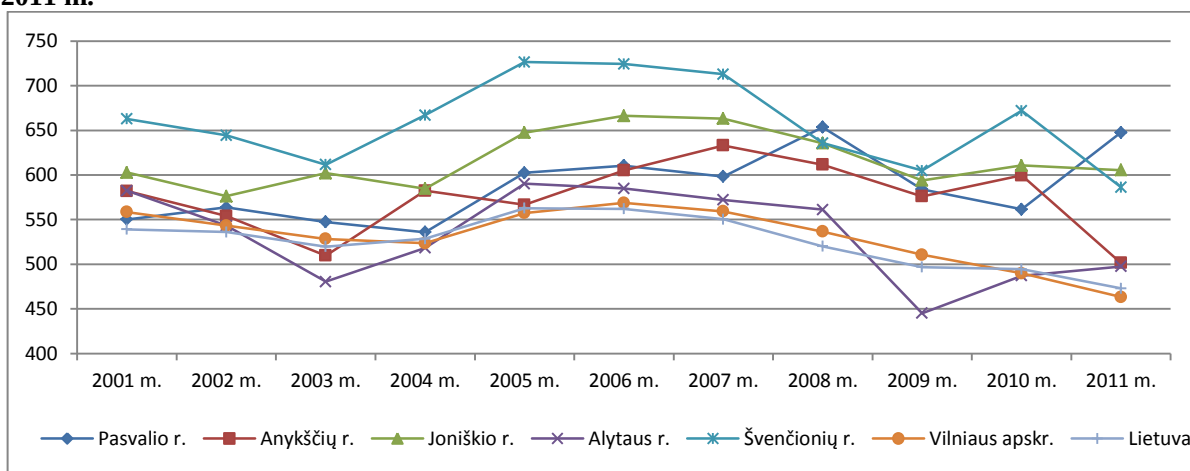
2011 m. Švenčionių rajone pagrindinėmis gyventojų mirties priežastimis buvo:

- kraujotakos sistemos ligos – 59,2 proc. visų mirties priežasčių (šalyje – 56,3 proc.);
- piktybiniai navikai – 16,9 proc. (šalyje – 19,8 proc.);
- išorinės mirties priežastys – 10,6 proc. (šalyje – 9,1 proc.).

Pagrindinė mirčių priežastimi ne tik Švenčionių r. sav., bet ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje, vis dar išlieka kraujotakos sistemos ligos. Standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų Švenčionių r. sav. nuo 2010 m. ženkliai sumažėjo, tačiau išlieka didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos. Tose

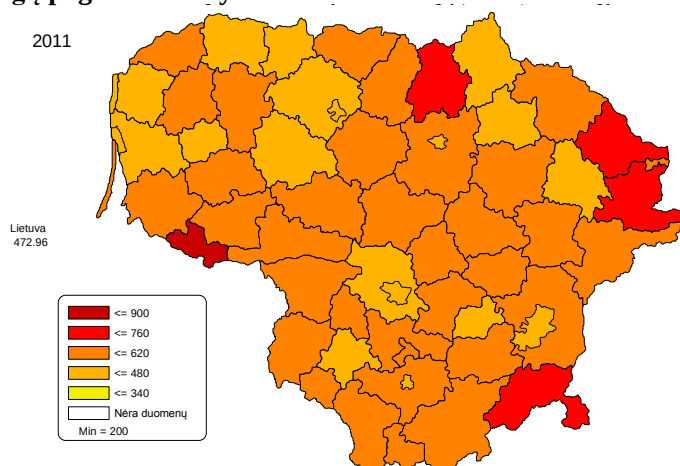
savivaldybėse, kurios gyventojų skaičiumi yra panašios į Švenčionių r. sav., standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų buvo didesnis tik Pasvalio r. sav. ir Joniškio r. sav.

9 pav. Standartizuoto mirtingumo (100 tūkst. gyventojų) nuo kraujotakos sistemos ligų Švenčionių r. sav., Lietuvoje, Vilniaus apskr. ir savivaldybėse, gyventojų skaičiumi panašiose į Švenčionių r., dinamika 2001-2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

10 pav. Standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų pagal savivaldybes 2011 m.

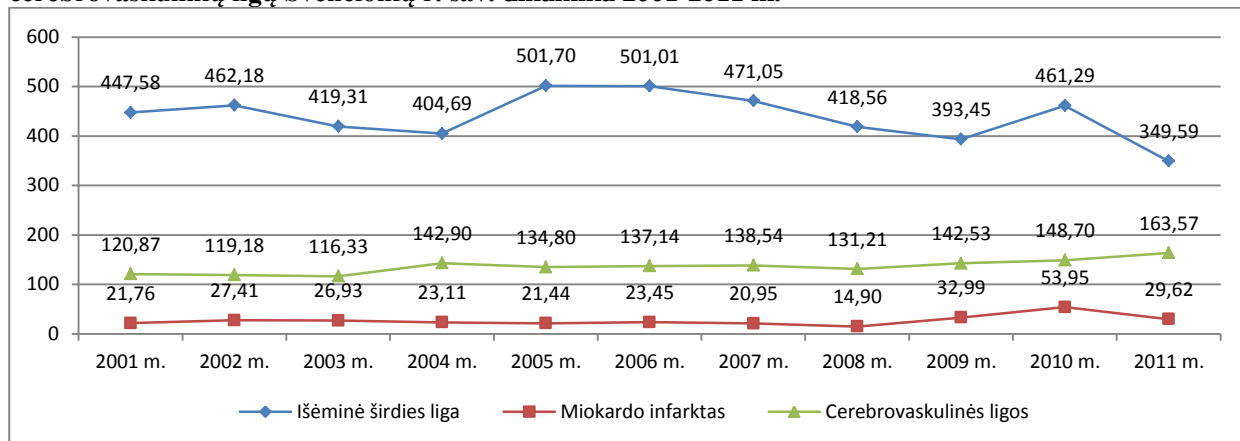

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

Nuo tokių kraujotakos sistemos ligų kaip išėminės širdies ligos, miokardo infarktas ir cerebrovaskulinės ligos mirtingumas Švenčionių r. sav. yra didžiausias.

2011 m. Švenčionių r. sav. standartizuotas mirtingumas nuo išėminės širdies ligos ir miokardo infarkto buvo mažesnis nei 2010 m., tuo tarpu standartizuotas mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų padidėjo.

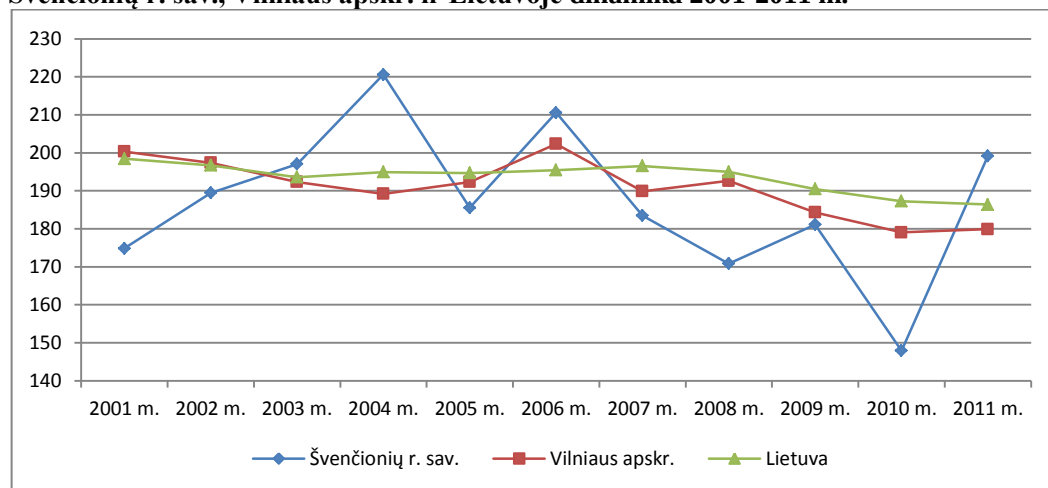
11 pav. Standartizuoto mirtingumo (100 tūkst. gyventojų) nuo išėminės širdies ligos, miokardo infarkto ir cerebrovaskulinių ligų Švenčionių r. sav. dinamika 2001-2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

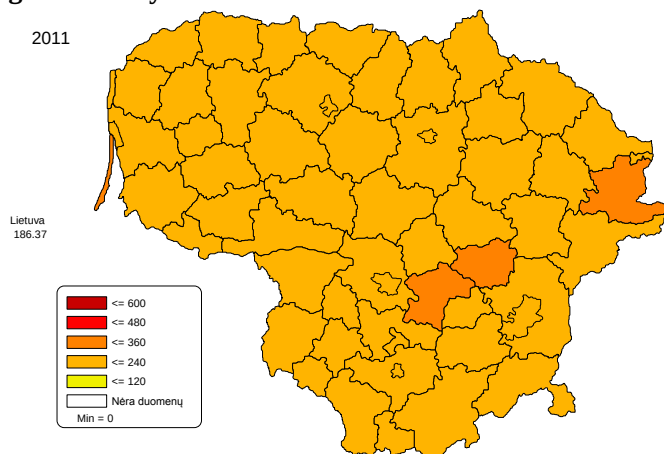
Antrą vietą mirčių priežasčių struktūroje užima piktybiniai navikai. Nuo 2010 m. Švenčionių r. sav. standartizuotas mirtingumas nuo piktybinių navikų padidėjo ir 2011 m. buvo didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.

12 pav. Standartizuoto mirtingumo (100 tūkst. gyventojų) nuo piktybinių navikų Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje dinamika 2001-2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

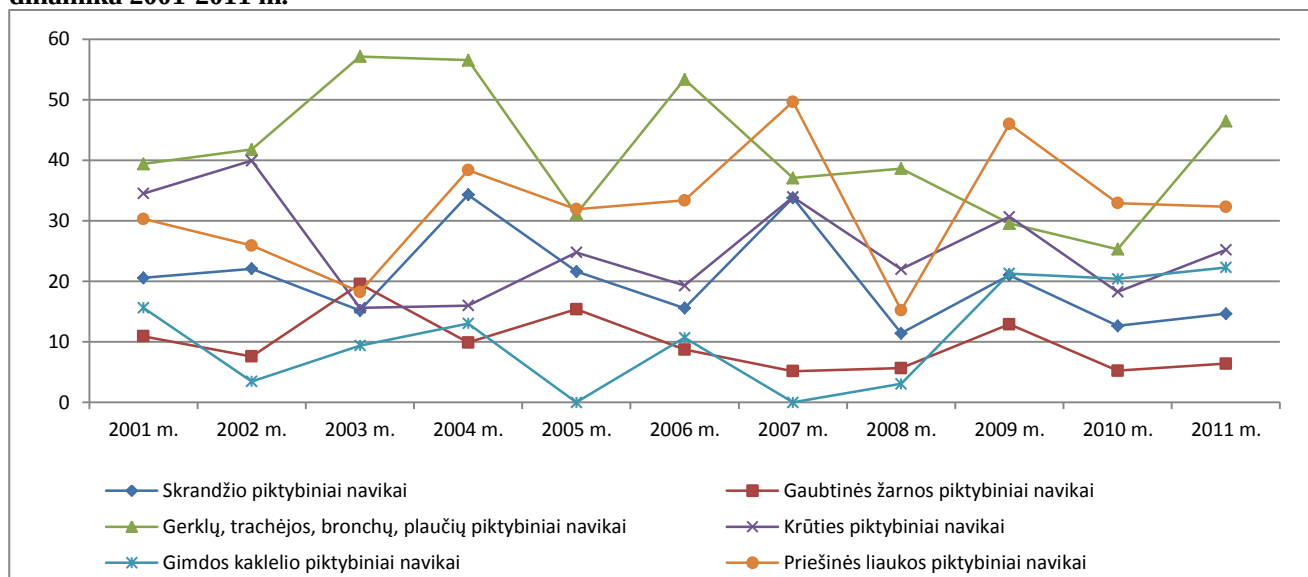
13 pav. Standartizuotas mirtingumas nuo piktybinių navikų pagal savivaldybes 2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Kaip nuo 2001 m. iki 2011 m. Švenčionių r. sav. kito standartizuotas mirtingumas nuo skrandžio, gaubtinės žarnos, gerklų, trachėjos, bronchų ir plaučių, krūties, gimdos kaklelio ir priešinės liaukos piktybinių navikų, matyti 14 pav. Nuo 2010 m. sumažėjo tik standartizuotas mirtingumas nuo priešinės liaukos piktybinių navikų, o standartizuotas mirtingumas nuo kitų piktybinių navikų – padidėjo.

14 pav. Standartizuoto mirtingumo (100 tūkst. gyventojų/moterų/vyrų) nuo skrandžio, gaubtinės žarnos, gerklų, trachėjos, bronchų ir plaučių, krūties, gimdos kaklelio ir priešinės liaukos piktybinių navikų Švenčionių r. sav. dinamika 2001-2011 m.

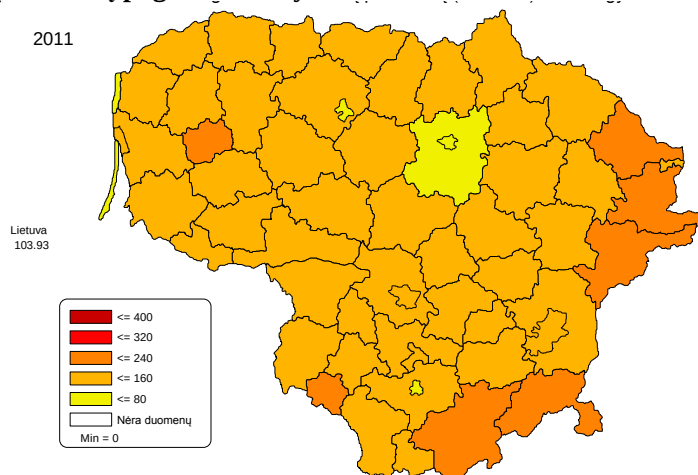
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Švenčionių r. sav. 2011 m. viena didžiausių įtaką gyventojų mirtingumui turinčių priežasčių – išorinės priežastys. Iš jų dažniausios:

- dėl šalčio poveikis – 15,8 proc. visų mirties atvejų Švenčionių r. sav. (šalyje – 7,6 proc.);
- transporto įvykiai – 12,3 proc. (šalyje – 9,3 proc.);
- atsitiktiniai apsinuodijimai alkoholiu – 12,3 proc. (šalyje – 8,3 proc.);
- tyčiniai susižalojimai (savižudybės) – 8,8 proc. (šalyje – 27,4 proc.);
- atsitiktiniai paskendimai – 3,5 proc. (šalyje – 6,4 proc.).

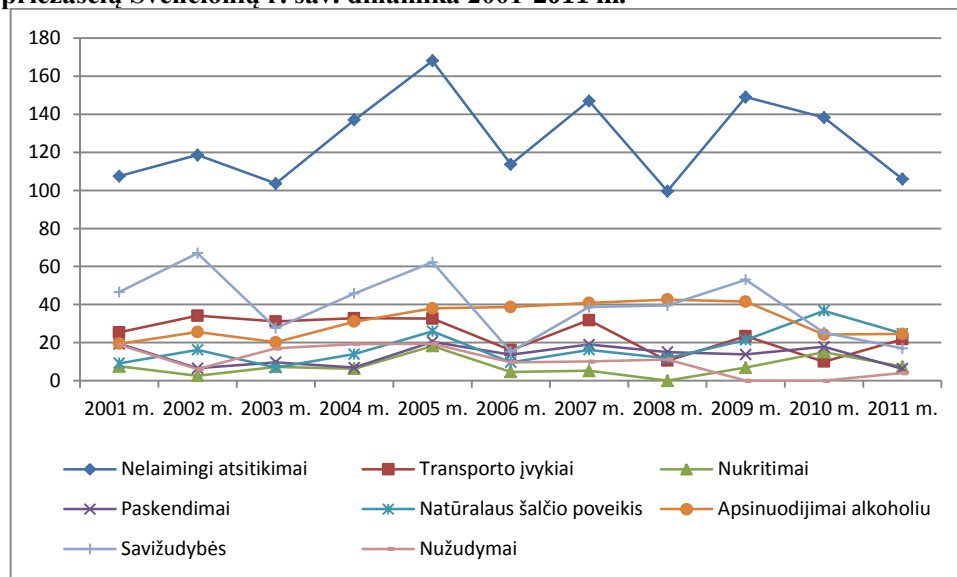
2011 m. Švenčionių r. sav. standartizuotas gyventojų mirtingumas dėl išorinių mirties priežasčių buvo vienas didžiausių šalyje. Tai matyti 15 pav.

15 pav. Standartizuotas mirtingumas dėl išorinių mirties priežasčių pagal savivaldybes 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. sav. buvo didžiausi standartizuoto mirtingumo dėl nelaimingų atsitikimų rodikliai, tačiau svarbu tai, kad nuo 2009 m. stebimas šio rodiklio mažėjimas. Kaip kito standartizuoto mirtingumo dėl įvairių kitų išorinių mirties priežasčių rodikliai Švenčionių r. sav. 2001-2011 m., matyti 16 pav.

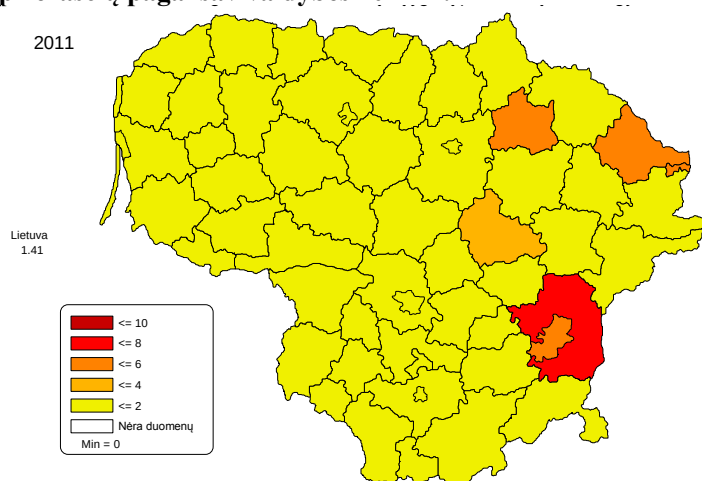
16 pav. Standartizuoto mirtingumo (100 tūkst. gyventojų) dėl išorinių mirties priežasčių Švenčionių r. sav. dinamika 2001-2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Švenčionių r. sav. vis dar išlieka aukštas standartizuotas mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių. 2011 m. Švenčionių r. sav. šis rodiklis buvo didesnis nei 2010 m. (atitinkamai 48,29 100 tūkst. gyventojų ir 33,41 100 tūkst. gyventojų).

17 pav. Standartizuotas mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių pagal savivaldybes 2011 m.

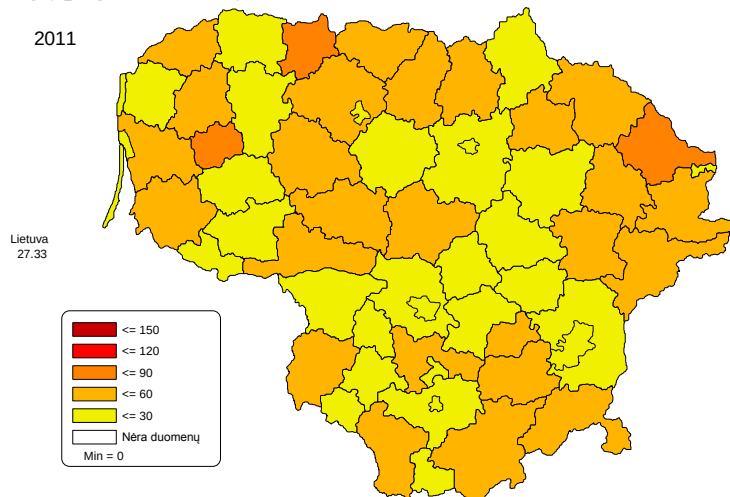
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Pagrindinėmis mirtingumo nuo kvėpavimo sistemos ligų priežastimis vis dar išlieka lėtinės apatinių kvėpavimo takų ligos ir pneumonija.

2011 m. Švenčionių r. sav. standartizuotas vyrų mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų buvo 3,5 karto didesnis nei moterų. Standartizuotas vyrų mirtingumas nuo pneumonijos Švenčionių r. sav.

2011 m. siekė 20,28 atvejus/100 tūkst. gyventojų, tuo tarpu moterų – 15,36 atvejus/100 tūkst. gyventojų, o standartizuotas mirtingumas nuo lėtinių apatinių kvėpavimo takų ligų tais pačiais metais buvo atitinkamai 57,84 atvejai/100 tūkst. gyventojų ir 6,8 atvejai/100 tūkst. gyventojų (Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras).

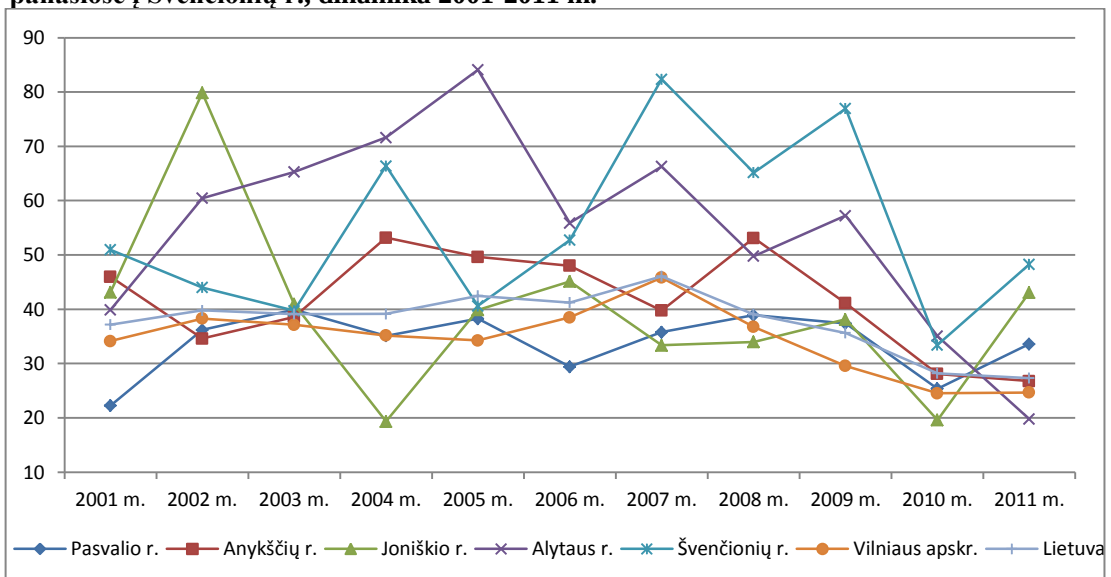
18 pav. Standartizuotas mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų pagal savivaldybes 2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

Standartizuotas mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų tiek visoje Lietuvoje, tiek Švenčionių r. sav. yra nepastovus. Nors nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. šis rodiklis ženkliai sumažėjo, tačiau 2011 m. buvo stebimas jo padidėjimas. Tik tokiose gyventojų skaičiumi į Švenčionių r. sav. panašiuose rajonuose kaip Alytaus r. ir Anykščių r. standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų palaipsniui mažėja.

19 pav. Standartizuoto mirtingumo (100 tūkst. gyventojų) nuo kvėpavimo sistemos ligų Švenčionių r. sav., Lietuvoje, Vilniaus apskr. ir savivaldybėse, gyventojų skaičiumi panašiose į Švenčionių r., dinamika 2001-2011 m.

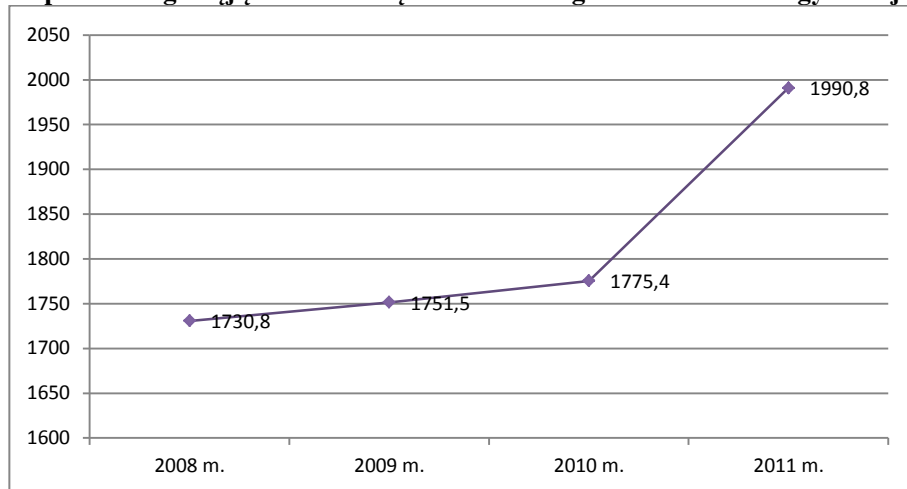

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

2.3. Sergamumas, bendrasis sergamumas

2008-2010 m. laikotarpyje bendrasis suaugusiųjų nuo 18 metų sergamumas Švenčionių r. sav. didėjo nežymiai, tačiau 2011 m. buvo stebimas ženklus bendrojo sergamumo pakilimas.

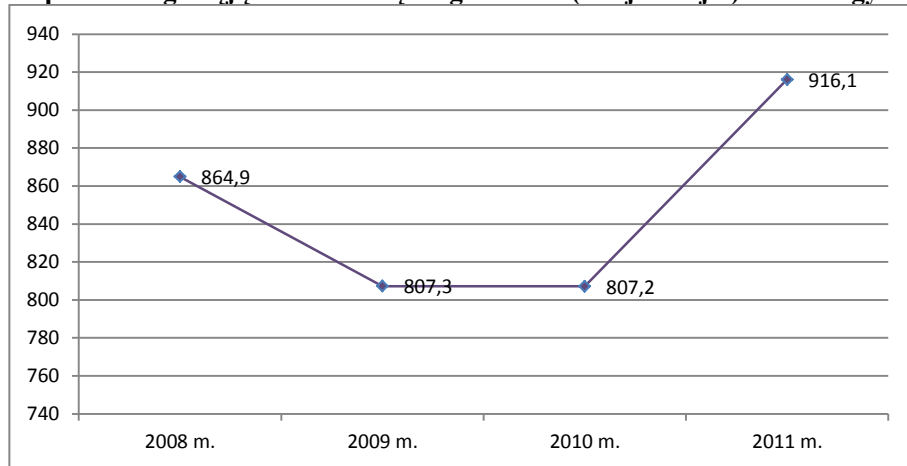
20 pav. Suaugusiųjų nuo 18 metų bendrasis sergamumas 1000-iui gyventojų.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Švenčionių r. sav. 2008-2010 m. laikotarpyje suaugusiųjų nuo 18 metų sergamumas 1000-iui gyventojų sumažėjo, tačiau 2011 m. šis rodiklis ženkliai padidėjo ir viršijo 2008 m. skaičius.

21 pav. Suaugusiųjų nuo 18 metų sergamumas (nauji atvejai) 1000-iui gyventojų.

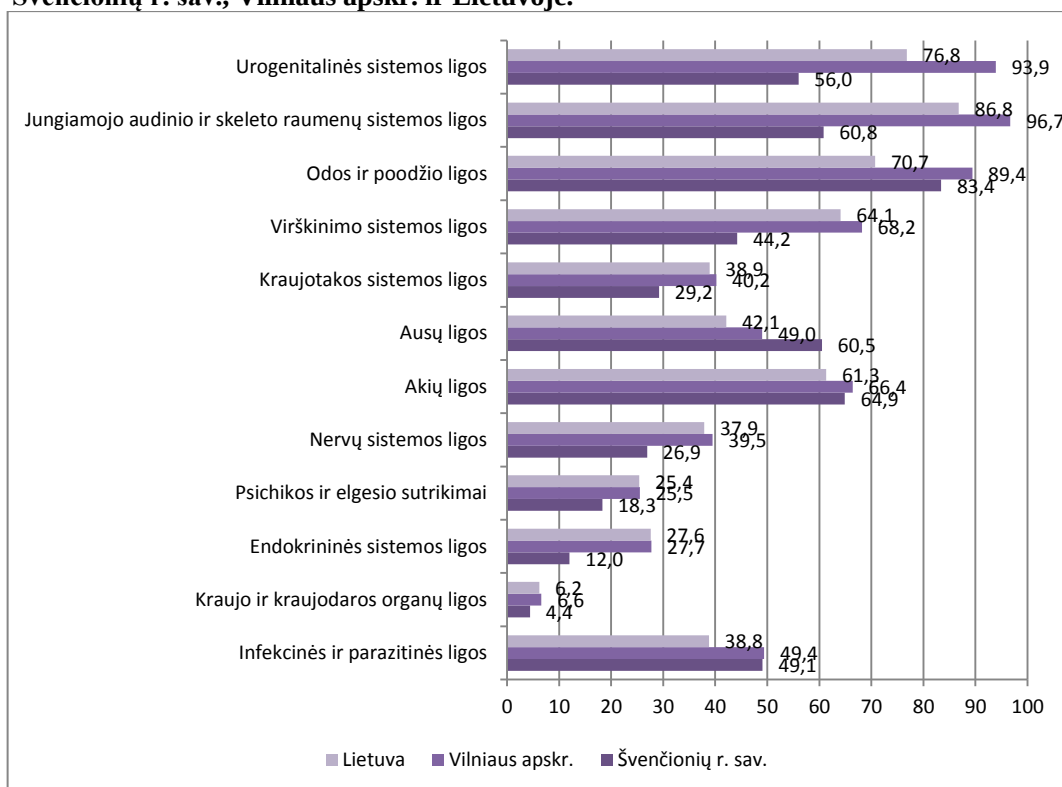
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. sav. dažniausiai buvo užregistruoti tokie nauji ligų atvejai:

- kvėpavimo sistemos ligomis – 391,4 naujų atv. 1000-iui gyv. (šalyje – 376,9);
- odos ir poodžio ligomis – 83,4 naujų atv. 1000-iui gyv. (šalyje – 70,7);
- akių ligomis – 64,9 naujų atv. 1000-iui gyv. (šalyje – 61,3);
- jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligomis – 60,8 naujų atv. 1000-iui gyv. (šalyje – 86,8);

- ausų ligomis 60,5 naujų atv. 1000-iai gyv. (šalyje – 62,1).

22 pav. Naujų susirgimų skaičius pagal priežastis, 2011 m. tenkantis 1000-iai gyventojų Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

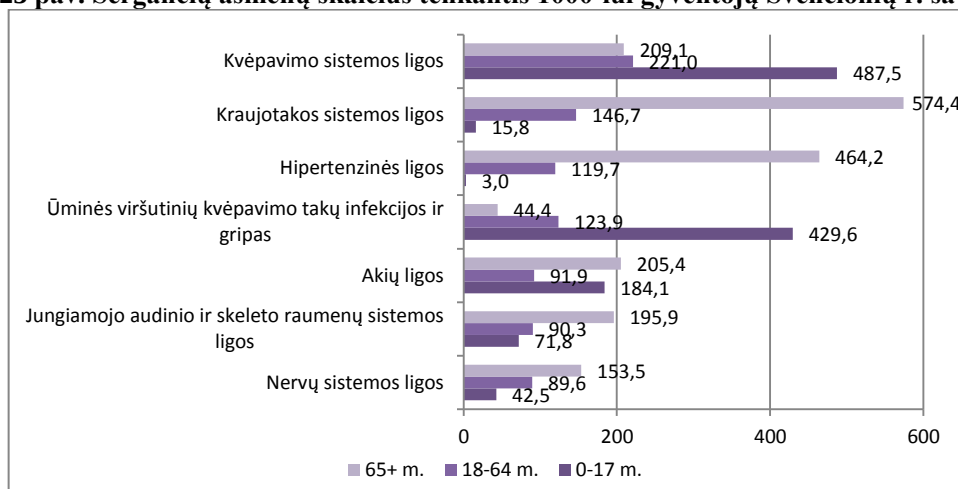

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. sav. kraujotakos sistemos ligomis dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresnio amžiaus asmenys. Didelė šių gyventojų dalis sirgo hipertenzinėmis ligomis.

Pagrindinė 0-17 metų amžiaus gyventojų susirgimų priežastimi 2011 m. buvo kvėpavimo sistemos ligos, tarp kurių vyravo ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos.

23 pav. Sergančių asmenų skaičius tenkantis 1000-iai gyventojų Švenčionių r. sav. 2011 m.

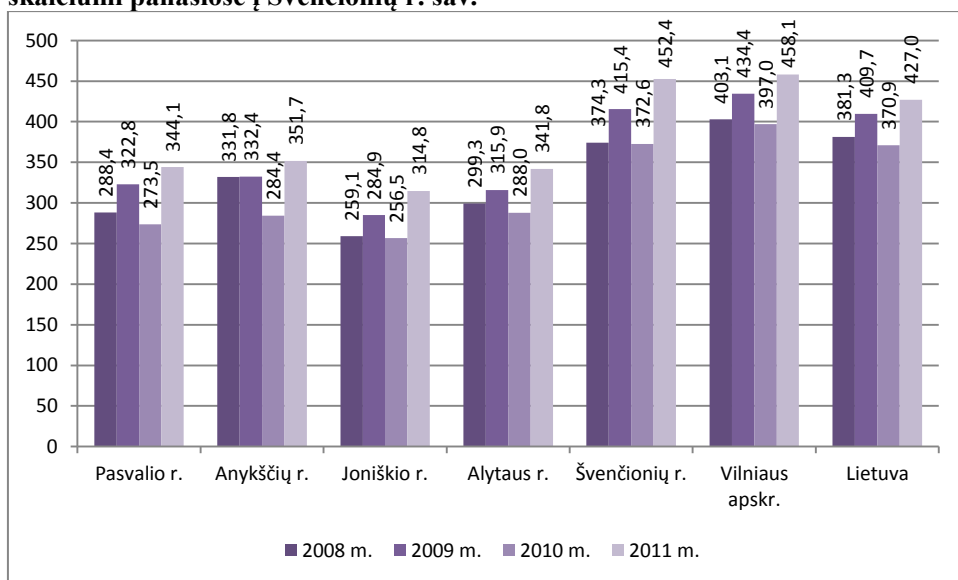
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2011 m.

Kvėpavimo sistemos ligos:

2011 m. kvėpavimo sistemos ligos Švenčionių r. sav. buvo viena dažniausių gyventojų sergamumo priežastimi. 2011 m. rajone buvo registruoti 11 336 nauji kvėpavimo sistemos ligų atvejai.

Švenčionių r. sav. 2011 m. bendrasis sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis buvo didesnis už Lietuvos ir rajonų, gyventojų skaičiumi panašių į Švenčionių r. sav., tačiau mažesnis už Vilniaus apskr.

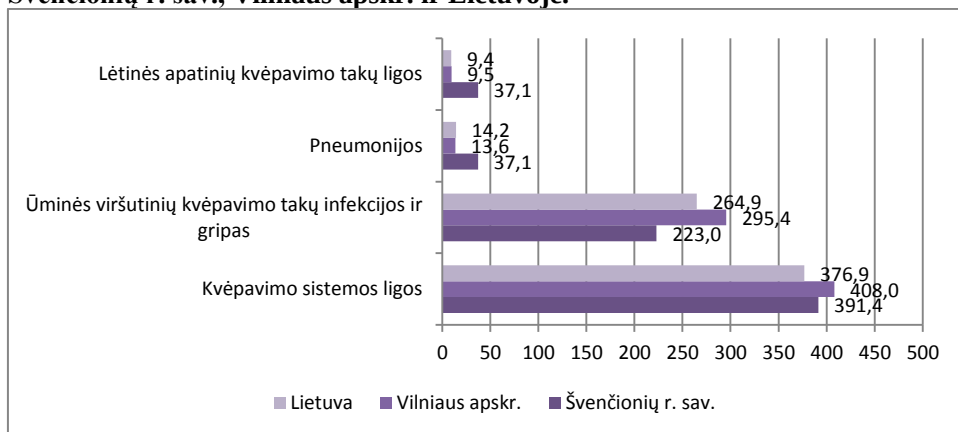
24 pav. Bendrasis sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis (tenkantis 1000-iui gyventojų) 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr., Lietuvoje ir savivaldybėse, gyventojų skaičiumi panašiose į Švenčionių r. sav.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

2011 m. Švenčionių r. sav. gyventojai dažniausiai sirgo tokiais kvėpavimo sistemos ligomis kaip ūminės viršutinių kvėpavimo takų infekcijos ir gripas. Analogiška situacija 2011 m. buvo ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

25 pav. Naujų susirgimų skaičius pagal priežastis, 2011 m. tenkantis 1000-iui gyventojų Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

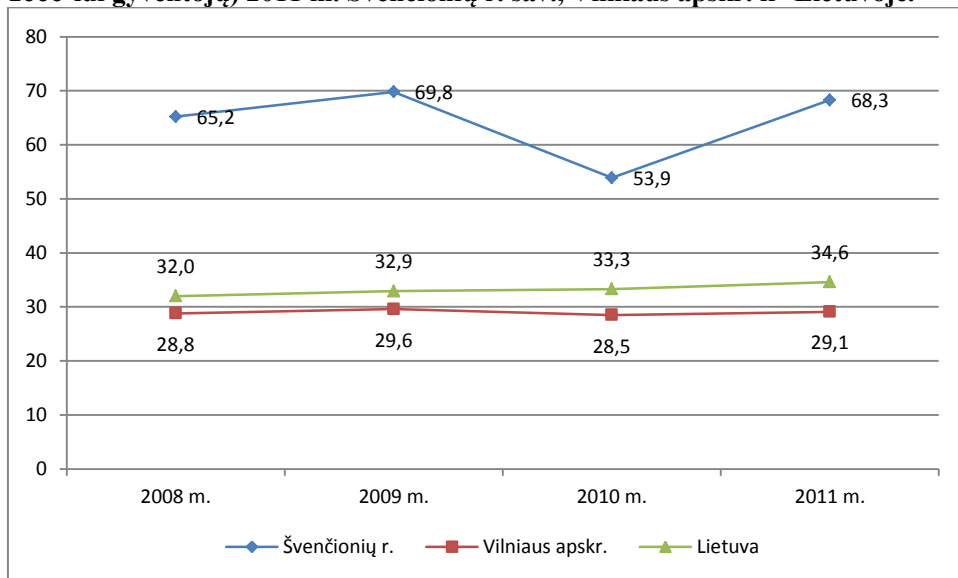

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2011 m.

Švenčionių r. sav. bendrasis sergamumas lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis buvo daugiau nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Lyginant su 2010 m. duomenimis, 2011 m. rajone buvo stebimas sergančių šiomis ligomis skaičiaus padidėjimas. tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

Lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis 2011 m. dažniausiai sirgo 65 metų amžiaus ir vyresni Švenčionių r. sav. gyventojai.

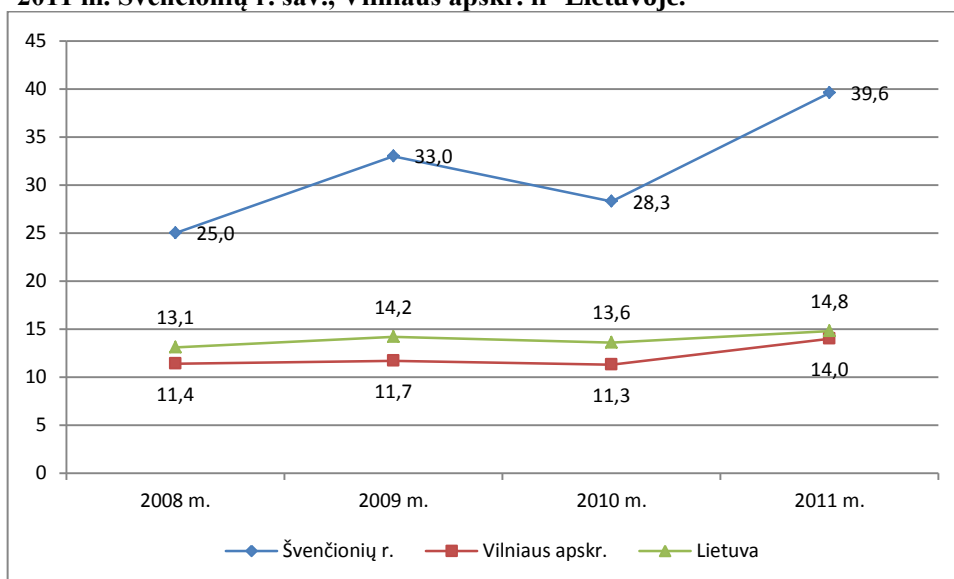
26 pav. Bendrasis sergamumas lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis (tenkantis 1000-iui gyventojų) 2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Bendrasis sergamumas pneumonijomis Švenčionių r. sav. vis dar išlieka didelis ir didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. 2011 m. Švenčionių r. sav. pneumonijomis sirgo daugiau gyventojų nei 2010 m. Tai buvo pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

27 pav. Bendrasis sergamumas pneumonijomis (tenkantis 1000-iui gyventojų) 2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

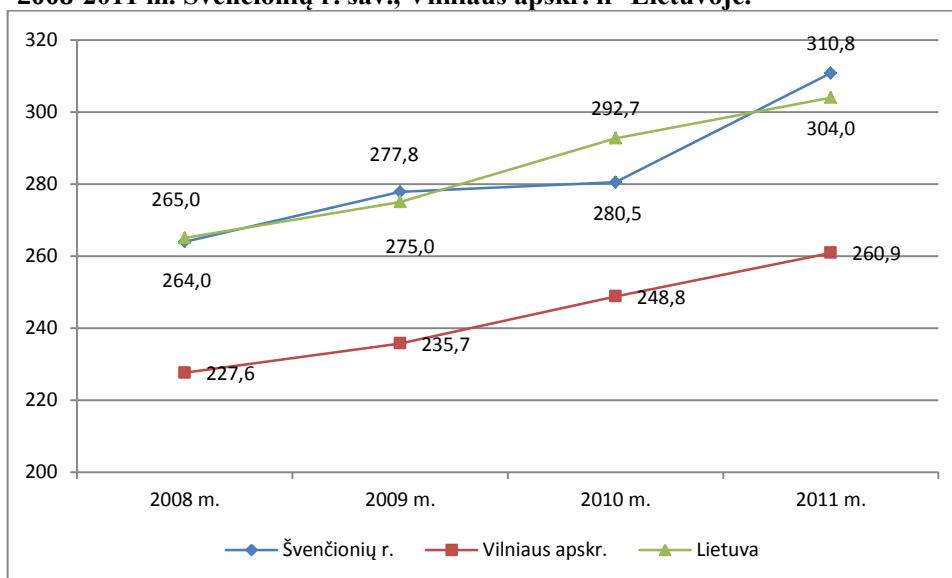

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Kraujotakos sistemos ligos

Nuo 2008 m. bendrasis sergamumas kraujotakos sistemos ligomis didėjo tiek Švenčionių r. sav., tiek Vilniaus apskr., tiek visoje šalyje. Švenčionių r. sav. 2011 m., lyginant su 2010 m., buvo stebimas ženklus bendrojo sergamumo kraujotakos sistemos ligomis padidėjimas.

28 pav. Bendrasis sergamumas kraujotakos sistemos ligomis (tenkantis 1000-iui gyventojų) 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

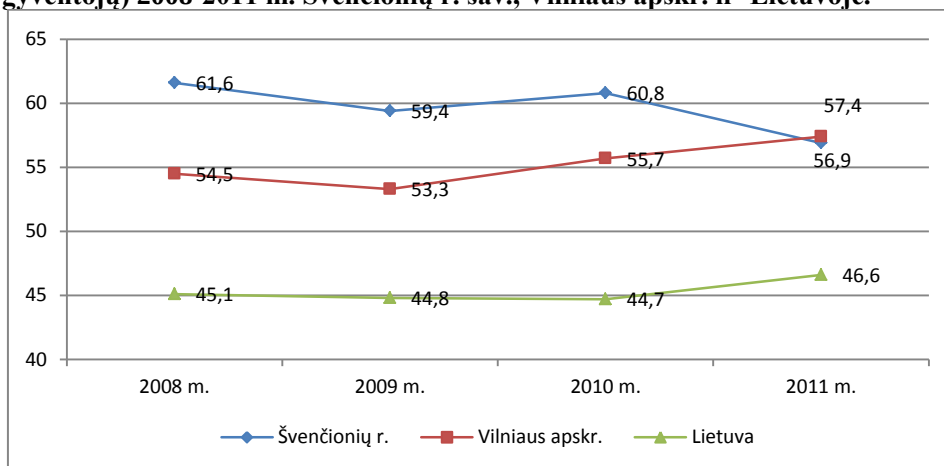
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Infekcinės ir parazitinės ligos:

Aktualia problema visuomenėje, ypač epidemiologiniu požiūriu, vis dar išlieka infekcinės ir parazitinės ligos.

Bendrasis sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis Švenčionių r. sav. 2008-2011 m. svyravo nežymiai, tačiau vis dėlto yra stebimas šio rodiklio mažėjimas rajone. Priešingai nei Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje bendrasis sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis nuo 2010 m. nežymiai padidėjo.

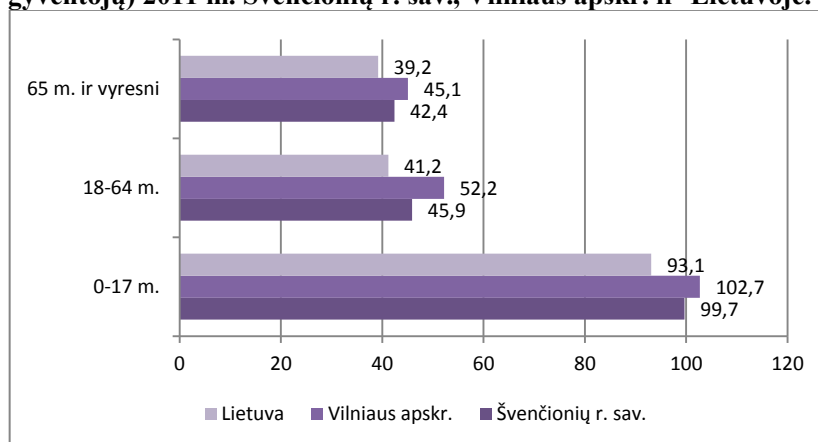
29 pav. Bendrasis sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis (tenkantis 1000-iui gyventojų) 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis Švenčionių r. sav. 2011 m. dažniausiai sirgo vaikai, t.y. asmenys nuo 0 iki 17 metų amžiaus. Vyresnio amžiaus rajono gyventojai šiomis ligomis sirgo beveik 2 kartus rečiau. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

30 pav. Infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis sergantys asmenys (1000-ii gyventojų) 2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

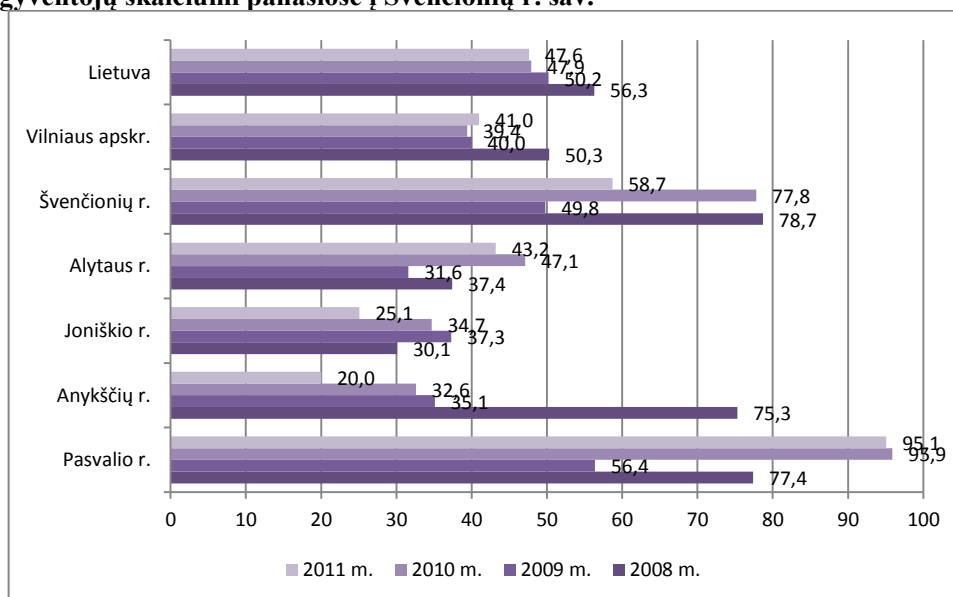
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2011 m.

Tuberkuliozė

Viena aktualiausių šių dienų problemų – tuberkuliozė. Šios infekcijos plitimui įtakos turi įvairūs veiksniai, tokie kaip prastos gyvenimo sąlygos, nedarbas, gyventojų migracija, nepakankama besigydančių ligonių kontrolė, šios problemos aktualumo nesuvokimas ir nenoras gydytis, tuberkuliozės mikobakterijų rezistentiškumo antibiotikams didėjimas ir kt.

2011 m. Švenčionių r. sav. sergamumas tuberkulioze buvo didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, tačiau lyginant pastarųjų metų gyventojų sergamumą šia infekcija su 2010 m. rodikliais, rajone yra stebimas ženklus jo sumažėjimas. Švenčionių r. sav. 2011 m. gyventojų sergamumas tuberkulioze buvo didesnis už Alytaus r., Joniškio r. ir Anykščių r., bet ženkliai mažesnis už Pasvalio r. gyventojų sergamumą.

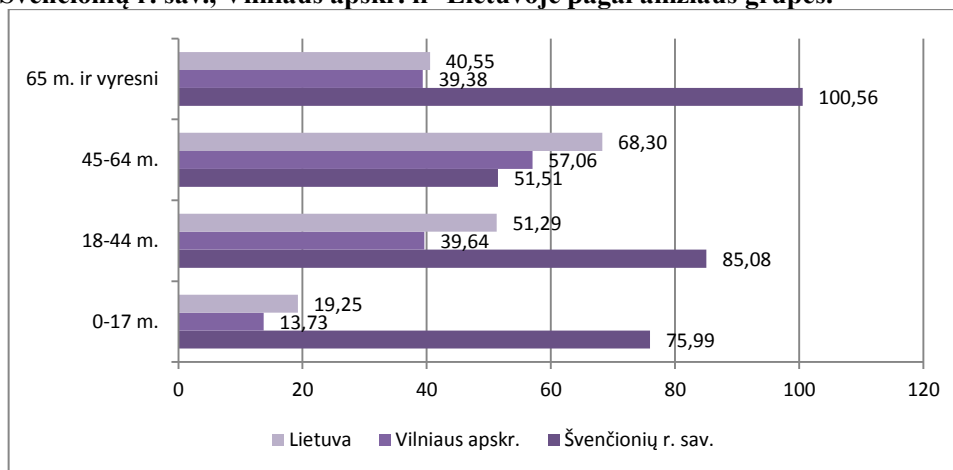
31 pav. Sergamumo tuberkulioze (atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų) dinamika 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr., Lietuvoje ir savivaldybėse, gyventojų skaičiumi panašiose į Švenčionių r. sav.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų Sveikata ir sveikatos priežiūros įstaigų veikla 2011 m.

2010 m. Švenčionių r. sav. tuberkulioze dažniausiai sirgo 65 metų ir vyresni, rečiausiai – 45-64 metų amžiaus asmenys. Lyginant su Vilniaus apskr. ir Lietuva, Švenčionių r. sav. išsiskiria aukštu vaikų (0-17 metų amžiaus asmenys) sergamumu tuberkulioze.

32 pav. Sergamumas tuberkulioze (atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų) 2010 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje pagal amžiaus grupes.

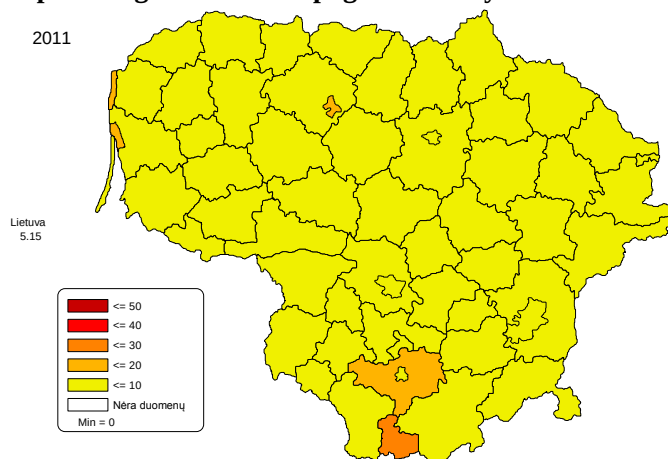

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Žmogaus imunodeficit virusas (ŽIV) ir AIDS

Švenčionių r. sav. asmenų, nešiojančių ŽIV virusą, sergamumas pradėjo didėti nuo 2007 m. (100 tūkst. gyventojų teko 6,47 atv.) ir 2010 m. siekė 16,91 atvejo/100 tūkst. gyventojų. Tačiau reikėtų pastebėti tai, kad 2011 m. šis rodiklis ženkliai sumažėjo ir siekė 3,45 atvejus/100 tūkst. gyventojų. 2011 m. didesniu sergamumu ŽIV Lietuvoje išsiskyrė tik Druskininkai, Alytaus r., Šiaulių miestas, Palanga ir Klaipėdos miestas.

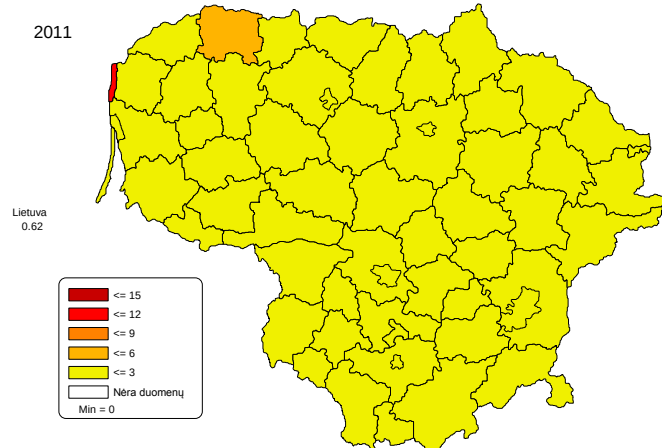
33 pav. Sergamumas ŽIV pagal savivaldybes 2011 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Sergamumas AIDS Švenčionių r. sav. 2007-2011 m. išliko gana pastovus. Nors 2010 m. sergamumas AIDS rajone siekė 3,38 atvejus/100 tūkst. gyventojų, 2011 m. šis rodiklis buvo lygus nuliui. Sergamumo AIDS mažėjimo tendencija pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje. Didžiausi sergamumo AIDS rodikliai 2011 m. buvo nustatyti Mažeikių r. (3,22 atvejai/100 tūkst. gyventojų) ir Palangoje (11,68 atvejų/100 tūkst. gyventojų).

34 pav. Sergamumas AIDS pagal savivaldybes 2011 m.

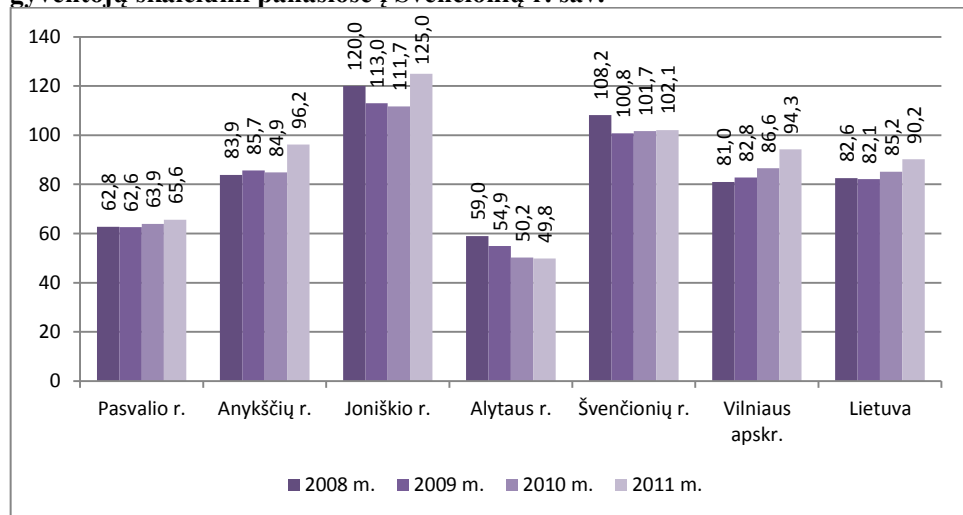

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Nervų sistemos ligos

Švenčionių r. sav. 2008-2011 m. bendrasis sergamumas nervų sistemos ligomis svyravo nežymiai, tačiau buvo didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Lyginant bendrąjį sergamumą nervų sistemos ligomis Švenčionių r. sav. su savivaldybėmis, gyventojų skaičiumi panašiomis į Švenčionių r. sav., matyti, kad didesnis bendrasis sergamumas nervų sistemos ligomis 2008-2011 m. laikotarpyje buvo tik Joniškio r.

35 pav. Bendrojo sergamumo nervų sistemos ligomis (atvejų skaičius/1000 gyventojų) dinamika 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr., Lietuvoje ir savivaldybėse, gyventojų skaičiumi panašiose į Švenčionių r. sav.

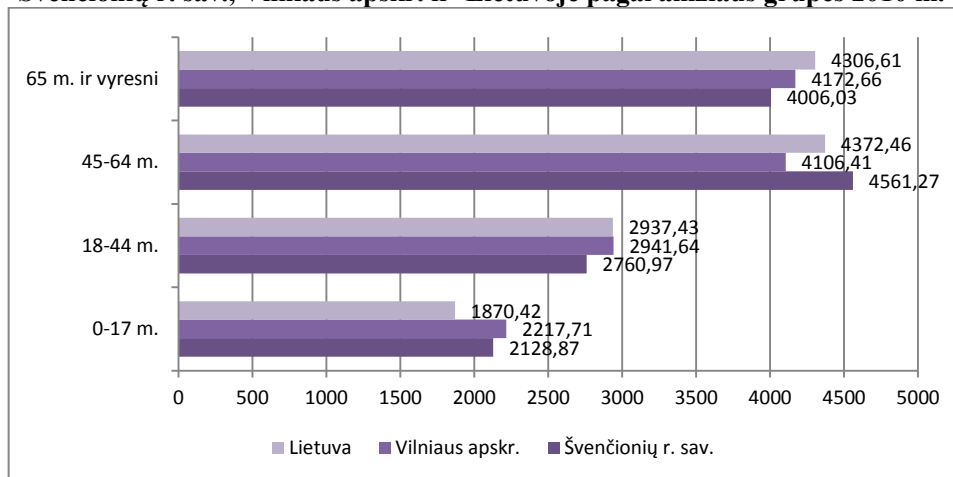

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras: Lietuvos gyventojų sergamumas apskrityse ir savivaldybėse 2008 m., 2009 m., 2010 m., 2011 m.

Švenčionių r. sav. 2010 m. nervų sistemos ligomis dažniausiai sirgo 45 metų ir vyresnio amžiaus asmenys, rečiausiai – vaikai. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr bei Lietuvoje.

Moterų sergamumas nervų sistemos ligomis 2010 m. Švenčionių r. sav. buvo didesnis nei vyrų (atitinkamai 3899,67 atvejai/100 tūkst. gyventojų ir 2776,58 atvejai/100 tūkst. gyventojų). Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

36 pav. Sergamumas nervų sistemos ligomis (atvejų skaičius/100 tūkst. gyventojų) Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje pagal amžiaus grupes 2010 m.

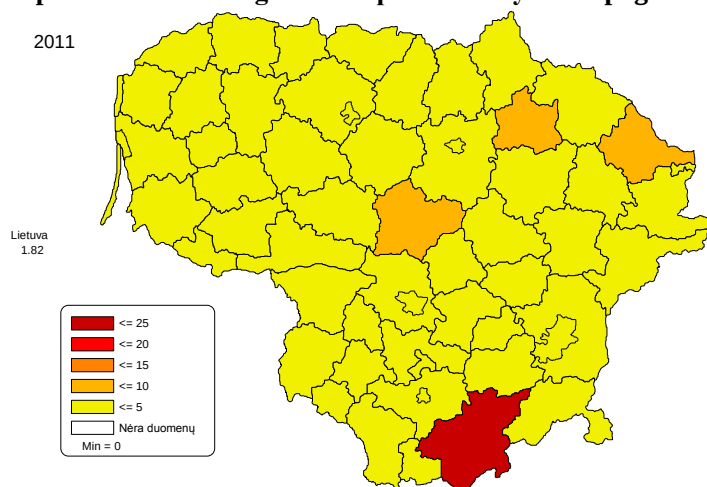

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Priklausomybės

Vis aktualesnė tema visuomenėje tampa priklausomybės. Nuo 2009 m. buvo stebimas iš viso užregistruotų susirgimų priklausomybėmis 1000 gyventojų Švenčionių r. sav. didėjimas. 2011 m. šis rodiklis rajone siekė 2,59 atvejus/1000 gyventojų. Nors šis rodiklis Švenčionių r. sav. yra didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, tačiau ir pastaruose regionuose šie rodikliai didėja.

37 pav. Bendrasis sergamumas priklausomybėmis pagal savivaldybes 2011 m.

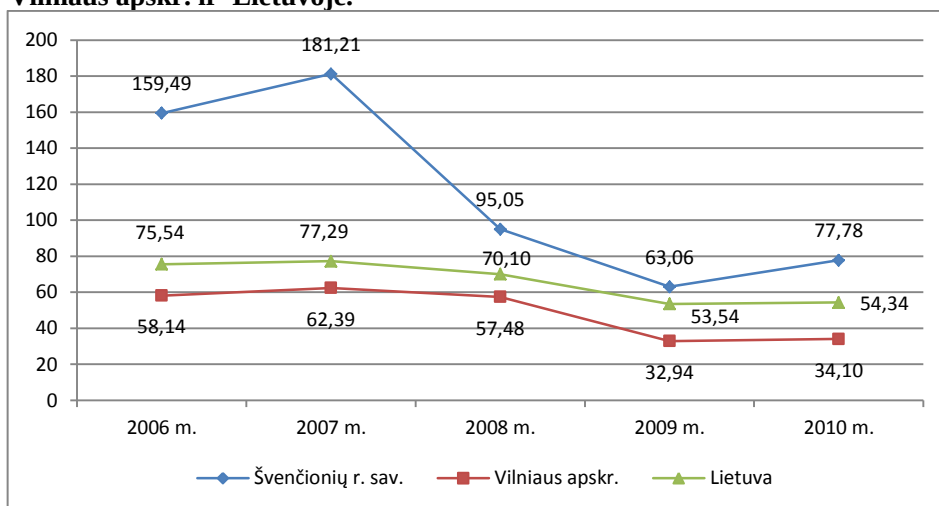
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

2011 m. Švenčionių r. sav. naujai užregistruotų susirgimų priklausomybėmis buvo 134,66 atvejai/100 tūkst. gyventojų, tuo tarpu 2010 m. šis rodiklis siekė 172,47 atvejus/100 tūkst. gyventojų. Mažėjimo tendencija pastebėta ir Lietuvoje. Vilniaus apskr. 2011 m. buvo užregistruota daugiau naujų susirgimų priklausomybėmis nei 2010 m. (atitinkamai 140,46 atvejai/100 tūkst. gyventojų ir 120,53 atvejų/100 tūkst. gyventojų).

Priklausomybės ligomis dažniau serga vyrai.

Nuo 2007 m. iki 2009 m. Švenčionių r. sav. mažėjo gyventojų sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį, tačiau 2010 m. nuo 2009 m. šis rodiklis ėmė didėti. Panašios tendencijos pastebimos ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje, tačiau Švenčionių r. sav. 2006-2010 m. laikotarpyje gyventojų sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį rodikliai buvo ženkliai didesni.

38 pav. Sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį (atveju skaičius/100 tūkst. gyventojų) dinamika 2006-2010 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

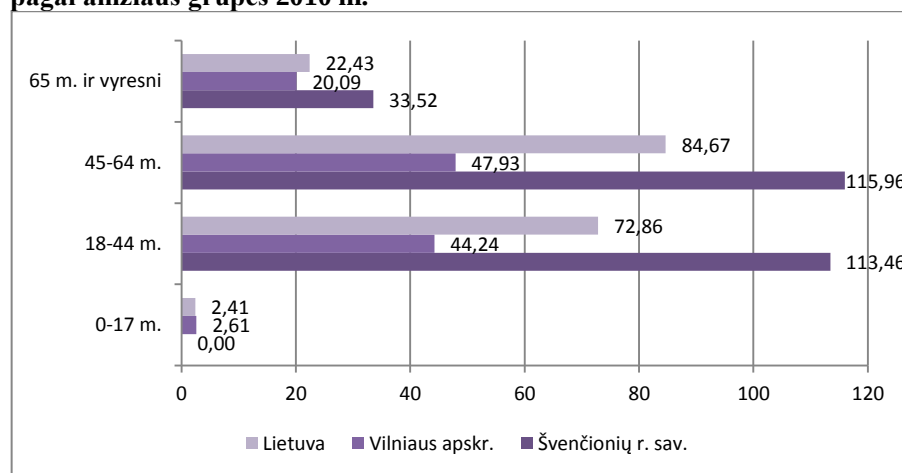
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Tiek Švenčionių r. sav., tiek Vilniaus apskr. ir Lietuvoje psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį dažniausiai serga asmenys nuo 18 iki 64 metų amžiaus, rečiausiai – vaikai.

Švenčionių r. sav. vyrai serga ženkliai dažniau nei moterys. Tai pastebėta ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

2010 m. Švenčionių r. sav. miesto gyventojai serga dažniau nei kaimo gyventojai. Vilniaus apskr. ir Lietuvoje stebimi priešingi rezultatai – kaimo gyventojų sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį yra didesnis nei miesto gyventojų.

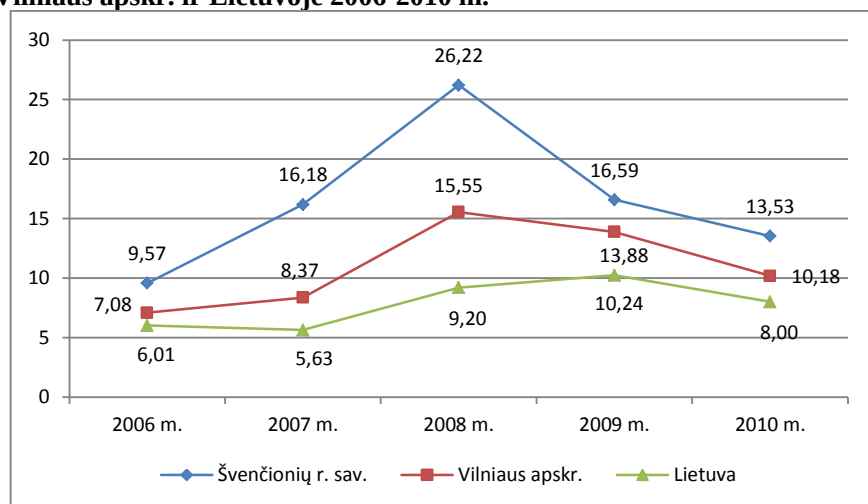
39 pav. Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį (atveju skaičius/100 tūkst. gyventojų) Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje pagal amžiaus grupes 2010 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Švenčionių r. sav. gyventojų sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas 2006-2010 m. laikotarpyje buvo didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Iki 2008 m. Švenčionių r. sav. šis rodiklis didėjo, 2008 m. siekė 26,22 atvejus/100 tūkst. gyventojų ir toliau buvo stebimas jo mažėjimas. Tokios pat sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas kitimo tendencijos pastebėtos ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje.

40 pav. Sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas (atvejų skaičius/100 tūkst. gyventojų) dinamika Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje 2006-2010 m.

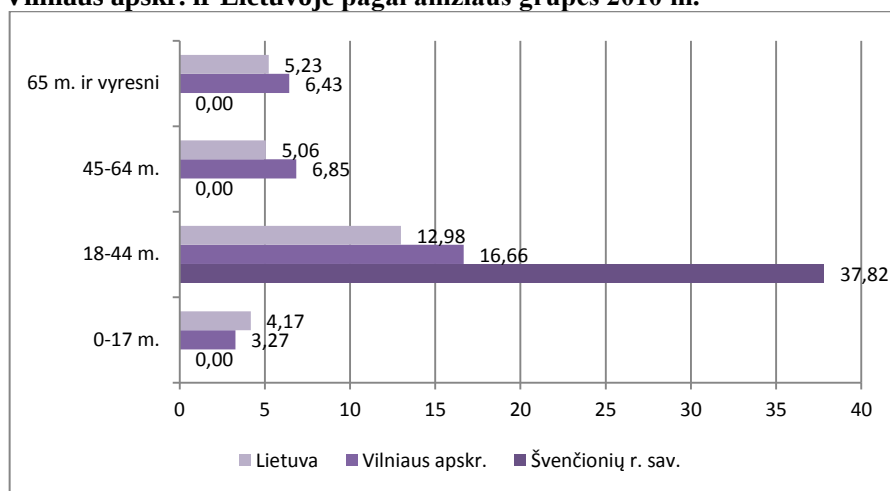

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

Tiek Švenčionių r. sav., tiek Vilniaus apskr. ir Lietuvoje dažniausiai psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas serga 18-44 metų amžiaus asmenys. Deja, Švenčionių r. sav. šios amžiaus grupės asmenų sergamumas yra ženkliai didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje. Kitose amžiaus grupėse sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas 2010 m. nebuvo registruotas.

Psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje dažniau serga vyrai nei moterys. Švenčionių r. sav. kaimų gyventojų sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas yra mažesnis nei miestų gyventojų (atitinkamai 0,00 atvejų/100 tūkst. gyventojų ir 22,71 atvejai/100 tūkst. gyventojų). Tai pastebėta ir Lietuvoje. Vilniaus apskr. psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas dažniau kaimų gyventojai serga dažniau nei miestų (atitinkamai 10,96 atvejų/100 tūkst. gyventojų ir 9,51 atvejai/100 tūkst. gyventojų).

41 pav. Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas (atvejų skaičius/100 tūkst. gyventojų) Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje pagal amžiaus grupes 2010 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

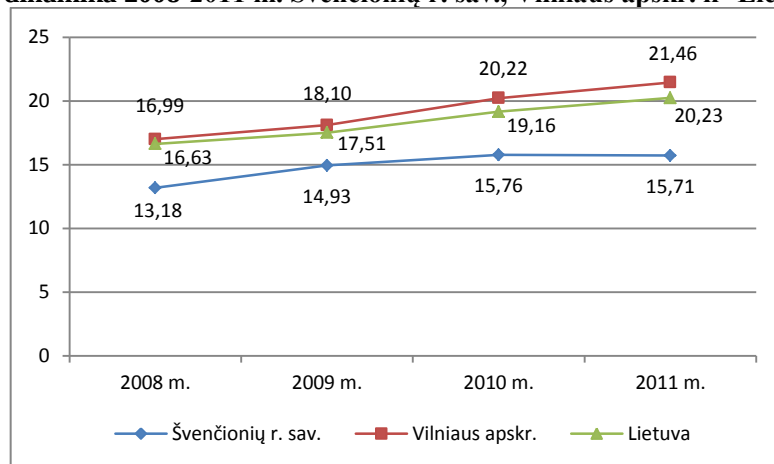
Piktybiniai navikai

Vis opesne problema visuomenėje tampa gyventojų sergamumas piktybiniais navikais, kuriems išsivystyti įtakos turi įvairūs veiksniai, pvz. genetiniai, žalingų įpročių buvimas ir pan.

2008-2011 m. laikotarpyje sergamumas piktybiniais navikais tiek visoje Lietuvoje, tiek Vilniaus apskr. didėjo. Švenčionių r. sav. ši tendencija taip pat yra pastebima, tačiau svarbu tai, kad 2011 m. rajone iš viso užregistruotų susirgimų piktybiniais navikais 1000 gyventojų rodiklis buvo labai panašus į 2010 m. rodiklį, kas rodo, kad sergamumas piktybiniais navikais rajone stabilizavosi.

Švenčionių r. sav. piktybiniais navikais dažniausiai serga 45 metų ir vyresnio amžiaus asmenys.

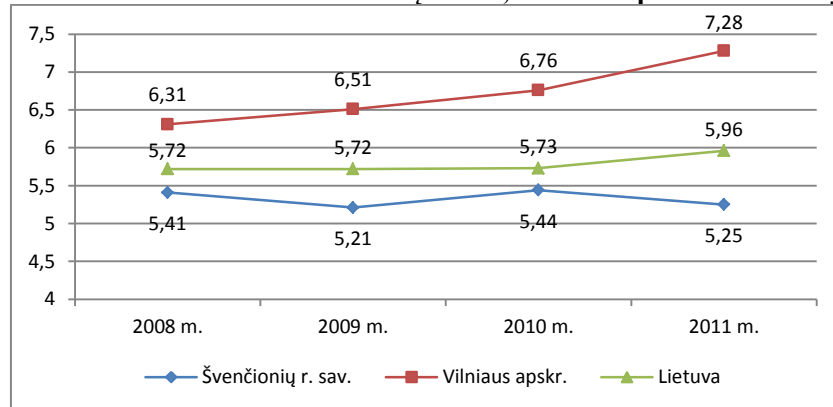
42 pav. Iš viso užregistruotų susirgimų piktybiniais navikais 1000 gyventojų dinamika 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Priešingai nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, Švenčionių r. sav. 2011 m. naujai užregistruotų susirgimų piktybiniais navikais 1000 gyventojų rodiklis buvo mažesnis nei 2010 m.

43 pav. Naujai užregistruotų susirgimų piktybiniais navikais 1000 gyventojų dinamika 2008-2011 m. Švenčionių r. sav., Vilniaus apskr. ir Lietuvoje.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalio)

Pagal piktybinių navikų lokalizaciją Švenčionių r. sav. dažniausiai nustatomi priešinės liaukos ir moterų krūtys piktybiniai navikai.

Moterų sergamumas gimdos kaklelio piktybiniais navikais Švenčionių r. sav. mažėja nuo 2009 m. Taip pat yra stebimas iš viso užregistruotų susirgimų odos piktybiniais navikais sumažėjimas. Tačiau nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. palaipsniui didėja iš viso užregistruotų susirgimų trachėjos, bronchų ir plaučių piktybiniais navikais.

44 pav. Iš viso užregistruoti susirgimai piktybiniais navikais (atvejų skaičius/1000 gyventojų/1000 moterų/1000 vyrų) pagal lokalizaciją 2008-2011 m. Švenčionių r. sav.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras (DB, 2012, spalį)

2.4. Tyrimai

2.4.1. Švenčionių rajono savivaldybės mokinių elgesio ir gyvensenos tyrimas

Tikslas: Įvertinti Švenčionių rajono savivaldybės mokinių elgesio ir gyvensenos ypatumus.

Uždaviniai:

1. Įvertinti mokinių fizinį aktyvumą.
2. Įvertinti mokinių mitybos ypatumus.
3. Įvertinti mokinių žalingų įpročių paplitimą ir ypatumus.
4. Įvertinti mokinių saugų elgesį važiuojant automobilyje ir vaikstant pėsčiomis.
5. Nustatyti, kaip dažnai mokiniai patiria traumas.
6. Įvertinti mokinių sveikatos būklę.
7. Įvertinti mokinių psichinės sveikatos ypatumus.

Metodika:

Tyrimas vykdytas 2011 m. Vykdytojas – Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Tyrimo instrumentas – anoniminė anketa. Klausimyną rengė Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Visuomenės sveikatos katedra. Klausimyną sudarė klausimų. Anketos išdalintos rajono bendrojo ugdymo mokyklose dirbantiems visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, kurie atliko apklausą. Tyrime dalyvavo penkių amžiaus grupių mokiniai: 7, 8, 9, 10 ir 11 klasių. Viso išdalinta 220 klausimynų, kurių grįžtamumas – 100 proc.

Esant reikalui (savivaldybės biuro, mokyklos sprendimu) buvo informuoti tėvai apie būsimą apklausą, pateikiant specialiai tyrimui parengtą sutikimo formą „Informacija tėvams“. Jei tėvai nesutinko – apie tai jie turėjo informuoti klasės auklėtoją. Toks vaikas tyrime dalyvauti negalėjo ir anketos nepildė.

Rezultatai:

Iš visų tyrime dalyvavusių mokinių 48,8 proc. buvo berniukai, 51,2 proc. – mergaitės. 8, 10 ir 11 klasėse daugiau apklausta mergaičių nei berniukų (atitinkamai 57,1 proc. ir 42,9 proc., 56,5 proc. ir 43,5 proc., 55 proc. ir 45 proc.), tuo tarpu 7 ir 9 klasėse dauguma apklaustųjų buvo berniukai (atitinkamai 62,8 proc. ir 51,2 proc.).

Fizinis aktyvumas. Dauguma tyrime dalyvavusių mokinių (53,9 proc.) pėsčiomis vaikšto ne mažiau kaip 1 val. per dieną ir tik 1,4 proc. mokinių per dieną vaikšto mažiau nei 15 min. Laisvalaikiu mankština ar sportuoja beveik pusė respondentų, t.y. 48,6 proc. ir vos 5,9 proc. tyrime dalyvavusių mokinių laisvalaikiu niekada nesimankština ir nesportuoja. Svarbu tai, kad nors nedaug, vis dėlto 25,5 proc. respondentų laisvalaikiu mankština ir sportuoja kasdien.

Mityba. 64,8 proc. respondentų pusryčius valgo kiekvieną dieną ir net 9,1 proc. – nepusryčiauja visai. Daugiau nei pusė respondentų valgo reguliariai, t.y. 3 kartus per dieną, o 30,9 proc. – dar dažniau. Nors ir labai nedaug, vis dėlto yra ir tokių mokinių (1,8 proc.), kurie valgo vos 1 kartą per dieną.

Nors yra rekomenduojama vaisių, daržovių, uogų valgyti kasdien, daržoves kasdien valgo vos ketvirtadalis tyrime dalyvavusių mokinių, o vaisius ir uogas – beveik trečdalis. Tyrimo metu nustatyta, kad dažniausiai vaikai daržoves valgo 1-2 kartus per savaitę, o vaisius ir uogas – 3-5 kartus per savaitę. Niekada jų nevalgo atitinkamai 4,1 proc. ir 1,8 proc. respondentų.

Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad net trečdalis tyrime dalyvavusių mokinių visai nevartoja koka kolas ir kitų saldžių gazuotų gėrimų. Tuo tarpu net 56,7 proc. juos vartoja 1-2 kartus per savaitę, 6 proc. – kasdien. Be gaiviųjų gėrimų, vaikai taip pat vartoja saldumynus: 40,7 proc. – 1-2 kartus per savaitę, 31,9 proc. – 3-5 kartus per savaitę ir net 26,4 proc. – kasdien. 1-2 kartus per savaitę dauguma tyrime dalyvavusių mokinių (57,1 proc.) valgo greito maisto produktus. Niekada šių produktų nevartoja ketvirtadalis respondentų ir kur kas mažiau respondentų (16,4 proc.) greito maisto produktus vartoja dažniau nei 3 kartus per savaitę. Nors visų šių produktų reikia vartoti kuo mažiau, tyrimas parodė, kad vaikų tarpe jų vartojimas, vis dėlto, yra plačiai paplitęs.

Žalingi įpročiai. Iš visų tyrime dalyvavusių mergaičių net 85,5 proc. nurodė, kad niekada nerūko, kitos rūko kasdien, kelis kartus per savaitę ar dar rečiau. Niekada nerūkusių berniukų yra mažiau nei mergaičių, t.y. 77,1 proc., o kasdien rūkančių – daugiau, t.y. 10,5 proc. Nors nustatyta, kad 58,1 proc. respondentų niekada nevartoja alkoholinių gėrimų, 2,3 proc. juos vartoja kasdien, o 34,5 proc. – kelis kartus per mėnesį. Niekada neapsvaigusiu nuo alkoholio mokinių buvo mažiau nei nevartojančių, t.y. 48,2 proc. Visi kiti – bent vieną kartą buvo pasijutę apsvaigusiai nuo alkoholio. Mokinių prašant įvardinti, kiek kartų jie yra rūkę „žolės“, 88,6 proc. nurodė, jog niekada nėra to bandę, 3,2 proc. – 1 kartą, o 1,8 proc. – 20 kartų ir daugiau yra rūkę „žolę“.

Eismo sauga. Važiuodami automobiliu ant galynės sėdynės mokiniai ne visada prisitvirtina saugos diržais. Niekada to nedaro net 36,3 proc. respondentų, kartais prisitvirtina 38,1 proc., o visada – vos 24,2 proc. panašūs rezultatai gauti ir aiškinantis, kaip dažnai tamsiu paros metu mokiniai naudoja atšvaitus: visada – 25,6 proc., kartais – 48,8 proc., niekada – 23,7 proc.

Traumos. Per paskutinius 12 mėnesių nė karto nebuvo susižeidę net 58,3 proc. respondentų, trečdalis buvo susižeidę 1-2 kartus, o likusieji – 3 ir daugiau kartų.

Sveikata. Tyrimo metu nustatyta, kad daugiau kaip pusė jame dalyvavusių mokinių per pastaruosius 12 mėnesių dėl ligos pas gydytojus yra lankęsi 1-2 kartus, o 28,8 proc. per šį laikotarpį visai nėra sirgę. Nepaisant šių rezultatų, vos trečdalis respondentų savo sveikatą vertina kaip labai gerą, beveik pusė – kaip gerą, 22,3 proc. – kaip vidutinę ir 0,5 proc. – kaip labai blogą.

Kalbant apie sveikatą, dažnai pamirštama paminėti dantų priežiūrą, todėl mokinių buvo klausiama, kaip dažnai jie valosi dantis. 59,1 proc. jų nurodė, kad dantis jie valosi kelis kartus per dieną, 35,3 proc. – 1 kartą per dieną, o 5,6 proc. dantis valo ne kiekvieną dieną arba nevalo jų visai. Per pastaruosius 12 mėnesių pas dantų gydytoją lankėsi 75,7 proc. respondentų, o vienas mokinytis vidutiniškai per šį laikotarpį pas dantų gydytoją lankėsi 3 kartus.

Akinius, lęsius/linzes nešioja 21,9 proc. respondentų. Mergaitės akinius, lęsius/linzes nešioja dažniau nei berniukai (atitinkamai 31,1 proc. ir 13,5 proc.).

Psichinė sveikata. Pagrindinė su mokinių psichine sveikata susijusi problema yra patyčios mokykloje. Nors dauguma visų klasių mokinių per paskutinius 3 mėnesius nėra patyrę patyčių mokykloje, vis dėlto dalis jų per šį laikotarpį patyčias yra patyrę kelis kartus per mėnesį ar net kelis kartus per savaitę. Dažniausiai iš kitų mokinių tyčiojasi berniukai ir net 13 proc. jų tai daro bent kartą per savaitę. 59,3 proc. mergaičių nesityčioja visai.

Dar viena aktuali problema – savižudybės. Mergaitės apie savižudybes galvoja ženkliai dažniau nei berniukai. 4,6 proc. tyrime dalyvavusių mergaičių mintys apie savižudybę kyla dažnai, o 1,8 proc. yra kūrę planus arba bandę nusižudyti. 89,4 proc. berniukų apie savižudybę negalvoja visai, o yra bandę žudyti 1 proc.

Norėdami išspręsti kylančius sunkumus, dažniausiai respondentai kreipiasi į tėvus (59,1 proc.), draugus (44,1 proc.) bei brolius ir seseris (20,5 proc.), rečiausiai – į mokytojus (2,7 proc.) ir psichologus bei socialinius darbuotojus (4,1 proc.).

Išvados:

1. Ne daugiau kaip 30 min. per dieną pėsčiomis lauke vaikšto 20,1 proc. mokinių; daugiau kaip valandą – 53,9 proc. mokinių;
2. Kasdien, ne pamokų metu, laisvalaikiu mankština arba sportuoja ketvirtadalis apklaustųjų;
3. Kasdien daržoves valgo apie ketvirtadalis moksleivių, vaisius/uogas – trečdalis mokinių.
4. Kada nors rūkusių mokinių (60,7 proc.) yra daugiau negu dabar rūkančių kasdien (8,2 proc.).
5. Mokiniai kasdien daugiau vartoja silpnus alkoholinius gėrimus nei stiprius.
6. Ketvirtadalis mokinių tamsiu paros metu nenaudoja šviesos atšvaitų.
7. Ketvirtadalis apklaustųjų savo sveikatą vertina vidutiniškai.
8. Per pastaruosius 3 mėnesius patyčias mokykloje iš kitų patyrė 39,5 proc. visų apklaustųjų, ir pusė apklaustųjų (53 proc.) tyčiojosi iš kitų.
9. Ketvirtadalis mokinių yra pagalvoję apie savižudybę.

Rekomendacijos:

1. Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui kartu su mokyklų administracijomis inicijuoti šio tyrimo rezultatų pristatymą mokyklose.
2. Formuoti mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius, teikiant jiems informaciją šiais klausimais, organizuojant paskaitas, seminarus, renginius, susijusius su fizinio aktyvumo, sveikos mitybos skatinimu, žalingų įpročių prevencija.
3. Toliau vykdyti traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėseną mokyklose ir teikti siūlymus mokyklų administracijoms situacijai gerinti.
4. Atsižvelgiant į mokinių profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatus ir mokinių sergamumo metų eigoje registrą, teikti mokyklų administracijoms informaciją apie mokinių sveikatos būklę ir stiprinti mokinių sveikatą, skatinant jų fizinį aktyvumą, ugdant sveikos gyvensenos įgūdžius, vykdant žalingų įpročių, patyčių mokyklose ir savižudybių prevenciją.

2.4.2. Švenčionių rajono savivaldybės ikimokyklinio amžiaus vaikų elgesio ir gyvensenos tyrimas

Tikslas: Įvertinti Švenčionių rajono savivaldybės ikimokyklinio amžiaus vaikų elgesio ir gyvensenos ypatumus.

Uždaviniai:

1. Įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų fizinį aktyvumą.
2. Įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų mitybos ypatumus.
3. Įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų saugų elgesį važiuojant automobilyje ir vaikstant pėsčiomis.
4. Įvertinti ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos būklę.

Metodika:

Tyrimas vykdytas 2011 m. Vykdytojas – Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras. Tyrimo instrumentas – anoniminė anketa. Klausimyną rengė Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto Visuomenės sveikatos katedra. Klausimyną sudarė 25 klausimai. Anketos išdalintos rajono ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbantiems visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, kurie atliko ikimokyklinių amžiaus vaikų tėvų apklausą apie jų vaikų fizinį aktyvumą, mitybos ypatumus, eismo saugą, sveikatos būklę ir vakcinaciją. Tyrime dalyvavo 2-6 metų amžiaus vaikų tėvai. Viso išdalinti 124 klausimynai, kurių grįžtamumas – 100 proc.

Rezultatai:

Tyrimo metu buvo apklausti 124 ikimokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių 55,3 proc. – berniukų, o 44,7 proc. – mergaičių, tėveliai. Pagal vaikų amžių respondentai pasiskirstė taip:

- 4,8 proc. – 2 metų amžiaus vaikų tėvai;
- 24,2 proc. – 3 metų amžiaus vaikų tėvai;
- 25,0 proc. – 4 metų amžiaus vaikų tėvai;
- 21,0 proc. – 5 metų amžiaus vaikų tėvai;
- 25,0 proc. – 6 metų amžiaus vaikų tėvai.

Fizinis aktyvumas. Dauguma ikimokyklinio amžiaus vaikų (43,0 proc.) per dieną pėsčiomis lauke vaikšto 15-30 min., 33,1 proc. – 31-60 min., 18,2 proc. – daugiau kaip 1 val. ir 5,8 proc. – mažiau kaip 15 min. Iš visų apklaustųjų trečdalis teigia, kad jų vaikas mankštinas kasdien, net 11,6 proc., kad visai nesimankština, o 53,8 proc. mankštinas bent kelis kartus per mėnesį. Vaikams labai svarbu būti gryname ore. Darbo dienomis kasdien apie 1 val. per dieną lauke žaidžia 44,0 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų (2,6 proc. – apie 3 val. per dieną, 8,6 proc. – visai nežaidžia), o savaitgaliais kasdien apie 2 val. per dieną – 39,2 proc. (25,8 proc. – apie 3 val. per dieną, 0,8 proc. – visai nežaidžia).

Daugumos tėvų nuomone (72,6 proc.) jų vaikas yra pakankamai aktyvus, 21,0 proc. tėvų mano, kad vaikas yra labai aktyvus, o 6,5 proc. – nepakankamai aktyvus.

Mityba. Nors 83,9 proc. respondentų nurodė, kad jų vaikai buvo maitinami natūraliai, žindymo trukmė yra įvairi: dauguma vaikų (15,1 proc.) buvo žindyti mažiau nei 1 mėnesį, 27,3 proc. – nuo 1 iki 3 mėnesių, 29,2 proc. – nuo 4 iki 6 mėnesių, 12,3 proc. – daugiau nei 6 mėnesius, o 16,1 proc. – 12 mėnesių ar daugiau.

Augančiam organizmui tinkama mityba yra labai svarbi. 81,8 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų pusryčiauja kasdien, o 2,5 proc. – nepusryčiauja visai. Gerdami arbatą į puodelį 1 šaukštelį cukraus dedasi 41,7 proc., 2 šaukštelius – 35,0 proc. 3 šaukštelius ir daugiau – 3,3 proc., o mažiau nei 1 šaukštelį – 10,0 proc. vaikų. Šviežias daržoves, vaisius, uogas vaikas turėtų valgyti kasdien, o saldumynus ir gazuotus saldžiuosius gėrimus – kuomet rečiau. Šviežias daržoves kasdien valgo 20,5 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų, 21,3 proc. jas valgo 3-5 kartus per savaitę, 45,9 proc. – 1-2 kartus per savaitę, o 12,3 proc. – kelis kartus per mėnesį arba nevalgo visai. Tuo tarpu šviežius vaisius ar uogas kasdien valgo 36,9 proc. vaikų, 59,0 proc. juos valgo 1-5 kartus per savaitę, 4,1 proc. – kelis kartus per mėnesį. Beveik 30 proc. vaikų saldumynus valgo kasdien, 24,4 proc. – 3-5 kartus per savaitę, 46,4 proc. – 2 kartus per savaitę ar rečiau. Gazuotus saldžiuosius gėrimus kasdien geria vos 1,7 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų. 84,3 proc. šiuos gėrimus vartoja kelis kartus per mėnesį arba nevartoja visai.

67,5 proc. vaikų per savaitę išgeria ne mažiau kaip 2 stiklines pieno, tuo tarpu 14,6 proc. vaikų pieno negeria visai. 84,0 proc. respondentų, gamindami maistą vaikui, naudoja augalinį aliejų, 15,1 proc. – sviestą, o 26,2 proc. apklaustųjų į vaikui paruoštą maistą papildomai deda druskos.

Eismo sauga. 67,8 proc. apklaustų tėvų veždami savo vaiką automobiliu visada naudoja specialias vaikiškas saugos kėdutes ir diržus, tuo tarpu 23,7 proc. juo naudoja tik kartais, o 8,5 proc. nenaudoja visai. Panašūs rezultatai pastebėti aiškinantis, ar eidamas neapšviesta gatve ar keliu tamsiu paros metu vaikas nešioja atšvaitus: 71,1 proc. vaikų visada, 21,5 proc. – kartais, o 7,4 proc. – niekada nenešioja atšvaitų.

Sveikata. 67,5 proc. respondentų savo vaikų sveikatą vertina kaip gerą, 14,6 proc. teigia, jog jų vaikai yra vidutiniškos, o 17,9 proc. – puikios sveikatos. Nors daugumą tėvų teigia, kad jų vaiko sveikata yra gera arba labai gera, vos 10,7 proc. vaikų per pastaruosius 12 mėnesių visai nesirgo, tuo tarpu 52,5 proc. sirgo 1-2 kartus, o 36,9 proc. – net 3 ir daugiau kartų per paskutinius 12 mėnesių.

Kalbant apie sveikatą, svarbu atkreipti dėmesį ir į burnos priežiūrą. Kasdien, 2 kartus per dieną, su dantų šepetėliu ir pasta dantis valosi 21,1 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų, dalyvavusių tyrime. 37,4 proc. vaikų dantis valosi 1 kartą per dieną, o 41,5 proc. – dar rečiau arba nesivalo visai. Nepaisant šių rezultatų, pas dantų gydytoja per pastaruosius 12 mėnesių buvo lankęsi vos 44,7 proc. vaikų. Iš visų tyrime dalyvavusių tėvų 50 proc. žinojo ir 50 proc. nebuvo girdėję apie vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programą, finansuojamą valstybės lėšomis.

Ikimokyklinio amžiaus vaikai valstybės lėšomis yra skiepijami pagal patvirtintą skiepų kalendorių. Tačiau be kalendoriuje numatytų vakcinų, rekomenduojama vaikus paskiepyti nuo tokių ligų kaip rotovirusinė infekcija, vėjaraupiai, hepatitas A ir gripas. Tyrimo metu nustatyta, kad rotoviruso vakcina buvo paskiepyta 5,5 proc., vėjaraupių – 29,2 proc., hepatito A – 30,0 proc., gripo – 9,7 proc. tyrime dalyvavusių vaikų, tuo tarpu nepaskiepytų vaikų buvo atitinkamai 74,5 proc., 53,1 proc., 44,5 proc., ir 82,3 proc.

Išvados:

1. Dauguma (76,1 proc.) ikimokyklinio amžiaus vaikų per dieną pėsčiomis lauke vaikšto 15-60 min., o kasdien mankštinasi – 11,6 proc.
2. 62,2 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų buvo žindyti trumpesnę laikotarpį nei rekomenduojama, t.y. mažiau nei 6 mėnesius.
3. Daugumos ikimokyklinio amžiaus vaikų mityba yra nesubalansuota – nepakankamai dažnai valgo šviežių daržovių, vaisių, uogų, pieno produktų, o saldumynus, cukrų vartoja per dažnai.
4. Dauguma ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvų rūpinasi vaiko saugumu ir veždami jį automobiliu naudoja specialias vaikiškas saugos kėdutes bei diržus ir prižiūri, kad vaikas nešiotų atšvaitus.
5. 85,4 proc. ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikata yra gera arba puiki.

6. Dauguma ikimokyklinio amžiaus vaikų nėra skiepijami rekomenduojamomis, valstybės lėšomis nefinansuojamomis, vakcinomis.

Rekomendacijos:

1. Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui kartu su ikimokyklinio ugdymo įstaigų administracijomis inicijuoti šio tyrimo rezultatų pristatymą šiose įstaigose.
2. Formuoti ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius, teikiant jiems suprantamą informaciją šiais klausimais, organizuojant paskaitėles, renginius, susijusius su fizinio aktyvumo, sveikos mitybos propagavimu.
3. Padėti ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvams formuoti vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius, tėvams organizuojant paskaitas, teikiant konsultacijas.
4. Toliau vykdyti traumų ir nelaimingų atsitikimų stebėseną ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir teikti siūlymus šių įstaigų administracijoms situacijai gerinti.
5. Atsižvelgiant į ikimokyklinio amžiaus vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų rezultatus ir vaikų sergamumą metų eigoje, teikti ikimokyklinio ugdymo įstaigų administracijoms informaciją apie vaikų sveikatos būklę ir stiprinti vaikų sveikatą, skatinant jų fizinį aktyvumą, ugdant sveikos gyvensenos ir formuojant saugaus elgesio gatvėse bei kelyje įgūdžius.

2.4.3. Smurto prieš 11-18 metų amžiaus vaikus paplitimo ir jį įtakančių veiksnių vertinimas

Tikslas: Įvertinti smurto prieš 11-18 metų amžiaus vaikus paplitimą Lietuvoje ir jį įtakančius veiksnius.

Uždaviniai:

1. Nustatyti smurto prieš 11-18 metų amžiaus vaikus paplitimą.
2. Nustatyti smurto prieš 11-18 metų amžiaus vaikus psichosocialines priežastis.
3. Įvertinti mokyklose vykdomų smurto prevencijos programų ir smurto prieš vaikus paplitimo sąsajas.

Metodika:

Tyrimas vykdytas 2011 m. Vykdytojas – Higienos institutas ir Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos biurai (toliau – Lietuvos VSB). Tyrimo instrumentas – anoniminė anketa, kurią parengė Higienos institutas. Klausimyną sudarė 39 uždari klausimai, suskirstyti į 8 grupes: sociodemografiniai duomenys, smurto prieš vaikus paplitimas, šeimos aplinka, individualūs veiksniai, artima aplinka, mokyklos aplinka, smurto prevencija mokykloje ir pagalbos paieška. Anketos išdalintos Lietuvos VSB. Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui buvo skirtos 175 anketos, kurios buvo išdalintos rajono bendrojo ugdymo mokyklose dirbantiems visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, atlikusiems mokinių apklausas. Tyrime dalyvavo 11-18 metų amžiaus bendrojo ugdymo mokyklas lankantys mokiniai. Klausimynų grįžtamumas – 100 proc.

Tyrimas buvo atliekamas apie apklausą informavus mokinių tėvus ir gavus mokyklų administracijos sutikimą šiam tyrimui atlikti.

Rezultatai:

Sociodemografiniai duomenys. Tyrime dalyvavo 2167 11-18 metų amžiaus mokiniai, iš kurių:

- 47,8 proc. – berniukai, 52,2 proc. – mergaitės;
- 45,6 proc. gyvenantys miestuose, o 54,4 proc. – kaimuose;
- 33,2 proc. – 11-13 metų amžiaus, 40,6 proc. – 14-16 metų amžiaus ir 26,2 proc. – 17-18 metų amžiaus.

Smurto paplitimas, psichologinės priežastys ir rizikos veiksniai. 39,1 proc. respondentų bent kartą gyvenime yra patyrę fizinį smurtą, 49,5 proc. – psichologinį. 20,5 proc. respondentų per pastaruosius metus fizinį smurtą patyrė 2 ar daugiau kartų, tuo tarpu per pastaruosius 2 mėnesius psichologinį smurtą 2-3 ir daugiau kartų patyrė 27,2 proc. apklaustųjų. Dažniausiai fizinį ir psichologinį smurtą vaikai patiria

iš savo draugų (atitinkamai 16,4 proc. ir 21,2 proc.), rečiausiai – iš mokytojų (atitinkamai 2,9 proc. ir 5,9 proc.).

Fizinį smurtą dažniau patiria berniukai (25,0 proc.) nei mergaitės (16,4 proc.), tačiau psichologinį smurtą šiek tiek dažniau patiria mergaitės (28,2 proc.) nei berniukai (26,1 proc.). Dažniausiai fizinį smurtą patiria 11-13 metų amžiaus vaikai, o psichologinį – 11-16 metų amžiaus vaikai. Visų amžiaus grupių vaikai tiek fizinį, tiek psichologinį smurtą dažniausiai patiria iš bendraamžių.

Tiek fizinį, tiek psichologinį smurtą šiek tiek dažniau patiria kaimuose gyvenantys vaikai (atitinkamai 20,9 proc. ir 29,6 proc.).

Fizinį ir psichologinį smurtą dažniau už kitus respondentus patiria tie, kurie dažnai rūko (atitinkamai 30,2 proc. ir 35,6 proc.), dažnai vartoja alkoholį (atitinkamai 34,6 proc. ir 45,7 proc.) ir vartoja narkotines medžiagas (atitinkamai 37,9 proc. ir 47,0 proc.). taip pat smurtą dažniau patiria respondentai, mažiau įsitraukę į mokymosi procesą, pasižymintys žemesniu savęs vertinimu ir turintys teigiamą požiūrį į smurto naudojimą.

Respondentai, gyvenantys šeimoje su vienu biologiniu tėvu ir seneliais/globėjais, fizinį ir psichologinį smurtą patiria dažniau už kitus (atitinkamai 32,2 proc. ir 42,5 proc.; 30,5 proc. ir 34,1 proc.). tie vaikai, kurie turi vieną brolių/seserį, fizinį smurtą patiria rečiau (18,7 proc.) už turinčius kelis brolius/seseris (24,7 proc.).

Smurto paplitimas šeimoje priklauso ir nuo tėvų/globėjų išsilavinimo bei finansinės padėties. Šeimose, kuriose motinos/globėjos išsilavinimas yra aukštasis, prieš vaikus smurtauojama rečiau (17,8 proc.) nei tose šeimose, kuriose motinos/globėjos išsilavinimas yra aukštasis žemesnis. 34,6 proc. respondentų, augančių blogesnės finansinės padėties šeimose, patiria fizinį, 43,4 proc. – psichologinį smurtą, tuo tarpu geresnės finansinės padėties šeimose vaikai smurtą patiria beveik 2 kartus rečiau.

Tiek fizinį, tiek psichologinį smurtą dažniau yra patyrę tie respondentai, kurių šeimose tėvai/globėjai būna dažnai apsvaigę nuo alkoholio, nei tie, kurių šeimose tėvai/globėjai būna retai apsvaigę nuo alkoholio. Respondentai, kurių santykiai su tėvais/globėjais yra geri, beveik 2 kartus rečiau patiria tiek fizinį, tiek psichologinį smurtą už respondentus, turinčius patenkinamus ar blogus santykius su tėvais/globėjais.

Smurto paplitimui įtakos turi ir artima aplinka, t.y. dažniau fizinį ir psichologinį smurtą patiria respondentai, patiriantys mažesnę saugumą mokykloje ar kitoje aplinkoje, dažniau stebintys smurtą per televiziją ir daugiau bendraujantys su delinkventiniais draugais (turinčiais psichologinį polinkį pažeisti egzistuojančias elgesio normas).

Respondentai, kurie mokykloje pasižymi geresniais santykiais su draugais ir mokytojais, žino kur kreiptis pagalbos bei nebijo tai padaryti ir jaučia palaikymą pranešimo apie smurtą atveju, tiek fizinį, tiek psichologinį smurtą patiria ženkliai rečiau.

Smurto prevencija ir pagalba. Tyrimo metu nustatyta, kad bent apie vieną iš išvardintų mokykloje vykdomų prevencinių veiklų (Savaitė be patyčių, filmų peržiūros, klasės valandėlės, akcija „smurtui prieš vaikus – Ne“, susitikimai su policijos pareigūnais) yra informuoti 73,0 proc. respondentų, ir bent vienoje iš jų dalyvavo 27,0 proc. mokinių. Mergaitės prevencinėje veikloje dalyvauja dažniau nei berniukai (atitinkamai 58,5 proc. ir 41,5 proc.). Dažniausiai šiose veiklose dalyvauja 14-16 metų amžiaus mokiniai (40,6 proc.), rečiausiai – 17-18 metų amžiaus mokiniai (22,7 proc.). 11-13 metų amžiaus grupės mokiniai labiau žino apie Mokinių prieš smurtą grupę, prevencijos programą „Antras žingsnis“ bei klasės valandėles, o mokinių informuotumas ir dalyvavimas jose vyresnėse klasėse mažėja, tuo tarpu žinomumas apie „Savaitę be patyčių“ didėja.

65,7 proc. respondentų žino „Vaikų linijos“ telefono numerį, 40,05 proc. – kas yra tarnyba, teikianti psichologinės pagalbos paslaugas. Tačiau tik nedidelė fizinį ar psichologinį smurtą patyrusių mokinių kreipėsi į „Vaikų liniją“ ar „Psichologinės pagalbos tarnybą“ (atitinkamai 8,1 proc. ir 2,4 proc.; 6,5 proc. ir 2,4 proc.). Dauguma fizinį ar psichologinį smurtą patyrusių respondentų visų pirma pagalbos kreiptųsi į tėvus ar kitus artimuosius, mažiausiai vaikai linkę kreiptis į mokytojus. Vis dėlto net trečdalis smurtą patyrusių berniukų teigia, kad neturi nė vieno žmogaus, į kurį gali kreiptis patyręs smurtą.

Mokinių informuotumas ir dalyvavimas prevencinėje akcijoje „Savaitė be patyčių“ padeda vaikams atpažinti ir suprasti, koks elgesys priskiriamas psichologiniam smurtui.

Išvados:

1. Fizinį smurtą patyrė penktadalis (20,5 proc.), psichologinį – trečdalis (27,2 proc.) respondentų. Pagrindinė smurtautojų grupė yra bendraamžiai, 16,4 proc. smurtavo fiziškai ir 21,2 proc. psichologiškai. Iš tėvų, mokytojų ir kitų suaugusiųjų fizinį bei psichologinį smurtą patyrė 3,0 proc. - 7,8 proc. respondentų. Daugiau fizinį smurtą patyrė beniuikai nei mergaitės. Nepriklausomai nuo amžiaus psichologinis smurtas (80,2 proc.) yra paplitęs labiau nei fizinis (60,3 proc.).
2. Nustatytos šios psichosocialinės smurto veiksmų grupės: individualūs rizikos veiksniai (neigiamas požiūris į mokymąsi, teigiamas požiūris į smurto naudojimą, žemas savęs vertinimas, žalingi įpročiai), šeimos rizikos veiksniai (blogi santykiai su tėvais, skurdi šeimos finansinė padėtis, gyvenimas šeimose, kuriose vienas tėvų – ne biologinis), socialiniai rizikos veiksniai (bendravimas su delinkventiniais draugais, blogi santykiai su mokiniais ir mokytojais) bei bendruomenės rizikos veiksniai (žemas saugumo jausmas mokykloje ir kitoje aplinkoje).
3. Vertinant vykdomų bendrųjų smurto prevencinių veiklų/programų efektyvumą, jų teigiamas veiksmingumas smurto mažinimui nenustatytas. Kasmet vykdoma akcija *Savaitė be patyčių* didina informuotumą ir gebėjimą atpažinti psichologinį smurtą.

Rekomendacijos:

1. Diegti įrodymais pagrįstas kompleksines smurto ir žalingų įpročių prevencijos programas pagal amžiaus tarpsnio ypatumus (*Antras žingsnis* ir kt.) ir apimančias gyvenimo ir bendravimo įgūdžių ugdymą (pradinis ir pagrindinis ugdymas). Ypatingą dėmesį skirti nuolatiniam prevencinių programų efektyvumo stebėjimui ir vertinimui.
2. Vykdyti įgūdžių ugdymo prevencines programas, orientuotas į skurde gyvenančias ir žalingų įpročių turinčias šeimas. Įtraukti tėvus į mokyklos/vaikų gyvenimą, vykdyti sveiką bei saugią vaikų aplinką skatinančias programas.
3. Efektyviau dirbti su smurto aukomis. Skatinti nevyriausybinių organizacijų, viešųjų įstaigų ir krizių centrų steigimą ir vystymą visoje Lietuvoje, didinti aukų arba trečiųjų asmenų supratimą apie prievartą ir pagalbos ieškojimą bei pranešimą apie tokius atvejus tam tikroms institucijoms.
4. Tobulinti ir plėsti ankstyvąją prevencinę ir šviečiamąją veiklą, organizuoti švietimo, informavimo ir kitas prevencines priemones, formuojančias nesmurtinę kultūrą šeimoje bei visuomenėje.

2.5. Valstybinės visuomenės sveikatos programos

Švenčionių rajono savivaldybėje 2011 metais buvo vykdomos 6 prevencinės programos, kurias finansavo Vilniaus teritorinė ligonių kasa iš Privalomojo Sveikatos draudimo fondo:

1. gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programa;
2. atrankinės mamografinės patikros dėl krūtų vėžio finansavimo programa;
3. priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programa;
4. storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa;
5. asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programa;
6. vaikų dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programa.

Šias programas 2011 m. Švenčionių rajono savivaldybėje vykdė 3 sveikatos priežiūros įstaigos:

1. VšĮ Švenčionių r. pirminės sveikatos priežiūros centras;
2. UAB „Švenčionėlių sveikatos centras“;
3. UAB „Reginos šeimos gydytojo centras“.

2.5.1. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinė programa

Šios programos tikslas yra sumažinti Lietuvos moterų sergamumą gimdos kaklelio piktybiniais navikais bei mirtingumą nuo šios ligos. Įgyvendinant šią programą dažniausiai yra tikrinamos moterys nuo 25 iki 60-65 metų amžiaus. Patikra atliekama kas trejus metus.

2011 m. Švenčionių r. sav. iš visų moterų, galinčių dalyvauti programoje, informuotos apie galimybę dalyvauti buvo 17,30 proc., o citologinis tyrimas buvo atliktas 10,89 proc. moterų.

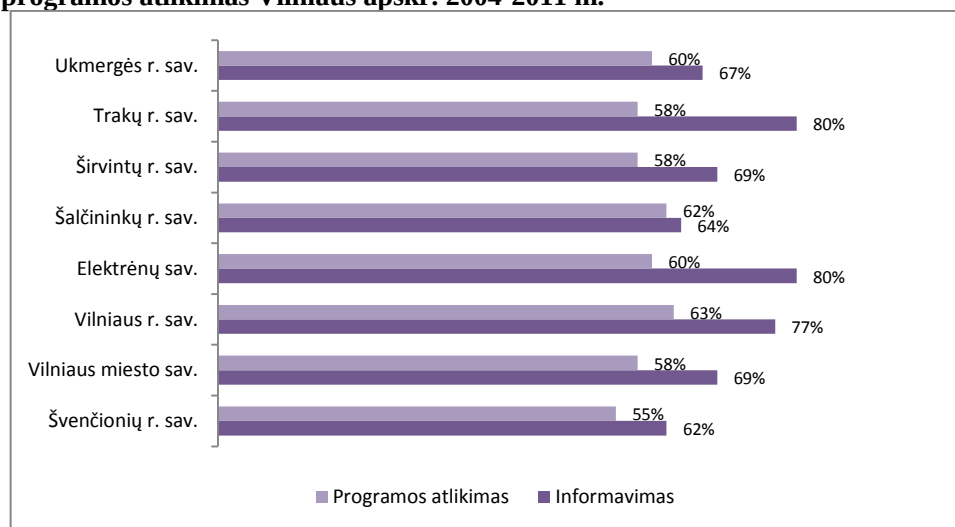
93 lentelė. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, apmokamų iš privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų, finansavimo programos vykdymas Švenčionių r. 2011 m.

Gydymo įstaiga	Programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius	Informavimas		Suteikta paslauga	
		Abs. sk.	%	Abs. sk.	%
UAB „Švenčionėlių sveikatos centras“	131	2	1,53	1	0,76
UAB Reginos šeimos gydytojo centras	442	58	13,12	23	5,20
VšĮ Švenčionių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	5 965	1 071	17,95	688	11,53
Iš viso	6 538	1 131	17,30	712	10,89

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2004-2011 m. Švenčionių r. sav. buvo informuota 62 proc. moterų apie galimybę dalyvauti gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių finansavimo programoje. Tuo tarpu programos atlikimas rajone 2004-2011 m. laikotarpyje buvo šie tiek mažesnis už informavimą ir siekė 55 proc. Nors ši programa Švenčionių r. sav. vykdoma neblogai, tačiau vis dėlto minėti skaičiai yra mažiausi visoje Vilniaus apskr.

45 pav. Moterų informavimas apie galimybę dalyvauti gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinėje programoje (proc. nuo galinčių dalyvauti programoje) ir programos atlikimas Vilniaus apskr. 2004-2011 m.

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2.5.2. Krūties vėžio prevencinė programa

Atrankinės mamografijos patikros dėl krūties vėžio finansavimo programos tikslas yra sumažinti Lietuvos moterų mirtingumą nuo krūties piktybinių navikų. Šioje programoje gali dalyvauti moterys nuo 50 iki 69 metų amžiaus. Patikra atliekama kas dvejus metus.

2011 m. Švenčionių r. sav. iš visų moterų, galinčių dalyvauti programoje, apie galimybę joje dalyvauti Švenčionių r. sav. buvo informuota vos 8,27 proc.

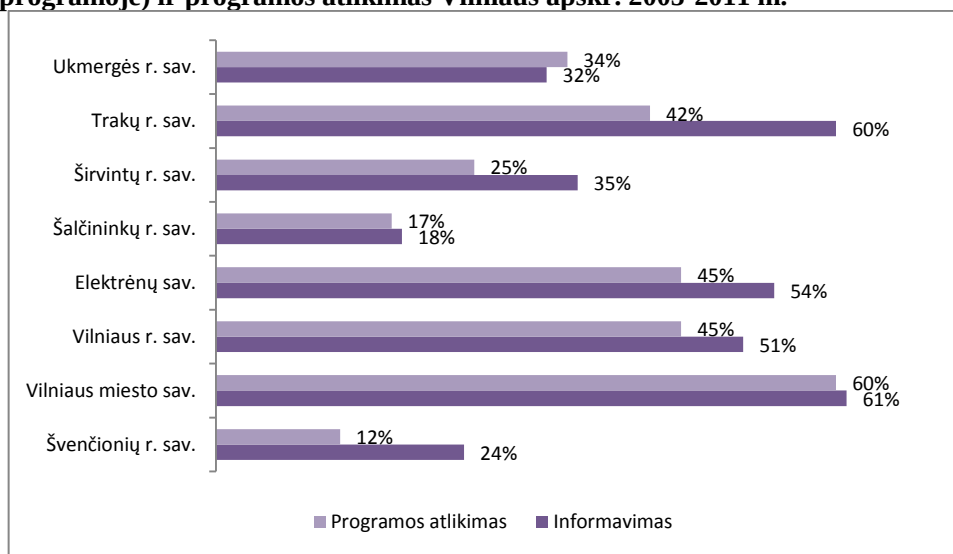
94 lentelė. Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programos vykdymas Švenčionių r. 2011 m.

Gydymo įstaiga	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius (50–69 metų moterys)	Moterys, informuotos apie galimybę dalyvauti programoje	
		Abs. sk.	%
UAB „Švenčionėlių sveikatos centras“	73	4	5,48
UAB Reginos šeimos gydytojo centras	277	17	6,14
VšĮ Švenčionių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	3 590	305	8,50
Iš viso	3 940	326	8,27

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2004-2011 m. Švenčionių r. sav. buvo informuota 24 proc. moterų apie galimybę dalyvauti atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje. Tuo tarpu programos atlikimas rajone 2004-2011 m. laikotarpyje siekė 12 proc. Ši programa Švenčionių r. sav. vykdoma vangokai ir minėti skaičiai yra vieni mažiausių visoje Vilniaus apskr.

46 pav. Moterų informavimas apie galimybę dalyvauti atrankinės mamografinės patikros dėl krūtų vėžio prevencijos programoje (proc. nuo galinčių dalyvauti programoje) ir programos atlikimas Vilniaus apskr. 2005-2011 m.

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2.5.3. Priešinės liaukos vėžio prevencinė programa

Šios programos tikslas yra pagerinti ankstyvųjų priešinės liaukos vėžio stadijų diagnostiką, taikyti radikalius priešinės liaukos vėžio gydymo metodus, siekiant pailginti sergančiųjų gyvenimo trukmę bei sumažinti pacientų neįgalumą ir mirtingumą nuo šios ligos.

2011 m. Švenčionių r. sav. vos 11,03 proc. vyrų, galinčių dalyvauti programoje, buvo informuoti apie galimybę joje dalyvauti.

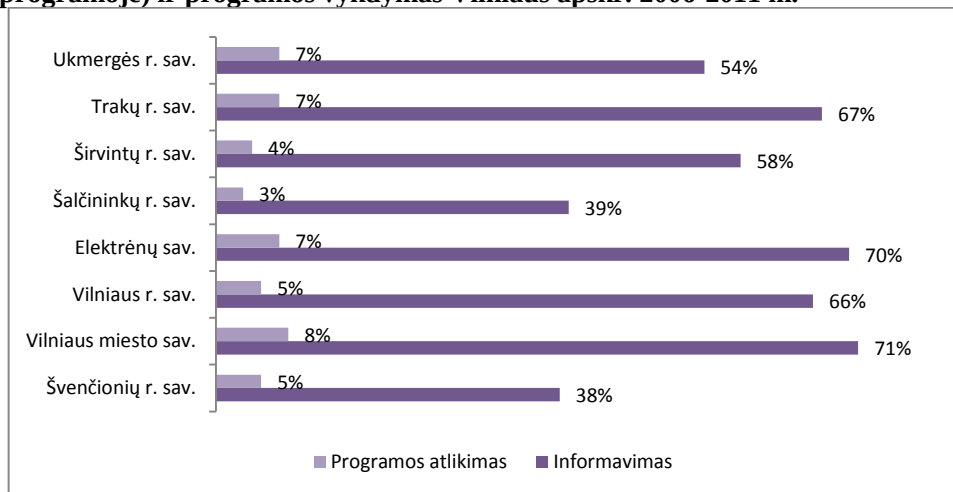
95 lentelė. Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos vykdymas Švenčionių r. 2011 m.

Gydymo įstaiga	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius (50–75 metų vyrai)	Vyrų, informuoti apie galimybę dalyvauti programoje	
		Abs. sk.	%
UAB „Švenčionių sveikatos centras“	45	4	8,89
UAB Reginos šeimos gydytojo centras	255	7	2,75
VšĮ Švenčionių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	3 598	419	11,65
Iš viso	3 898	430	11,03

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2004-2011 m. Švenčionių r. sav. buvo informuota 38 proc. vyrų apie galimybę dalyvauti priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje. Tuo tarpu programos atlikimas rajone 2004-2011 m. laikotarpyje siekė vos 5 proc. Vyrų informavimas apie galimybę dalyvauti šioje programoje 2004-2011 m. Švenčionių r. sav. buvo mažiausias, o programos atlikimas – vienas žemiausių lyginant su kitomis Vilniaus apskr. savivaldybėmis.

47 pav. Vyrų informavimas apie galimybę dalyvauti priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos prevencijos programoje (proc. nuo galinčių dalyvauti programoje) ir programos vykdymas Vilniaus apskr. 2006-2011 m.

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2.5.4. Storosios žarnos vėžio prevencinė programa

Šios programos tikslas yra kuo anksčiau nustatyti storosios žarnos vėžį. Programa yra skirta asmenims nuo 50 iki 74 metų amžiaus. Šių asmenų patikra yra atliekama kas dvejus metus.

2011 m. Švenčionių r. sav. apie galimybę dalyvauti programoje buvo informuota 5,89 proc. gyventojų, o kolonoskopija buvo atlikta vos 0,17 proc. asmenų.

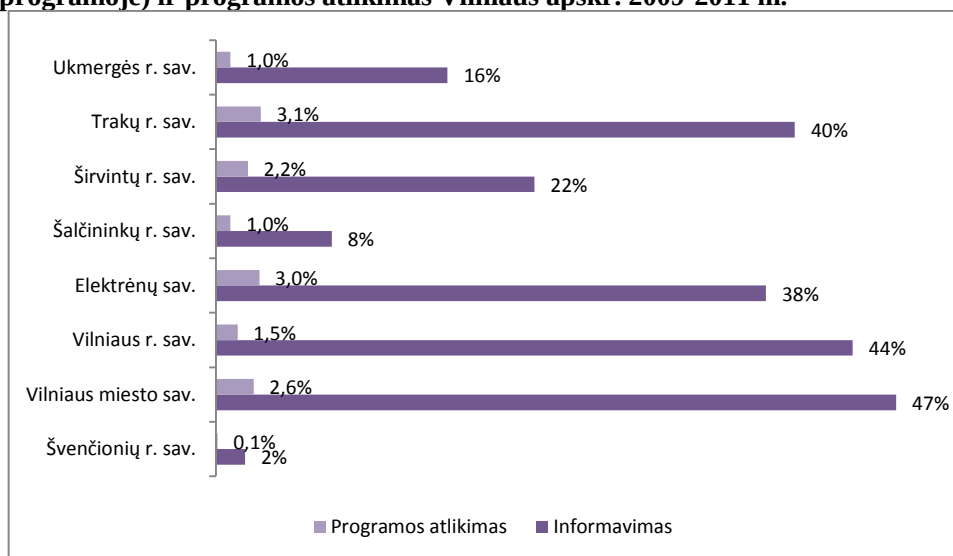
96 lentelė. Storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos vykdymas Švenčionių r. 2011 m.

Gydymo įstaiga	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius (50–74 metų)	Asmenys, informuoti apie galimybę dalyvauti programoje		Paciento siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją	
		Abs. sk.	%	Abs. sk.	%
UAB „Švenčionėlių sveikatos centras“	133	9	6,77	0	0
UAB Reginos šeimos gydytojo centras	573	13	2,27	0	0
VšĮ Švenčionių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	7 958	488	6,13	15	0,19
Iš viso	8 664	510	5,89	15	0,17

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2004-2011 m. Švenčionių r. sav. buvo informuoti vos 2 proc. rajono gyventojų apie galimybę dalyvauti storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programoje, o programos atlikimas minėtu laikotarpiu rajone nesiekė nė 1 proc. Šie skaičiai 2004-2011 m. buvo patys mažiausi visoje Vilniaus apskr.

48 pav. Asmenų informavimas apie galimybę dalyvauti storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos prevencijos programoje (proc. nuo galinčių dalyvauti programoje) ir programos atlikimas Vilniaus apskr. 2009-2011 m.

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2.5.5. Širdies ir kraujagyslių ligų prevencinė programa

Šios programos tikslas yra sumažinti sergamumą ūminiais kardiovaskuliniais sindromais (nestabilia krūtinės angina ar miokardo infarktu, praeinančiu smegenų išemijos priepuoliu ar smegenų infarktu, periferinių arterijų tromboze), nustatyti naujus latentinių aterosklerozės būklių (miego arterijų stenozės, periferinių arterijų ligos, nebyliosios miokardo išemijos) ir cukrinio diabeto atvejus, siekiant sumažinti pacientų neįgalumą ir mirtingumą dėl širdies ir kraujagyslių ligų. Programa yra skirta 40-55 metų amžiaus vyrams ir 50-65 metų amžiaus moterims, kurių patikra yra atliekama kartą per metus.

Švenčionių r. šios programos vykdymas vis dar yra gana vangus.

2011 m. Švenčionių r. sav. apie galimybę dalyvauti programoje buvo informuota vos 1,27 proc. visų rajono gyventojų, galinčių joje dalyvauti.

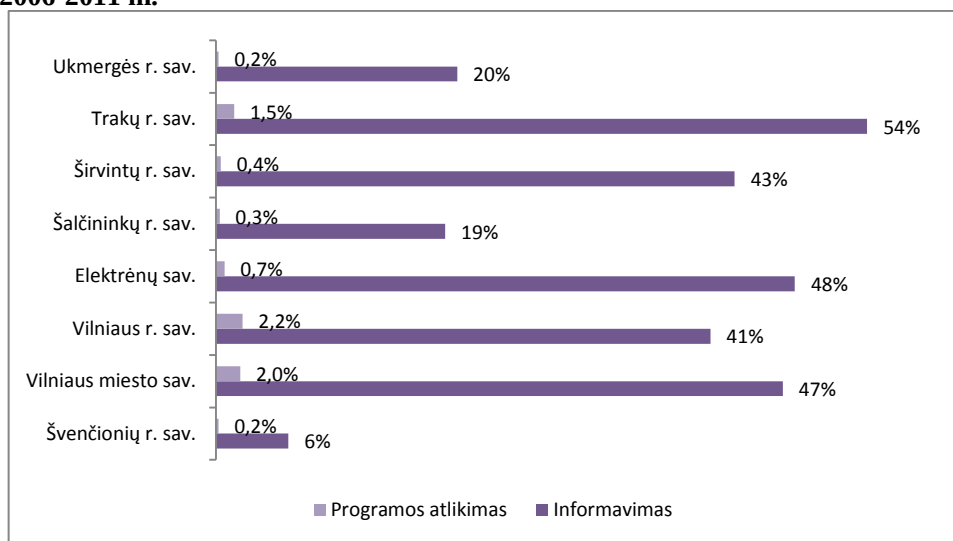
97 lentelė. Asmenų, priskirtų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių, finansavimo programos vykdymas Švenčionių r. 2011 m.

Gydymo įstaiga	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius (50–65 metų moterys ir 40–55 metų vyrai)	Asmenys, informuoti apie galimybę dalyvauti programoje	
		Abs. sk.	%
UAB „Švenčionėlių sveikatos centras“	109	20	18,35
UAB Reginos šeimos gydytojo centras	476	16	3,36
VšĮ Švenčionių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	6 048	48	0,79
Iš viso	6 633	84	1,27

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2004-2011 m. Švenčionių r. sav. buvo informuoti vos 6 proc. rajono gyventojų apie galimybę dalyvauti asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje, o programos atlikimas minėtu laikotarpiu rajone siekė vos 0,2 proc. Lyginant su kitomis Vilniaus apskr. savivaldybėmis, Švenčionių r. sav. šie skaičiai 2004-2011 m. buvo patys mažiausi.

49 pav. Asmenų informavimas apie galimybę dalyvauti asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programoje (proc. nuo galinčių dalyvauti programoje) ir programos atlikimas Vilniaus apskr. 2006-2011 m.

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2.5.6. Silantų prevencinė programa

Šios programos tikslas yra sumažinti dantų ėduonies paplitimą tarp vaikų. Ji yra skirta 6-14 metų amžiaus vaikams.

2011 m. Švenčionių r. sav. iš visų vaikų, galinčių dalyvauti programoje, vos 6,64 proc. vaikų dantys buvo padengti silantinėmis medžiagomis.

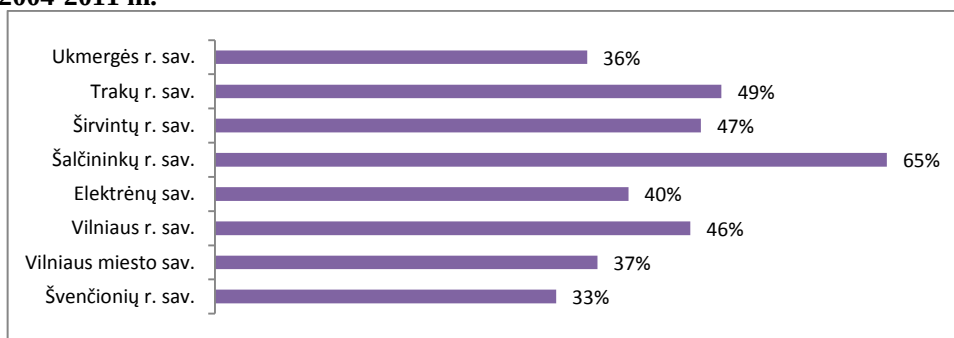
98 lentelė. Vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos vykdymas Švenčionių r. 2011 m.

Gydymo įstaiga	Per ataskaitinį laikotarpį programoje galinčių dalyvauti asmenų skaičius (6–14 metų vaikai)	Vaikai, kuriems suteiktos paslaugos	
		Abs. sk.	%
UAB „Švenčionių sveikatos centras“	25	19	76,00
UAB Reginos šeimos gydytojo centras	87	35	40,23
VŠĮ Švenčionių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras	2 222	101	4,55
Iš viso	2 334	155	6,64

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

2004-2011 m. Švenčionių r. sav. 33 proc. vaikų buvo suteikta vaikų dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos paslaugų. Šis skaičius 2004-2011 m. iš visų Vilniaus apskr. savivaldybių buvo mažiausias būtent Švenčionių r. sav.

50 pav. Vaikams suteikta vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programos paslaugų (proc. nuo galinčių dalyvauti programoje) Vilniaus apskr. 2004-2011 m.

Šaltinis: Vilniaus teritorinė ligonių kasa

3. IŠVADOS

1. Švenčionių r. sav. gyventojų skaičius mažėja. Nuo 2010 m. rajone darbingo amžiaus gyventojų procentas nepakito, vaikų – sumažėjo, pensinio amžiaus asmenų – padidėjo. Moterų rajone 2011 m. buvo daugiau nei vyrų.
2. Švenčionių r. sav. gimstamumas padidėjo, o natūralus gyventojų prieaugis gerėjo. Tuo tarpu Lietuvoje stebimas abiejų šių rodiklių didėjimas.
3. Nuo 2010 m. Švenčionių r. sav. gyventojų mirtingumas sumažėjo. Vyrų mirtingumas išliko didesnis nei moterų, tačiau kūdikių mirtingumas ženkliai padidėjo.
4. 2011m. Švenčionių r. sav. (kaip ir Lietuvoje bei Vilniaus apskr.) pagrindinėmis gyventojų mirties priežastimis buvo kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys.
5. 2011 m. lyginant su 2010 m. Švenčionių r. sav. sumažėjo gyventojų mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. 2011 m. dažniausiomis kraujotakos sistemos ligų mirtingumo priežastimis rajone buvo išeminės širdies ligos, miokardo infarktai ir cerebravaskulinės ligos.
6. 2011 m. lyginant su 2010 m. Švenčionių r. sav. padidėjo gyventojų mirtingumas nuo piktybinių navikų. 2011 m. dažniausios piktybinių navikų mirtingumo priežastys buvo šios: trachėjos-plaučių, skrandžio, moterų krūties ir vyrų priešinės liaukos piktybiniai navikai.
7. 2011 m. lyginant su 2010 m. Švenčionių r. sav. mirtingumas nuo išorinių mirties priežasčių sumažėjo. Dažniausios mirties priežastys 2011 m. buvo šios: natūralus šalčio poveikis, transporto įvykiai, atsitiktiniai apsinuodijimai alkoholiu ir tyčiniai sužalojimai.
8. 2011 m. lyginant su 2010 m. Švenčionių r. sav. gyventojų mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų sumažėjo, tuo tarpu Vilniaus apskr. – padidėjo.
9. 2011 m. lyginant su 2010 m. Švenčionių r. sav. (taip pat ir Vilniaus apskr. bei Lietuvoje) tiek vaikų, tiek 18 metų ir vyresnio amžiaus gyventojų sergamumas ir bendrasis sergamumas padidėjo.
10. 2011 m. Švenčionių r. sav. gyventojai dažniausiai sirgo kvėpavimo sistemos, kraujotakos sistemos, akių, jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos, odos ir poodžio, nervų sistemos ligomis.
11. 2011 m. Švenčionių r. sav. vaikai (0-17 m.) dažniausiai sirgo kvėpavimo sistemos, akių, odos ir poodžio ligomis, 18-64 metų amžiaus gyventojai – kvėpavimo sistemos ir kraujotakos sistemos ligomis, o 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojai – kraujotakos sistemos, kvėpavimo sistemos, akių, jungiamojo audinio ir skelto-raumenų sistemos ligomis.
12. 2011 m. Švenčionių r. sav. gyventojų sergamumas lėtinėmis apatinių kvėpavimo takų ligomis, pneumonija buvo didesnis nei Lietuvoje ir Vilniaus apskr. Lyginant gyventojų sergamumą šiomis ligomis su 2010 m., rajone stebimas sergamumo didėjimas.
13. Asmenų, sergančių kraujotakos sistemos ligomis, skaičius Švenčionių r. sav. 2011 m. buvo didesnis nei Lietuvoje ir Vilniaus apskr., o nuo 2010 m. rajone stebimas bendrojo sergamumo šiomis ligomis didėjimas.
14. 2011 m. Švenčionių r. sav. gyventojų sergamumas ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų infekcijomis ir gripu buvo mažesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvoje, tačiau lyginant su 2010 m. duomenimis, rajone stebimas šio rodiklio padidėjimas.
15. 2011 m. lyginant su 2010 m. Švenčionių r. sav. gyventojų sergamumas infekcinėmis ir parazitinėmis ligomis sumažėjo (Vilniaus apskr. ir Lietuvoje – padidėjo), tačiau yra aukštesnis už šalies ir Vilniaus apskr. rodiklius.
16. 2010 m. Švenčionių r. sav. gyventojai dažniau nei Lietuvos ir Vilniaus apskr. sirgo tuberkulioze. Visose amžiaus grupėse (išskyrus 45-64 metų amžiaus grupėje) sergamumo tuberkulioze rodikliai didėja, o vyrai serga dažniau nei moterys.

17. Nuo 2007 m. Švenčionių r. sav. didėjo gyventojų sergamumas ŽIV, tačiau 2011 m. šis rodiklius rajone buvo 5 kartus mažesnis nei 2010 m. Sergamumas AIDS Švenčionių r. sav. 2007-2011 m. laikotarpyje išliko pastovus.
18. Nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. gyventojų bendrasis sergamumas nervų sistemos ligomis palaipsniui didėja ir 2011 m. buvo didesnis už Vilniaus apskr. ir Lietuvos.
19. Nuo 2009 m. Švenčionių r. sav. didėja bendrasis sergamumas priklausomybėmis. Rajone šis rodiklius yra didesnis nei Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodikliai.
20. Švenčionių r. sav. sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį didėja, o sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas mažėja. Tačiau abu šie rodikliai Švenčionių r. sav. yra didesni už Vilniaus apskr. ir Lietuvos rodiklius.
21. 2011 m. Švenčionių r. sav. vaikams dažniau nei 2010 m. buvo nustatoma nenormali laikysena ir regos sutrikimai, rečiau – skoliozė, klausos defektai ir deformuojančios dorsopatijos. Švenčionių r. sav., lyginant su Vilniaus apskr. ir Lietuva, vaikams dažniau pasireiškia regos sutrikimai, tačiau rečiau – nenormali laikysena ir skoliozė.
22. Bendrasis sergamumas piktybiniais navikais Švenčionių r. sav. nuo 2005 m. yra mažesnis nei šalyje ir Vilniaus apskr., tačiau šis rodiklius rajone palaipsniui didėja. 2011 m. Švenčionių r. sav. užregistruotas mažesnis gyventojų sergamumas piktybiniais navikais nei 2010 m.
23. Valstybės finansuojamos prevencinės programos Švenčionių r. sav. 2011 m. buvo vykdomos vangiai – programose dalyvavo vos keli procentai visų rajono gyventojų, galinčių jose dalyvauti.
24. 2004-2011 m. Švenčionių r. sav. gyventojai geriausiai buvo informuoti apie galimybę dalyvauti tokiose valstybės finansuojamose prevencinėse programose kaip gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių, atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio ir priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programos.

4. REKOMENDACIJOS

1. Atsižvelgiant į ataskaitoje pateiktus rezultatus, koreguoti Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2010-2012 m. programoje pateiktus visuomenės sveikatos rodiklius, aktualius rajono gyventojų sveikatos būklės stebėsenai.
2. Formuojant savivaldybės politiką visuomenės sveikatos atžvilgiu, vykdant valstybės savivaldybėms priskirtas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, planuojant Visuomenės sveikatos biuro veiklą, vertinant visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projektų paraiškas, organizuojant nevyriausybinį organizacijų veiklą savivaldybėje atsižvelgti į Švenčionių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos 2010-2012 m. stebėsenos programos ataskaitos už 2011 metus duomenis.
3. Tinkamai organizuoti ir aktyviai vykdyti veiklą, susijusią su lėtinių neinfekcinių ir užkrečiamųjų ligų profilaktika Švenčionių r. sav.: paskaitos rajono gyventojams sveikos gyvensenos, fizinio aktyvumo, sveikatos stiprinimo, atskirų neinfekcinių ir užkrečiamųjų ligų temomis, tikslinių sveikatos dienų minėjimai, gyventojų vakcinacijos apimtys didinimas, periodiškai fizinio aktyvumo užsiėmimai rajone ir kt.
4. Tinkamai organizuoti ir aktyviai vykdyti veiklą, susijusią su traumų ir nelaimingų atsitikimų profilaktika Švenčionių r. sav.: traumų, nuskendimų, transporto įvykių, neigiamo šalčio poveikio ir kitų nelaimingų atsitikimų prevencija (informacijos sklaida, saugaus elgesio tamsiu paros metu, prie vandens telkinių ir kt. kontrolė, fizinės aplinkos pritaikymas siekiant užtikrinti gyventojų saugumą, tarpsektorinis bendradarbiavimas ir kt.).
5. Vaikų ir jaunimo sveikatą laikyti viena iš prioritetinių sričių Švenčionių r. sav., skiriant jai ypatingą dėmesį bei užtikrinant efektyvų vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo problemų sprendimą.
6. Naudojantis įvairiais Švenčionių r. sav. gyventojams prieinamais informavimo šaltiniais (internetas, žiniasklaida ir kt.), užtikrinti periodišką informacijos apie valstybės finansuojamų prevencinių programų vykdymą sklaidą, skatinant aktyvų gyventojų dalyvavimą šiose programose.
7. Toliau siekti sveiko miesto statuso.